

SKIEN KOMMUNE

Handlingsprogram og økonomiplan 2024-2027 SKIEN KOMMUNE

Kommunedirektørens forslag

Innhold

1	Kommunedirektørens innledning	5
2	Dette er Skien kommune	7
3	Plangrunnlaget	7
3.1	Visjon	7
3.2	Visjonsbeskrivelse	7
3.3	Verdier	7
4	Satsingsområder	8
4.1	Inkluderende kommune	8
4.2	Inkluderende kommune - aldersvennlig samfunn	11
4.3	Attraktiv kommune	13
4.4	Grønn kommune	16
4.5	Innovasjon og samarbeid	19
4.6	Medarbeidere	22
4.6.1	Beskrivelse av satsingsområdet	22
4.6.2	Dette skal vi oppnå	22
4.6.3	Dette skal vi jobbe med	23
5	Status og rammebetingelser	25
5.1	Befolkningsutvikling	25
5.2	Kostnader og kvalitet	27
5.3	Prognose for driften 2023	28
5.4	Overordnede økonomiske målsettinger	28
6	Økonomisk utvikling i planperioden	29
6.1	Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	29
6.2	Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter	30
6.3	Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter	31
7	Driftsbudsjettet	32
7.1	Forslag til statsbudsjett 2024	32
7.2	Lønns- og prisvekst og renteforutsetninger	33
7.3	Utbytte	34
7.4	Kommunale eiendomsgebyrer	34
7.5	Andre forhold	35
8	Hovedtallene i budsjettforslaget	37
8.1	Sentrale inntekter	37
8.2	Utgifter på fellesområde (budsjettområde 9)	37

8.3	Finansinntekter og -utgifter.....	38
9	«Handlingsrom 2026».....	38
10	Investeringer i økonomiplanen.....	40
10.1	Oversikt over investeringer gruppert etter type (portefølje).....	41
10.2	Oversikt Investering og finansiering.....	43
11	Klimabudsjett.....	44
11.1	Klimatiltak med i økonomiplanen.....	47
	Kommunens tjenesteområder.....	49
12	Kommunedirektør.....	49
12.1	Økonomi.....	49
13	Oppvekst.....	49
13.1	Innledning.....	49
13.2	Dette skal vi oppnå.....	49
13.3	Måltabell.....	50
13.4	Status og utfordringsbilde.....	51
13.5	Dette skal vi jobbe med.....	54
13.6	Økonomi.....	55
13.7	Medarbeidere/organisasjon.....	57
14	Helse og velferd.....	57
14.1	Innledning.....	57
14.2	Dette skal vi oppnå.....	58
14.3	Måltabell.....	58
14.4	Status og utfordringsbilde.....	58
14.5	Dette skal vi jobbe med.....	62
14.6	Økonomi.....	62
14.7	Medarbeidere/organisasjon.....	64
15	NAV.....	65
15.1	Innledning.....	65
15.2	Dette skal vi oppnå.....	65
15.3	Måltabell.....	65
15.4	Status og utfordringsbilde.....	66
15.5	Dette skal vi jobbe med.....	67
15.6	Økonomi.....	68
15.7	Medarbeidere/organisasjon.....	68
16	Organisasjon og Utvikling.....	69

16.1	Innledning	69
16.2	Dette skal vi oppnå	69
16.3	Økonomi.....	69
16.4	Medarbeidere/organisasjon	70
17	Byutvikling, drift og kultur	71
17.1	Innledning	71
17.2	Dette skal vi oppnå	71
17.3	Måltabell	72
17.4	Status og utfordringsbilde.....	72
17.5	Dette skal vi jobbe med	74
17.6	Økonomi.....	74
17.7	Medarbeidere/organisasjon	77
18	Vedlegg.....	78
18.1	Tilskuddsliste	78
18.2	Kostradata 2022	83
18.3	Vedlegg – Forskriftsrapporter	89
18.3.1	Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 første ledd	89
18.3.2	Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 andre ledd	90
18.3.3	Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 første ledd	91
18.3.4	Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 andre ledd	92

1 Kommunedirektørens innledning

Kommunens handlingsprogram og økonomiplan omfatter hele kommunens virksomhet og skal gi en mest mulig realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver i planperioden.

Det første året i handlingsprogrammet og økonomiplanen legger rammene for årsbudsjettet. Dette året er bevilgningene bindende. De resterende årene gir rammer for videre planlegging.

Regjeringen har lagt fram et forslag til statsbudsjett for kommunene der vekst i frie inntekter i sin helhet går til merkostnader til demografi og pensjon. Statsforvalteren i Vestfold og Telemark kommenterer dette slik på sine nettsider: "Kommuneopplegget i statsbudsjettet trekker ikkje i retning av at kommunane sitt økonomiske handlingsrom blir større neste år. Behovet for stram økonomistyring blir minst like stort i 2024."

Økonomisk bærekraft er kommunens viktigste verktøy for å skape muligheter og gi oss det nødvendige handlingsrommet når vi skal levere gode tjenester til innbyggerne. 2023 har så langt vært et krevende økonomisk år for Skien kommune. Renter, finans, priser og arbeidsmarked har gjennom året lagt større press på kommunen enn det en forventet ved inngangen til 2023. Kommunalområdene går mot et merforbruk i 2023, samtidig som forventninger til kommunens tjenesteleveranser øker. Dette er en utfordrende situasjon å stå i for både politikere, ledere, tillitsvalgte og ansatte i Skien kommune. Med det som bakteppe kan kommunedirektøren slutte seg til statsforvalterens vurdering, vi går inn i et år og en planperiode der stram økonomisk styring og "snu hver stein" må være ledestjerner for å sikre en fortsatt bærekraftig økonomi i Skien kommune.

Høsten 2022 vedtok bystyret ny samfunnsdel av kommuneplanen. Økonomiplanen bygger på denne ved at satsingsområder med tilhørende målbilde i større grad enn tidligere gjenspeiler seg i handlingsprogrammet også ned på kommunalområdene. For å lykkes er det avgjørende å ha en helhetlig tilnærming på tvers av organisering og sektorer og å ha stadig fokus på utviklings- og endringsarbeid slik at organisasjonen samlet sett er godt nok rustet; gjøre de riktige tingene på riktig måte. Derfor løfter vi også fram de tre sektorovergripende satsingsområdene inkluderende, attraktiv og grønn kommune, samt innovasjon og samarbeid som er suksessfaktorer for å nå målene våre.

Økonomiplanen bygger på innsparinger og tiltak som allerede er vedtatt i forrige økonomiplan. Det er også lagt inn noen nye tiltak, særlig innenfor Helse og velferd der de største økonomiske utfordringene og økning i tjenestene ligger. Men det som særlig preger økonomiplanen er nødvendigheten av å oppnå balanse i driften innenfor de eksisterende rammene. Tidlig i 2023 ble det igangsatt et program for effektivisering og omstilling, "Handlingsrom 2026". Dette programmet har to siktemål: 1) driftsbalanse, dvs redusere merforbruk i driften, og 2) tilpasse budsjetttrammene til inntektene, dvs budsjettkutt. For 2024 er hovedtyngden av tiltakene innrettet mot driftsbalanse, men der ligger også tiltak med "prislapp" ca kr 10 mill som får budsjettmessig virkning. Forslag til økonomiplan forutsetter tiltak med budsjettmessig virkning på ytterligere ca kr 80 mill innen 2026. Dette vil være en krevende øvelse for kommunen på alle nivå, fra politisk ledelse og ned til den enkelte virksomhet. Kommunens innbyggere skal fortsatt få de tjenestene de har behov for og krav på. Da må vi våge å spørre oss selv om vi løser oppgavene på god og helst optimal måte, herunder eksempelvis om tjenestenivået er avstemt mot det reelle behovet, om vi har en organisering og struktur som understøtter effektiv drift, eller om vi bruker kompetanseressursene der de behøves mest. Økonomi er et av incitamentene til å stille disse spørsmålene, men det som er vel så viktig er tilgangen på relevant arbeidskraft. Allerede i dag merker vi utfordringene med å rekruttere personell med rett kompetanse, disse utfordringene vil øke de neste årene når det blir relativt færre i arbeidsfør alder, og gruppen eldre øker betydelig.

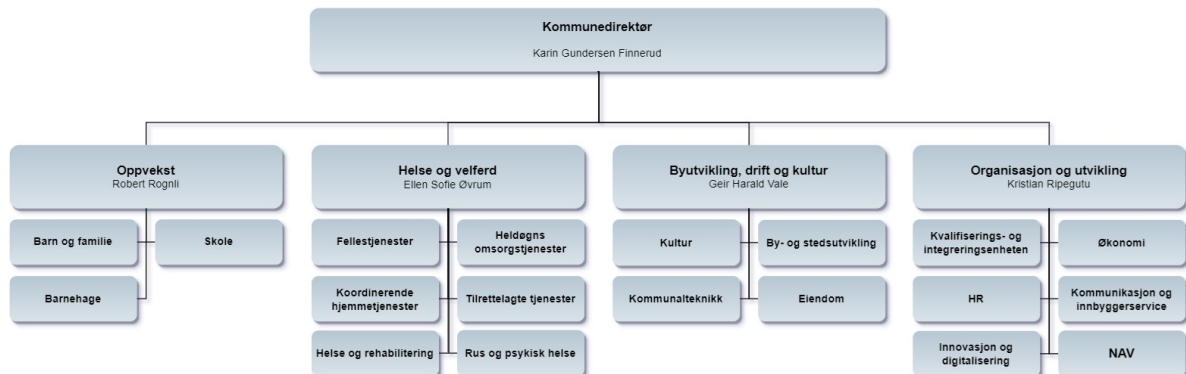

Tross denne situasjonsbeskrivelsen er Skien kommune en god kommune å bo i, og en kommune som gir gode velferdstjenester til innbyggerne. Dette understøttes blant annet av Agenda Kaupangs kommuneindeks der Skien ligger over gjennomsnittet av kommunene både på kvalitet, kostnader og effektivitet. Kommunens ansatte legger stor innsats inn i at innbyggerne skal ha et godt liv, og viser både engasjement og ansvar for de barna, eldre og syke og andre brukere av tjenestene våre som de møter i sin arbeidshverdag. Dette er det vi må bygge på og utvikle videre. Vi møter fremtiden med stort alvor og vissheten om at det ligger store utfordringer foran oss, men har også tro på at vi kommer til å våge å ta sats, tenke nytt og samarbeide om å nå målene.

Skien, 23.10.2023

Karin Finnerud, Kommunedirektør

2 Dette er Skien kommune

3 Plangrunnlaget

3.1 Visjon

Den gode møteplassen

3.2 Visjonsbeskrivelse

Den gode møteplassen fanger essensen og synergien av våre tre satsingsområder – Grønn kommune, Attraktiv kommune og Inkluderende kommune. Den gode møteplassen er både et resultat av og en forutsetning for den grønne, attraktive og inkluderende kommunen.

Dette gjelder for kommunen som

- Et sted der folk møtes, handler og slår seg ned
- Fylkeshovedstad og en møteplass for ideer, tanker og politikk
- Et sted å skape samarbeid og innovasjon, som er hovedstrategiene for å skape utvikling
- Lokalsamfunn med både sentrum, bydeler og bygder
- Pådriver og garantist for samarbeid og felles utvikling med de andre Grenlandskommunene
- Møteplass for mennesker fra ulike kulturer og land, som skaper relasjoner, bekjemper utenforskap og inkluderer
- Formidler av Ibsens tenkning, undring og kunst gjennom blant annet Ibsenjubileet og Ibsenbibliotek og formidlingscenter

3.3 Verdier

- Åpenhet
- Løsningsorientering
- Helhetsfokus
- Kommunikasjon

De tre satsingsområdene inkluderende, attraktiv og grønn kommune skal være bærende for, og den røde tråden gjennom Handlingsprogram og økonomiplan. Alle satsingsområdene gjelder for alle kommunalområdene og på tvers av disse. Det innebærer at vi må jobbe felles og tverrsektorielt for å nå mål.

Under hvert av satsingsområdene viser vi nå hovedmål og delmål fra samfunnsplanen samt indikatorer knyttet til disse, der det er relevante indikatorer tilgjengelig. Vi har også konkretisert mer enn tidligere hva vi skal jobbe med det/de kommende år(ene), knyttet til det enkelte satsingsområdet.

Relevante mål fra de tre satsingsområdene er også gjentatt som en del av målbildet i det enkelte kommunalområdet.

4 Satsingsområder

4.1 Inkluderende kommune

4.1.1 Beskrivelse av satsingsområdet

Å inkludere betyr «å ta med noe som en del av noe», eller «å regne med». Som flokkdyr er menneskenes opplevelse av å være del av noe, og å tilhøre en gruppe, noe av det viktigste og mest grunnleggende for å oppleve god livskvalitet. I et medborgerskap er tanken at alle kan delta i beslutningsprosesser med like rettigheter. Fordommer og gruppefiendlighet utfordrer demokratiet, samtidig kan et samfunn der innbyggerne opplever reell deltakelse være et viktig tiltak for å forhindre en utvikling av ekskludering og utenforskap.

Barns muligheter til medvirkning og å bli hørt er forsterket i en rekke lovverk de senere årene. Reell medvirkning vil ikke bare gi barn og unge innflytelse på egen hverdag, men også være et bidrag til å gi demokratiforståelse og demokratiutøvelse.

Folkehelsearbeid er arbeid med å opprettholde, bedre og fremme befolkningens helse. Dette gjøres gjennom å svekke faktorer som medfører helserisiko (forebygging), og styrke faktorer som bidrar til

bedre helse (helsefremming). Folkehelsearbeidet retter seg mot samfunnet, befolkningen og grupper, snarere enn enkeltindividet – og er derfor et arbeid alle kommunens ansatte og innbyggere skal være en del av.

Ansvar for å inkludere flere barn og unge i utdanning, arbeids- og samfunnsliv er fordelt over ulike kommunalråder, forvaltningsnivåer og samfunnsaktører. Derfor er det avgjørende med et tett samarbeid mellom kommunalområdene, frivilligheten, andre relevante sektorer og ikke minst barn og unge selv, for at de skal få en god oppvekst og etter hvert et godt liv som voksne. Mer og bedre samhandling er et hovedmål for de kommunale tjenestene slik at innbyggere får rett hjelp på rett sted til rett tid.

I Skien kommune skal alle barn og unge ha mulighet til å delta på organiserte fritidsaktiviteter. I perioden skal det tilrettelegges for møteplasser for kultur, idrett og friluftsliv i bydelene. Barn og unge er en viktig målgruppe i arbeidet, men tiltak vil også komme hele befolkningen til gode.

Kommunen skal i årene som kommer redusere antallet barn og unge som står utenfor utdanning, samfunns- og/eller arbeidsliv. Å kvalifisere seg til lære plass, utdanning, arbeid og livslang læring er nøkkelen til inkludering. I Skien kommune står nær tolv prosent i aldersgruppen 15 til 29 år utenfor disse arenaene. Dette er noe høyere enn landsgjennomsnittet og viser at en forsterket innsats gjennom god utdanning og kvalifisering til arbeid blir viktig de kommende årene.

Høy sysselsetting er grunnlaget for å opprettholde et bærekraftig velferdssamfunn, samtidig som det er av stor betydning for den enkelte å være i jobb. Inkluderende arbeidsliv skal bidra til høy sysselsetting og mobilisering av arbeidskraft gjennom å forebygge og redusere sykefravær og frafall fra arbeidslivet. For å få til det så må man jobbe sammen; NAV, arbeidsgivere og de tillitsvalgte. NAV jobber målrettet for å redusere sykefravær, forhindre frafall fra arbeidslivet enten det dreier seg om helse relatert fravær eller for tidlig pensjonering. Kompetanseheving av de som står utenfor og trenger bistand for å komme seg inn på arbeidsmarkedet er også et viktig innsatsområde. Dette klarer vi ikke uten et samarbeid med næringslivet; både innenfor det offentlige og det private.

4.1.2 Dette skal vi oppnå

- Alle har tilbud om arbeid eller aktivitet som skaper mening, tilhørighet og mestring.
- Barn og unge er trygge og vokser opp som robuste individer.
- Alle barn og unge skal ha mulighet til å delta på organiserte fritidsaktiviteter.
- Barn og unge skal ha mulighet til medvirkning og deltagelse.

4.1.3 Mål for kommunen

Hovedmål	Delmål	Indikator	2020	2021	Siste måling 2022	Gj.sn. KOSTRA-gr.	Gj.sn. landet
Den inkluderende kommunen er en kommune der alle har tilbud om arbeid eller aktivitet som skaper mening, tilhørighet og mestring	Vi skal skape et mangfold av nye og inkluderende arbeidsplasser.	Barn i husholdninger med vedvarende lavinntekt	18,1 %	17,5 %			
		Sysselsatte i befolkningen 15-74 år	61,4 %	62,9 %	63,2 %		68,5 %
	Vi skal gi utdanning og kvalifisering som møter behovet i arbeidsmarkedet.	Innbyggere 30-39 år med videregående eller høyere utdanning	76,1 %	76,3 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

Hovedmål	Delmål	Indikator	2020	2021	Siste måling 2022	Gj.sn. KOSTRA-gr.	Gj.sn. landet
	Vi skal ha et spesielt fokus på unge under 30 år, flyktninger, innvandrere og nasjonale minoriteter	Innvandrere i arbeid (prosent)	57,0 %	59,6 %	59,5 %	65,0 %	0,0 %
		Oppvekst og levekår - Utenfor arbeid, utdanning og opplæring - 15 - 29 år, Kjønn samlet, totalt, andel (prosent), standardisert	13,1 %	11,3 %	11,7 %	0,0 %	9,7 %
	Skien kommune, som arbeidsgiver, og næringslivet i byen, skal skape et inkluderende og mangfoldig arbeidsliv	Andel mottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde (B)	66,6 %	62,7 %	59,4 %	40,3 %	36,9 %
		Andel uførepensjonister 16-66 år	13,2 %	13,3 %	13,4 %	11,9 %	10,2 %
		Lærlinger i kommunen	90	86	78		
	Vi skal gjennom samarbeid og nyskaping bidra til forutsigbare og meningsfulle liv for dem som står varig utenfor arbeidslivet.						
	Skien kommune skal, i samarbeid med frivilligheten og andre, legge tilrette for fysisk aktivitet og sosiale møteplasser, og gjennom det bidra til bedre folkehelse og inkludering.						
Den inkluderende kommunen er en kommune der barn er trygge og vokser opp som robuste individer	Vi skal jobbe forebyggende, sørge for tidlig innsats og sømløse overganger	Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning	8,2 %	8,2 %	8,1 %	8,0 %	7,8 %
		Andel barn 5 år som går i barnehage	96,1 %	96,6 %	96,1 %	97,5 %	97,4 %
	Vi skal styrke foreldrekompetansen og mobilisere familiens egne ressurser.	0-17 år med hjelpetiltak barnevernet	3,4 %	3,4 %	3,4 %	3,0 %	2,9 %
		0-17 år med omsorgstiltak barnevernet	1,1 %	1,1 %	0,9 %	0,7 %	0,7 %
	Vi skal legge til rette for sysselsetting av voksne med mindreårige barn.	Barn 1-5 år med barnehageplass	90,9 %	91,0 %	91,6 %	92,6 %	93,4 %
		Barn 6-9 år i SFO (kommunal og privat)	54,7 %	53,5 %	60,1 %	64,7 %	65,7 %
	Vi skal åpne og utvikle skoleområdene, slik at de bli gode sosiale møteplasser, som gir inkluderende lavterskeltilbud til unge i hele kommunen.						
	Kommune, frivillighet og andre aktører skal utvikle samarbeidet for å skape inkluderende aktiviteter og møteplasser.						
	Vi skal arbeide for at flere barn fra lavinntektsfamilier går i barnehage.	Antall barn i barnehage med lavinntektsmoderasjoner	618	577	508	0	0
		Minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til innvandrerbarn	82,5 %	85,4 %	89,2 %	84,8 %	86,2 %

Hovedmål	Delmål	Indikator	2020	2021	Siste måling 2022	Gj.sn. KOSTRA-gr.	Gj.sn. landet
	Vi skal arbeide for at alle unge fullfører videregående skole.	Andel elever som fullfører videregående opplæring innen rettighetstid	78,2 %	80,0 %			
		Gjennomsnittlig grunnskolepoeng (antall)	41,6	42,2	42,1	43,2	43,3

4.1.4 Dette skal vi jobbe med

- Mer og bedre samhandling på tvers av kommunale tjenester slik at innbyggere får rett hjelp på rett sted til rett tid.
- Legge til rette for innovasjon og samarbeid mellom ulike kommunalområder og med frivilligheten og sosiale entreprenører.
- Etablere og utvikle områdesatsing på Gulset. Inkluderende arbeidsliv, trygg oppvekst og et inkluderende nærmiljø er tre hovedinnsatsområder i videre arbeid.
- Etablere og utvikle folkehelseprosjektet Rusfritt, robust og rettferdig ved totalt 8 skoler.
- Videreutvikle målrettede og gode informasjonskanaler for kommunens kulturtilbud, fritidsaktiviteter og tiltak.
- Videreutvikle treffsikre og forutsigbare tilskuddsordninger for frivilligheten
- Tilrettelegge for universell utforming av bygg, tjenester og aktiviteter.

4.2 Inkluderende kommune - aldersvennlig samfunn

4.2.1 Beskrivelse av satsingsområdet

Vi blir stadig flere eldre i Norge og vi lever lenger i dag enn tidligere. For mange kommer pensjonisttilværelsen til å vare nesten en tredjedel av livet. Kommunen ønsker derfor å legge til rette for at tilværelsen for våre eldste innbyggere blir meningsfull både for den enkelte og for samfunnet.

Den demografiske utviklingen påvirker de fleste av kommunens oppgaver og oppdrag, og vil føre til store endringer på en rekke områder som vil kreve nye løsninger. Samtidig ser vi at den nye generasjonen eldre vil ha høyere utdanning, bedre helse, bedre boliger og bedre økonomi enn tidligere, og kommunen må sørge for at de blir sett som den ressurssterke og viktige gruppen de er.

4.2.2 Dette skal vi oppnå

Det vil være avgjørende at eldre også tar i bruk egne ressurser for å møte alderdommens utfordringer og muligheter. Aktive eldre betyr friskere eldre. Kommunen vil legge til rette for å mobilisere den eldre befolkningen, slik at de involveres i planlegging og utforming av egen alderdom. Dette gjøres blant annet ved at kommunen mobiliserer krefter fra alle kommunalområder for å legge til rette for våre eldste, enten det dreier seg om kulturtilbud, kollektivtransport eller tilgjengelige boliger med livsløpsstandard.

Eldre er en stor ressurs inn i frivillig arbeid og samarbeid med frivillige organisasjoner fremmer aktivitet og sosialt samvær for alle generasjoner. For å imøtekomme idealet om å gripe minst mulig inn i den enkeltes liv, må kommunen i større grad enn i dag sette seg inn i hva den enkelte selv mener er viktig å få hjelp til.

Kommunene har ansvar for å sørge for gode og forsvarlige helsetjenester til sine eldste innbyggere. Endringer i demografien fremover med blant annet økt antall eldre, krever målrettet planlegging, og tiltakene vi velger må være virkningsfulle. Det er i dag forventninger om at kommunen kan ivareta sykere pasienter, samt pasienter med økende grad av sammensatte behov, i et raskere tempo enn tidligere. Knapphet på kompetanse tvinger frem en endring i oppgavefordeling for å sikre at kompetansen brukes der det er nødvendig i forhold til tjenestekvalitet og pasientsikkerhet. Dette betyr at kommunen må ha et bevisst forhold til oppgavefordeling og kompetansekrav, tilrettelegge infrastruktur og arbeidsverktøy samt ta i bruk og utnytte teknologiske muligheter.

4.2.3 Mål for kommunen

Hovedmål	Delmål	Indikator	2020	2021	Siste måling 2022	Gj.sn. KOSTRA-gr.	Gj.sn. landet
Den inkluderende kommunen er en aldersvennlig kommune som fremmer deltakelse og livskvalitet	Vi skal tilrettelegge for at eldre kan bo trygt i eget hjem så lenge som mulig. Nye og sosiale boformer skal undersøkes og utprøves	Innbyggere over 80 år som bruker hjemmetjenester	24,7 %	24,6 %	24,6 %	26,4 %	27,7 %
		Innbyggere over 80 år som er beboere på institusjon	10,0 %	10,2 %	9,3 %	9,5 %	10,6 %
	Vi, kommunen, frivillighet og andre, skal sammen utvikle nærmiljø og møteplasser som forebygger ensomhet og fremmer aktivitet.						
	Vi skal ta i bruk velferdsteknologi og sørge for brukervennlige digitale tjenester.						
	Vi skal samle og dele eksisterende tiltak og aktiviteter som gjør Skien til en aldersvennlig by.						
	Skien kommune skal være offensiv og nytenkende for å rekruttere og beholde riktig og tilstrekkelig kompetanse, som sikrer gode tjenester.	Andel brukerrorettede årsverk i omsorgstjenesten m/ helsefagutdanning	80,3 %	80,1 %	78,9 %	78,3 %	77,6 %

4.2.4 Dette skal vi jobbe med

Helsepersonellkommissjonens utredning "Tid for handling" peker på at det er mange utfordringer forbundet med en aldrende befolkning hvor færre yrkesaktive må ivareta flere eldre. Det vil bli nødvendig å mobilisere på flere fronter enn tidligere. Kommunens tjenesteområder utfordres på å endre arbeidsform i alle ledd for å optimalisere bruken av tilgjengelig personell og kompetanse. Dagens etablerte organisering og bruk av ressurser er ikke en bærekraftig tilnærming for å løse utfordringene fremover.

Ansvar for å bo i egnet bolig vil trolig måtte legges til den enkelte, mens kommunen må legge til rette for at det finnes boliger som er tilrettelagt for alderdom.

Fremtidens tjenester vil i større grad enn i dag foregå i hjemmet, både fordi det er minst inngripende, men også fordi vi da kan gi tjenester til flest mulig innenfor gitte økonomiske rammer.

Videre vil pårørende bli en viktigere ressurs i fremtiden. For å sikre at pårørende over tid kan ivareta omsorgsoppgavene på en god måte, vil faktorer som oppleves som avlastende være viktige å spille på. Dette kan for eksempel være men mer lettstelt bolig, helsehjelp eller trygghetsteknologi i eget hjem.

4.3 Attraktiv kommune

4.3.1 Beskrivelse av satsingsområdet

Målsetningen med dette satsingsområdet er å utvikle Skien kommune slik at flere ønsker å flytte hit, drive næring her og besøke kommunen med det mangfoldet av tilbud vi har innen kultur, idrett og friluftsliv. For å være en attraktiv kommune må det både tilrettelegges for tilflytting og nyetableringer, samtidig som man tar vare på de som allerede bor og driver næringsvirksomhet i kommunen. For å få til dette må det blant annet legges til rette for boligbygging, skapes gode rammevilkår for bedriftene, samt ha et godt og rikt aktivitets- og kulturtilbud for innbyggerne.

Skien kommune ønsker å være et attraktivt sted å bo, arbeide og besøke. Arbeidet med attraktivitet er et kontinuerlig arbeid og ligger til grunn for store deler av arbeidet som utføres i kommunen.

4.3.2 Dette skal vi oppnå

Kommuneplanens samfunnsdel legger føringer for hva vi skal oppnå med å være en attraktiv kommune.

- Skien skal ha et vakkert og levende sentrum, og være en attraktiv destinasjon for lokalbefolkningen og besøkende.
- Skien skal ha et mangfoldig næringsliv som skaper nye arbeidsplasser, og med det tiltrekker seg flere innflyttere og øker sysselsettingsandelen i kommunen
- Skien må ha en aktiv boligutvikling, med tilgang på tomter og boliger som dekker ulike behov. Dette er en forutsetning for attraktivitet og befolkningsvekst.

4.3.3 Mål for kommunen

Hovedmål	Delmål	Indikator	2020	2021	Siste måling 2022	Gj.sn. KOSTRA-gr.	Gj.sn. landet
Den attraktive kommune har boliger som dekker alles behov	Vi skal plassere hoveddelen av nye boligområder sentralt og på areal som bidrar til å gjøre Skien til en grønn kommune.						
	Vi skal bygge attraktive boliger som bidrar til befolkningsvekst, og som underbygger målet om å være en inkluderende og aldersvennlig by.	Fullførte boliger pr 1000 innbyggere	3,9	2,6	5,6		5,2
	Skien kommune skal utvikle en boligstrategi som skal se på hva slags boliger som bør bygges, hvilke rolle kommunen skal ha og hvilke samarbeidspartnere man bør ha.	Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere	22	21	21	20	20
Den attraktive kommune har et mangfoldig næringsliv	Vi skal fremme regional næringsutvikling for hele Grenland.						

Hovedmål	Delmål	Indikator	2020	2021	Siste måling 2022	Gj.sn. KOSTRA-gr.	Gj.sn. landet
som skaper nye jobber	Vi skal ha en aktiv og forutsigbar næringspolitikk	Etableringsfrekvens; Nyetableringer i % av eksisterende bedrifter	13,6 %	14,5 %	12,8 %		13,2 %
		Indeks utvikling private arbeidsplasser (landet=100)	95,3	94,3	90,3		100,0
	Vi skal ha tilgjengelige og arealeffektive næringsarealer for små og mellomstore bedrifter, og primært for næringer som bidrar til det grønne skiftet						
	Vi skal tilrettelegge for at planene om hyperscale datalagringscenter blir virkeliggjort, og vi skal skape ringvirkninger, blant annet gjennom et voksende IKT-miljø.						
	Vi skal legge tilrette for videreutvikling av Sykehuset i Telemark og sørge for vekst og nye arbeidsplasser innen helsesektoren og -industrien.						
	Vi skal tiltrekke oss nye offentlige arbeidsplasser, og tilrettelegge for å beholde de vi har.	Indeks utvikling offentlige arbeidsplasser (landet = 100)	94,5	92,5	93,8		100,0
Den attraktive kommunen har et vakkert og levende sentrum	Sentrum skal fortettes med kvalitet.						
	Knutepunkt Skien videreutvikles og god mobilitet for gående, syklende og kollektiv prioriteres						
	Vi skal legge tilrette for at nye kontorarbeidsplasser legges til sentrum, og motivere til at eksisterende kontorarbeidsplasser flytter til sentrum	Andel som jobber i sentrum	9,8 %	9,9 %			
	Vi skal utnytte potensialet ved vannfronten og vannveiene						
	Vi skal tilrettelegge for aktiviteter og møteplasser som gjør sentrum attraktivt for familier, barn og unge.	Barn 6-15 år i kommunens kulturskole (prosent)	11,2 %	11,2 %	10,8 %	9,6 %	12,9 %
		Besøk i folkebibliotek per innbygger	2,2	1,7	2,0	3,7	4,1
		Besøk per kinoforestilling	8,2	9,3	11,4	16,6	22,2
Vi skal utnytte og videreutvikle potensialet i kultur- og ibsenbyen Skien, realisere Ibsenbiblioteket og Ibsen 2028, og skape økt kulturisme.	Antall overnattinger	60 070,0	58 838,0	88 563,0			
Vi skal sikre utsatt bebyggelse og infrastruktur mot flom, ras og andre uønskede hendelser, og sørge for at nye områder er tilpasset kommende klimaendringer.							

4.3.4 Dette skal vi jobbe med

For å utvikle seg som en attraktiv kommune, er det en rekke til faktorer som må arbeides med. Nedenfor nevnes noen av områdene det vil jobbes med i tiden fremover.

Tilrettelegging av fremtidige næringsarealer, samt bygging av kunnskap om muligheten for å øke Skiens produksjon av fornybar energi, er to avgjørende forutsetninger for næringsattraktiviteten i årene fremover. Man kan forvente at energisituasjonens konsekvenser for næringslivet i regionen vil påvirke det løpende næringsarbeidet i Skien gjennom året.

I tillegg vil det bli fokusert på å tydeligere formidle Skiens attraktivitet som en god kommunen å bo- og jobbe i, etablere virksomhet i og reise til. Bakgrunnen for et økt arbeid med synliggjøring av Skiens kvaliteter, er ønsket om å vinne frem i konkurransen om det som er den tredje avgjørende forutsetningen for å lykkes med vekst og utvikling i næringslivet fremover: tilgang på relevant kompetanse. Et bredt spekter av bransjer melder om en økt konkurranse om kompetansen de trenger.

Mangfoldet av nye satsninger som er ønsket realisert i regionen innen kraftkrevende industri innebærer et økt behov for å lykkes med å tiltrekke seg tilflyttende kompetanse. Både bevissthet, samarbeid og langsiktighet kreves for å lykkes med å tiltrekke tilflyttende kompetanse til vår kommune og region. Skiens datasentersatsning er en av de betydelige regionale satsingene som ønskes realisert, og tilrettelegging for denne industriutviklingen vil være et fokusområde i 2024.

For å vinne frem i konkurransen om tilflyttende arbeidskraft og nye bedriftsetableringer trengs et levende og mangfoldig sentrum. Motoren i utviklingen er sentrum. For å få flere til å velge å bo, jobbe og besøke Skien må sentrum satse videre på boliger, arbeidsplasser og møteplasser. Rullering av sentrumsplanen er igangsatt og vil danne grunnlag for videre satsing på samarbeid for sentrum – Skien 2030. Samarbeidet favner næringsforeninger, utviklere, drivere og gårdeiere i sentrum. Medvirkning vil være viktig del av denne planen for å få frem ulike syn på utviklingen og legge frem løsninger som er bredt diskutert. Vi går inn i de siste årene av Bypakke Grenland fase 1 som har finansiert mange av prosjektene i sentrum og i bybåndet. Det er gjennomført infrastrukturtiltak for næringslivet som bedre fremkommelighet på strekning på Rv 36, kollektivknutepunkt og park på Landmannstorget og flere tiltak som tilrettelegger for gående og syklende. Flere prosjekter skal bygges de siste årene. Samtidig skal det jobbes for å få på plass Bypakke fase 2. Det vil gi oss mulighet til å detaljplanlegge og bygge tiltak på overordnet vegnett, flere prosjekter rundt knutepunktet, i og inn mot sentrum. Dette vil styrke fremkommeligheten for kollektiv, gående og syklende.

En langsiktig Bypakke fase 2 kan gi oss mulighet til å forhandle om en Byvekstavtale og dermed tilgang til finansiering av togstopp i sentrum. Et av de viktigste prosjektene for transport og byutvikling i Skien.

Opplevelser er viktige drivere i dagens by- og samfunnsutvikling. Opplevelser bygger identitet og attraksjonskraft, bo- og bilyst, samtidig som de fremmer livsglede, mening og rekreasjon. Skien skal være en åpen, raus og ledende kultur- og idretts hovedstad i regionen. Ibsen-bibliotek og Ibsen 2028-arbeidet er viktige satsinger i handlingsprogramperioden. En attraktiv kulturby skal ha både profesjonelle kunst- og kulturarenaer og frivillige arenaer. Frivilligheten i Skien er mangfoldig, og med over 700 frivillige lag og foreninger, strekker den seg over et stort spekter av interesseområder; kunst, kultur, idrett, friluftsliv, politikk og livssyn. Med dette bidrar frivilligheten til å gjøre Skien til en mangfoldig og attraktiv by å bo i.

4.4 Grønn kommune

4.4.1 Beskrivelse av satsingsområdet

En «Grønn kommune» er selve fundamentet for en livskraftig og framtidsrettet utvikling, og kan legges til grunn i både by, tettsteder og lokalsamfunn i kommunen. Helt sentralt innen arbeidet med den grønne kommunen er det å skape et miljømessig bærekraftig samfunn hvor vekst og utvikling ikke går på bekostning av målene for klima, natur og miljø. Vi må forvalte det lokale økologiske og biologiske mangfoldet som finnes på en bærekraftig måte.

Bruk av fornybare naturressurser og fokus på grønn utvikling må ligge til grunn når vi planlegger både på kort og lang sikt. Gjenbruk og omforming av bebygd areal og bygg er sentrale prinsipper for å møte en økende knapphet på naturressurser i lys av den internasjonale klimakrisen og naturkrisen. Vi må bidra til å sikre egen matforsyning i økende grad, og jordressursene må tas vare på i lys av klimaendringer og verdens fordeling av matproduserende areal. Vår ubebygde natur har stor verdi både lokalt og nasjonalt, og avveiningene må gjøres som ledd i dette.

Nye dilemmaer oppstår i det grønne skiftet, der grønt må prioriteres mot grønt. Eksempelvis vil produksjon av fornybar energi som vannkraft, solenergi eller vindenergi kreve areal og berører naturressurser. Grønn fornybar energi og grønne naturressurser må prioriteres opp mot hverandre.

4.4.2 Dette skal vi oppnå

Klimaarbeidet handler om tre viktige innsatsområder; redusere direkte *klimagassutslipp*, tilrettelegge for *opptak og lagring* av klimagasser samt å gjøre tiltak for å *tilpasse* til klimaendringer. Hvordan vi tilrettelegger våre naturområder, hverdagslandskapet og ivaretar miljøarbeidet knyttet til forurensing vil være naturlig del av dette. Skien kommune har satt mål om 35 % reduksjon av klimagasser innen 2025 og 60 % reduksjon innen 2030 sammenlignet med 2015. Klimabudsjettet setter mål og tiltak for geografiske utslippsområder for å følge opp dette, og viser at det må gjøres nødvendige prioriteringer framover.

Samarbeidet om Bypakke Grenland er viktig for arbeidet innen areal og transport og reduksjon i CO₂-utslipp. 0-vekstmålet betyr at veksten i transportbehovet skal tas med kollektiv, sykling og gange, og ikke gjennom personbiltrafikk. Dette er et viktig premiss for bærekraftige arealdisponeringer, transportløsninger og byutvikling.

Den enkelte innbygger skal oppleve en kommune som jobber for miljøvennlige løsninger og bruker kunnskap om natur, miljø og klima til å ta gode valg for framtidens innbyggere. Gode transportforbindelser som er tilrettelagt for sykling og gåing, sammen med god tilgang til rekreasjonsområder og nær-turterreng vil gi den enkelte opplevelse av at folkehelse og fysisk utfoldelse har høy prioritet. Ved å sette «den grønne kommunen» i fokus vil man også kunne oppnå gode møteplasser for inkludering og mestring i et folkehelseperspektiv.

De årlige tallene for flere av målene viser at det fortsatt er viktig å måle og etterspørre bedre ressursforvaltning. Gjennom indikatorer i den grønne kommunen er det mulig å følge opp og definere målbare faktorer for å se på utviklingen i en helhet. Innenfor avfall viser siste målinger at vi leverer mer til materialgjenvinning, kaster mindre husholdningsavfall pr. innbygger og at plastbruken totalt sett er lavere enn foregående år.

De skjerpede nasjonale jordvernmålene begrunnes med økt nødvendighet for å sikre egen matforsyning i et urolig verdensbilde. Skien omdisponerte ikke dyrka jord til utbygging i 2022, derimot ble det omdisponert i overkant av 380 daa dyrkbar jord. Dette gjaldt reguleringsplan for Nenset sandtak og var i tråd med overordna planer. Skien ligger under landssnittet for omdisponering av dyrka og dyrkbar jord.

4.4.3 Mål for kommunen

Hovedmål	Delmål	Indikator	2020	2021	Siste måling 2022	Gj.sn. KOSTRA-gr.	Gj.sn. landet	
Den grønne kommunen minimerer forurensning og avfall	Vi skal legge tilrette for et samfunn som reduserer forbruk, ressursbruk og avfall.							
	Vi skal ha en renovasjonsordning og -aktør som aktivt og innovativt fremmer gjenbruk og kretsløpsøkonomi i alle ledd	Andel avfall levert til materialgjenvinning inklusiv biologisk behandling	57,0 %	63,5 %	64,4 %	51,5 %	43,7 %	
		Husholdningsavfall per årsinnbygger (kg)	598,9	527,4	468,8	0,0	0,0	
	Vi skal minimere bruken av plast, og maksimere gjenvinningen av den	Plastavfall fra husholdninger, henteordning og gjenvinningssatsjon	597	628	596			
	Vi skal arbeide for god luftkvalitet som ikke er til skade for menneskers helse, økosystemer eller vegetasjon	Antall dager med overskredne verdier av PM10 (svevestøv)	6,0	3,0				
		Direkte klimagassutslipp i Skienssamfunnet, tonn CO2ev	108 788	103 419	102 785			
	Vi skal arbeide for trygt og godt drikkevann, og rene vassdrag og fjorder	Andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal avløpstjeneste (prosent)	90,1 %	89,2 %	90,0 %	0,0 %	85,6 %	
		Andel av total kommunal vannleveranse til lekkasje (prosent)	30,0 %	30,0 %	29,0 %	0,0 %	29,7 %	
	Den grønne kommunen omstiller seg til et lavutslippssamfunn	Vi skal skape en tettere by som reduserer behovet for transport, og samtidig sikrer gode bomiljø	Avstand til sentrumssone, nye boliger (km)		1,0	0,8		
			Nye boenheter innenfor bybåndet	89,0 %	81,0 %	86,0 %		
Vi skal delta i Bystrategi Grenland og bidra til en samordnet areal og transportplanlegging som fremmer mobilitet til fots, på sykkel, kollektiv- og næringstransport.		Personreiser med kollektiv transport	3 196 419	2 802 218	3 909 360			
		Reiser foretatt med sykkel, 32 målepunkter	20 694	18 466	18 190			
Vi skal bidra til å gjøre næringslivet og landbruket vårt grønnere, samt tilrettelegge for etablering og utvikling av næring som bidrar til det grønne skiftet								
Vi skal bygge kunnskap og jobbe med holdningsendring som skaper klimavennlige vaner og levemåter								
Skien kommune skal gjøre klimavennlige innkjøp og kontraktsinngåelser.								
Vi skal være en Smartby, som bruker innovasjon, ny		Samlet energibruk i kommunale bygg (kWh)	28 816	33 105	25 536	310 508	3 687 857	

Hovedmål	Delmål	Indikator	2020	2021	Siste måling 2022	Gj.sn. KOSTRA-gr.	Gj.sn. landet
	teknologi og ny kunnskap, til å omstille samfunnet til et lavutslippssamfunn.						
Den grønne kommunen styrker naturmangfoldet, matjord og friluftsområder	Vi skal i minst mulig grad benytte urørt areal, og andre naturforekomster og areal som kan ha stor verdi for naturmangfoldet, til nye boligområder, næring og infrastruktur.						
	Vi skal bidra til skjøtsel av biotoper med truede arter, og restaurering av naturtyper med viktige økosystemer	Støtte landbruksforetak RMP - Regionalt miljøprogram (kr)	2 562 846	3 166 173	3 759 915		
		Støtte landbruksforetak SMIL - Spesielle miljøtiltak i landbruket (kr)	863 698	1 082 704	1 292 591		
	Vi skal kartlegge, bygge kunnskap om, forståelse for, eierskap til og stolthet over vårt naturmangfold						
	Vi skal unngå omdisponering av dyrket og dyrkbar mark	Omdisponering av dyrka jord til andre formål enn landbruk (dekar)	3,6	5,8	0,0	88,0	3 508,7
		Omdisponering av dyrkbar jord til andre formål enn landbruk (dekar)	16,2	0,6	387,5	428,5	4 253,6
	Vi skal sikre og videreutvikle lokal grønnstruktur, nærturområder og blågrønne strukturer, og vi skal utrede hvorvidt bruk av markagrenser skal benyttes for å avsette områder og tilrettelegge for et ansvarlig, forutsigbart og mangfoldig friluftsliv.	Alle aldre Andel med trygg tilgang til nærturterreng	33	0	32	0	47
		Alle aldre Andel med trygg tilgang til rekreasjonsareal	55	0	55	0	61

4.4.4 Dette skal vi jobbe med

Mange av tiltakene fra 2023 er under utvikling og jobbes videre med. Det er derfor viktig å videreføre mye av det gode arbeidet sammen med nye forventninger.

- Arbeidet med klimaregnskap og klimabudsjett er utviklet videre. Framsikt har moduler for klimarapportering som knytter vedtatte planer og tiltak sammen med utslippsregnskap, og vil benyttes for rapportering på handlings- og økonomiplanen.
- Kommunens klimagruppe vil være et viktig tverrfaglig møtepunkt for klimaarbeidet framover.
 - Politiske bestilling om plan for 60 % reduksjon innenfor kommunalområdene skal leveres i løpet av høsten 2023
 - Formidling av tiltak og oppnådde resultat er viktig at gjøres i alle kommunalområder
- Gjennomføring av tiltak til kommunale klima- og miljøprosjekter (interne investeringsmidler).
- Sirkulærøkonomi løftes fram med forventninger og på flere områder er det aktuelt å jobbe målrettet. Både innen matsvinn, materiell og plast er det store muligheter for å begrense avfallet både gjennom redusert forbruk og ved ombruk.
 - Prosjekt for å unngå matsvinn følges opp for Skien sykehjem

- Det skal jobbes videre med kartlegging og kunnskapsbygging om viktige naturtyper og naturverdier.
 - Som ledd i naturavtalen og mål om økt vern av norsk natur er «Restaurering av myr» aktuelle prosjekter å se videre på
- Kommunedelplan for Klima og energi er under revisjon, arbeidet er startet opp, og vil få sin hovedinnsats i 2024.
- Det arbeides med nytt felles renseanlegg, blant annet for å imøtekomme kravene til nitrogenrensning. Arbeidet er i gang, og det gjøres egne klimavurderinger.
- Klima- og miljøvurdering i offentlige anskaffelser. Lovpålagt krav fra 01.01.24 om at klima og miljø skal vektas minst 30% i offentlige anskaffelser.
- Det er fortiden flere prosjekter knyttet til arealverktøy for areal- og klimagassregnskap. Ved flere av prosjektene er Skien kommune del av samarbeidet i pilot eller utviklingsfase. Nedenfor gis en kort oversikt:
 - Økosystemkart – kartløsning som viser økosystemtjenester - «Grønne flekker»
 - Klimagasskalkulator for arealbrukssektoren – GIS-Kalkulator
 - Regionalt arealregnskap
 - Felles utslippsfaktor

4.5 Innovasjon og samarbeid

4.5.1 Beskrivelse av satsingsområdet

Skien kommunes visjon «**Den gode møteplassen**» er viktig både for arbeidet internt i organisasjon og utviklingsområdet og i møte med kommunalområdene. Vi skal skape gode arenaer for samhandling på tvers, hjelpe andre til å bli gode og gi merverdi til organisasjonen.

Hovedtyngden av aktivitetene i Organisasjon og utvikling er knyttet til strategiene **samarbeid og innovasjon** fra Kommuneplanens samfunnsdel 2022-2034. Disse strategiene skal OU bruke både internt og når vi bistår kommunalområdene i utvikling, støtte og kontroll. Samarbeid og innovasjon skal gjennomsyre arbeidet med å realisere kommunens mål og sette kommunen i stand til å løse fremtidens utfordringer. OU skal være kommunens strategiske verktøy i dette arbeidet. Det betyr at seksjonene i OU må jobbe tett med kommunalområdene for å realisere politiske bestillinger og levere gode tjenester til innbyggerne.

4.5.2 Dette skal vi oppnå

Organisasjon og utvikling har tre hovedmål for virksomheten, alle knyttet til områdets funksjoner i kommunen. Dette er henholdsvis utviklerfunksjonen, kontrollfunksjonen og støttefunksjonen.

Mål 1: Forberede kommunen på fremtiden

Skien kommune står foran store omstillinger i årene som kommer. Utviklings- og endringsarbeid er svært viktig for at kommunen skal være godt rustet for fremtiden. Organisasjon og utvikling (OU) skal være en særlig pådriver for samarbeid og innovasjon, og ta ansvar for forbedring og omstilling i organisasjonen. Vi skal bidra til utvikling, både når det gjelder tjenestene og organiseringen av dem. I dette ligger blant annet effektivisering og digitalisering av tjenestene. OU skal også legge til rette for å skape en god kultur for kontinuerlig forbedring.

Mål 2: Orden i eget hus

God internkontroll er viktig. Det bidrar til god kvalitet på tjenestene, at lover og rutiner etterleves og følges opp, at vedtatt politikk blir gjennomført, samt at ressursene brukes effektivt og riktig. De viktigste elementene i kommunens internkontroll er definerte roller og ansvar, gode styringsdokumenter og en hensiktsmessig organisering av risiko- og avvikshåndtering. I tillegg kommer et godt system for rapportering av kvaliteten på tjenesten.

Mål 3: Trygge og kompetente ledere

Organisasjon og utvikling skal gi støtte til lederne i kommunalområdene slik at de kan utøve sin ledergjerning på best mulig måte. Dette innebærer støtte både i det daglige og i større prosjekter og satsninger. Satsningsområdene kan enten være å følge opp politiske og administrative bestillinger, være forankret i overordnede planer, eller fra akutte utfordringer.

4.5.3 Dette skal vi jobbe med

Forberede kommunen på fremtiden

Skien kommune følger opp regjeringens digitaliseringsstrategi. Ambisjonen her er en enklere hverdag for brukere av offentlige tjenester, mer effektiv ressursbruk og økt produktivitet i offentlig sektor. Kommunen har siden 2015 jobbet systematisk for å digitalisere tjenestene til innbyggere og øke produktiviteten i virksomheten. Digitaliseringsarbeidet er organisert på tvers av fag og organisasjon og innsatsområdene følges opp med porteføljestyling. Kommunens ambisjonsnivå og tiltak i kommende handlingsprogramperiode er i tråd med disse føringene.

En mer tilgjengelig (og effektiv) kommune. *Skjemaløsning* er nøkkelbegrepet for digitalisering på dette området. Med nytt sakssystem sommeren 2023 kom også en integrert skjemaløsning på plass. Dette er viktig for å sikre god forvaltning av tjenester som digitaliseres. Målet er at innbyggere kan sitte hjemme i sofaen med mobiltelefon og søke på tjenester med hjelp av Bank ID som identifikasjon. Først ut har vært skjemaer som redusert foreldrebetaling i barnehage og SFO samt permisjonssøknad for elever i grunnskolen. I 2024 skal jobbe ut tilsvarende løsninger for en rekke tjenester innenfor helse- og velferdsområdet. En viktig tjeneste her er *Digihelse*. Denne tjenesten gir tjenestemottager en trygg og enkel måte å kommunisere direkte med for eksempel hjemmetjenesten. Dette vil understøtte dialogen mellom bruker og kommunen samt skape tillit til hvordan vi utfører tjenestene. I 2023 implementerte kommunen denne tjenesten på helsestasjonene og foreløpige funn er positive, både med hensyn til dialog med brukere og sikkerhetsmessig. Det er tilsatt en E-helsesjef høsten 2023, som er et signal på at det vil bli satt økt trykk på konkretisering av digitale og mer effektive løsninger i helse- og velferdsområdet.

Også innenfor andre deler av kommunen vil målsettingen fra regjeringen om økt produktivitet som følge av digitalisering kunne føre til mindre behov for arbeidskraft. Vi ser i dag at økt bruk av for eksempel renholdsroboter fører til mer effektivt renhold, og deler av plenklippingen er i dag erstattet av robotklippere.

Effektivisering av interne samhandlingsprosesser: Driften og bruken av digitale løsninger internt vil de kommende årene endre seg mye. Fagsystemer vil bli kjøpt som skytjenester. Internt har vi allerede anskaffe en skytjeneste for kontorstøttesystemer (e-post og Teams eksempelvis). Med dette blir mulighetene for effektive arbeidsprosesser på tvers av organisasjonen er større, og man kan jobbe mer effektivt med komplekse arbeidsprosesser og utredninger. En viktig komponent i dette arbeidet omhandler organisasjonens evne til å gjenbruke data på tvers av kommunens systemer, slik at en reduserer antall arbeidsprosesser. Eksempel på en slik prosess er tilgangsstyring i forbindelse med oppstart og avslutning av tilsettingsforhold, som i dag er en lite effektiv prosess med mange arbeidsoperasjoner fordi systemene ikke snakker sammen.

Sikkerhet og endringer i trusselbildet: Samfunnet er i dag helt avhengig av digitale løsninger for å fungere. Datasikkerhet er derfor et prioritert driftsområde. Som andre kommuner har Skien vurdert at det er for krevende kapasitets- og kompetansemessig å drifte alle datainstallasjoner alene. Å sikre data og systemer for angrep og sikkerhetsbrudd krever framover mer «muskler» enn en kommune klarer alene. Å løfte stadig flere av de kommunale driftsløsningene fra lokale servere til sky, er derfor en nødvendig sikkerhetsmessig oppgave for kommunen. Dette betyr at mye data vil bli lokalisert til eksterne leverandører. Leverandørene bruker mye ressurser på sikkerhet og tilgangsstyring og har derfor i utgangspunktet vesentlig bedre sikkerhet og bedre kompetanse enn lokale aktører. Kommunen er på sin side pliktig og kunne redegjøre for oppbevaring og tilgangsstyring til disse opplysningene. En viktig oppgave for kommunen vil derfor være oppfølging av sikkerheten hos disse leverandørene, noe vi setter av mye ressurser til. Flere av kommunens systemer er flyttet til skyløsning i 2023 (økonomisystem, saks/arkivsystem) og flere vil følge på i årene som kommer. Dette er et av de områdene hvor sikkerhet går hånd i hånd med god internkontroll og utvikling.

Orden i eget hus

God internkontroll: Kommunens kvalitetssystem – TQM – har i 2023 vært under reorganisering. Dette arbeidet vil fortsette i 2024. Det er nå etablert et felles system for risikovurdering og rapportering og håndtering av uønskede hendelser på HMS-området. Det som skjer kommende år er at kommunalområdene løfter den faglige tjenestekvaliteten inn i det samme systemet, men med områdevis tilpasninger.

Rapportering og oversikt: Et felles rapporteringssystem er en viktig del av kommunens internkontroll, og har vært høyt prioritert de siste årene. Vi har implementert et enhetlig system for rapportering til bystyret. For dette bruker vi programmet Framsikt. Det er nå en rød tråd mellom handlingsprogram, (overordnet) virksomhetsplan, tertialrapportene og årsmeldingen. Neste fase av dette arbeidet er å forlenge den røde tråden til kommunens plansystem, slik at dette blir et helhetlig styringssystem som gir forutsigbarhet og oversikt. Dette innebærer blant annet at planer vil følge en viss mal og framgangsmåte, slik at de blir gjenkjennbare og forhåpentligvis mer leservennlige. I 2024 vil opplæring bli gitt for de som trenger dette og nye planverk innlemmes fortløpende i systemet ettersom de utarbeides og vedtas. Til sistnevnte ligger ikke minst også arbeidet med å utarbeide et felles plan- og målhierarki, som det har vært jobbet en del med i 2023 og som vil fortsette inn i 2024.

Trygge og kompetente ledere

Det er flere viktige elementer i dette arbeidet kommende år, men viktigst blir kompetanseutvikling og opplæring på den ene siden og tilgjengeliggjøring av informasjon og analyser på den andre.

Kompetanseutvikling og opplæring: Det skal jobbes med å tilgjengeliggjøre, digitalisere og forenkle tilgangen til opplæring, blant annet gjennom å utarbeide digitale kurs-/opplæringsseanser som vil ligge tilgjengelig for lederne til bruk når de selv ønsker. Eksempler på områder for slik opplæring områdene rekruttering og sykefraværsoppfølging. Videre har vi forsterket innsatsen inn mot økonomiopplæringen for å styrke og trygge lederne på rammene for egen enhet. På tilsvarende måte forsøker vi å styrke partssamarbeidet mellom ledere og tillitsvalgte kommende år ved å gjennomføre felles opplæring for alle ledere og tillitsvalgte i hovedavtalen og hovedtariffavtalen. Dette vil bidra til å øke ledernes og tillitsvalgtes kompetanse på samarbeid, roller og derigjennom gi økt trygghet i de formelle prosessene rundt medbestemmelse.

Onboardingprogrammet for nye ledere vil fortsette. Programmet er todelt. Første del skal sikre tidlig informasjon om sentrale systemer og prosesser ledere må forholde seg til, og inneholder blant annet møter med støttefunksjonene ledere har bruk for. Andre del setter fokus på overordnede perspektiver for kommunen, herunder juridiske rammer, lokalt partsarbeid samt ledelse generelt og ledelse av kommunal virksomhet spesielt.

Økt tilgjengeliggjøring av informasjon og analyser: Gode og nyttige analyser av ansattgrupper vil bidra til å trygge lederne samt gi et bedre grunnlag for gode beslutninger. I tillegg er det viktig at lederne har enkel tilgang til relevant og nyttig lov- og avtaleverk. Det skal derfor jobbes med følgende:

- Kartlegge hvilke analyser kommunalområdene har behov for og dernest videreutvikle «faste» HR-analyser / analyser
- Kartlegge muligheten for bedre analyseverktøy (eksempelvis Visma BI, kompetansestyringssystem)
- Revidere og forenkle tilgangen til relevant lov- og avtaleverk for lederne, herunder revidere HR-håndboken

4.6 Medarbeidere

4.6.1 Beskrivelse av satsingsområdet

Skien kommune hadde totalt 3 598 årsverk i 2022 fordelt på 4 379 ansatte. Årsverkene er fordelt slik på kommunalområdene:

Antall årsverk	2019	2020	2021	2022
Totalt	3 455	3 463	3 505	3 598
BDK	408	458	459	468
Helse og velferd	1 464	1 486	1 495	1 573
Oppvekst	1 324	1 320	1 325	1 347
NAV	-	-	56	58
OU/Andre (inkl NAV tom 2020)	259	199	170	171

4.6.2 Dette skal vi oppnå

Mål og nøkkeltall	Mål	2019	2020	2021	2022	Pr. aug. 2023
Antall lærlinger	110	Ikke tall	90	86	78	82
Samlet sykefravær	7,0 %	7,9%	8,8%	9,1%	10,0%	Kun årlig
Heltid HV - Gj.snittlig stillingsstr	82,0%	67,5%	69,1%	69,8%	72,0%	72,4%
Heltid HV - Heltidsandel	54,0%	37,4%	38,3%	42,1%	45,6%	48,2%

Lærlinger

Det er en liten økning i antall kvalifiserte lærlinger ved årets hovedinntak, men grunnet lave søkertall og få kvalifiserte kandidater de siste to årene er det totale antall lærlinger i kommunen stabilt. Skogmo videregående skole melder at det er rekordlave søknadstall til helsefagutdanningen og i år har alle søkerne fått skoleplass; dette har trolig aldri vært tilfelle tidligere. Det er fremdeles slik at mange kandidater mangler grunnleggende norskferdigheter. Dette er en særskilt utfordring innenfor helsearbeiderfaget, hvor språkkompetansen kan være driftskritisk. Utfordringsbildet rundt rekruttering av lærlinger samsvarer med den generelle utfordringen med å rekruttere kvalifisert personell til stillinger i kommunen. Se også PSU-sak 10/23 for analyse.

Sykefravær Skien kommune

Akkumulert fravær for 1. og 2. tertial 2023 er 8,64%. Dette er noe lavere sammenlignet med tilsvarende tall for samme periode i 2022. Det er forventet noe økning i fraværet i siste kvartal, men dersom trenden med et noe lavere fravær pr tertial sammenlignet med 2022-tall fortsetter, vil det samlede fraværet for 2023 bli noe lavere enn for 2022 hvor det var på 10%. Dog er sykefraværet i kommunen fremdeles på et høyt nivå. Det er fremdeles langtidsfraværet som utgjør størstedelen av fraværet. Korttidsfraværet utgjør den største nedgangen. Fraværsnivået i kommunen er fremdeles på et høyere nivå enn før covid, noe som er sammenfallende med trenden i landet for øvrig.

Heltidskulturprosjekt i Helse og velferd og status heltid generelt i Skien kommune

Det har vært marginale endringer i gjennomsnittlig stillingsstørrelse og andel 100% stillinger siden 01.01.23. Det er forventet vesentlige endringer ved neste rapportering da det nye sykehjemmet (Kverndalen bo- og dagsenter) da vil være inne samt at det er sannsynlig at virkninger av at de første enhetene har iverksatt årsturnus vil vise seg i tallene.

Heltidskulturprosjektet utvides derfor fra å i første omgang kun gjelde heldøgns omsorg til hele Helse og velferd. Da arbeidet med heltidskultur nå omfatter hele Helse og velferd, er det satt nye målsetninger på dette feltet, hvor det nå måles både på gjennomsnittlig stillingsstørrelse og andelen heltid (og ikke kun andelen heltidstillinger). Helse og velferd jobber med heltidskultur i alle områder, også blant dagtidsansatte. Heltidskultur defineres nå som en kultur med gjennomsnittlig stillingsstørrelse på over 80% stilling.

HELTIDSKULTUR				
Andel heltidsansatte hele kommunen	2019	2020	2021	2022
100% stilling	48,60 %	49,40 %	50,80 %	53,96%
90-100% stilling	53,90 %	53,80 %	56,30 %	58,67%
Andel heltidsansatte (100% stilling) per kommunalområde	2019	2020	2021	2022
BDK	68,50 %	68,60 %	74,40 %	79,91%
Helse og velferd	29,60 %	30,80 %	31,50 %	33,93%
Oppvekst	62,50 %	61,60 %	64,60 %	66,96%
NAV	-	82,10 %	85,20 %	93,33%
OU/Andre (tidl Sentraladmin)	-	89,10 %	89,80 %	87,17%
Gjennomgående stillingsstørrelse per kommunalområde	2019	2020	2021	2022
BDK	81,70 %	90,10 %	91,30 %	97,79%
Helse og velferd	68,20 %	70,80 %	70,90 %	72,54%
Oppvekst	79,20 %	83,10 %	86,00 %	88,37%
NAV	-	90,70 %	90,30 %	96,75%
OU/Andre (tidl Sentraladmin)	95,40 %	95,40 %	95,40 %	95,87%

Rekruttere og beholde

Skien kommune har et stort fokus på rekruttering. Som landet for øvrig, opplever også Skien kommune store rekrutteringsutfordringer, spesielt når det gjelder sykepleiere og vernepleiere. Kommunen ser også at det nå også er mer krevende å rekruttere helsefagarbeidere. I tillegg er det utfordringer rundt rekruttering av lederstillinger på visse områder samt også en nedgang i antall søkere til lærerstillinger og ansatte i barnehager. Med hensyn til rekruttering intensiveres det strategiske arbeidet inn mot eksterne aktører og ulike utdanningsgrupper det er mangel på; herunder økt samarbeid både med universitetet, nabokommuner samt deltagelse på jobbmesser.

4.6.3 Dette skal vi jobbe med

Beholde og rekruttere medarbeidere

For å øke rekrutteringstilfanget til stillinger både innen helse og oppvekstsektoren vil følgende områder være prioritert kommende år:

- Det jobbes med å etablere en intern trainee-ordning for nyutdannede sykepleiere i Helse og velferd. Hensikten med en slik ordning er å økt rekrutteringstilfanget til sykepleierstillinger samt gjøre kommunen mer attraktiv for nyutdannede fra ulike steder av landet.
- Økt fokus på oppgavedeling som vil bidra til økt attraktivitet på stillinger i Helse og velferd
- Øke profesjonaliteten og tilstedeværelse på relevante utdanningsmesser
- Kartlegge og teste ut nye måter å rekruttere personell det er knapphet på
- For å nå målet om 110 lærlinger er det økt trykk på feltet med ulike tiltak relatert både til inntak, markedsføring samt språkopplæring i egen organisasjon, og å videreutvikle et tett samarbeid både med OKOS og NAV Skien

Redusert sykefravær

- Det er etablert et hovedprosjekt for kommunens sykefraværsarbeid. Hovedprosjektets mål er å sikre en struktur på overordnet rapportering samt sette fokus på noen felles, overordnede tiltak. Hvert kommunalområde har nå definert egne fokusområder / prosjekter for sykefraværsarbeidet og rapporterer på dette i L-AMU og H-AMU
- Økt vekt på nærvær og forebyggende arbeidsmiljøarbeid i Helse og velferd gjennom verktøyet «En bra dag på jobben» med BHT
- Målrettede tiltak rettet mot SFO
- Bruk av analyseverktøyet GAT-analyse i enheter hvor GAT benyttes (Helse og velferd, barnehager)
- Enhetenes verneombud og tillitsvalgte er viktige samarbeidsaktører sammen med leder i dette arbeidet

Heltidskultur i Helse og velferd

Arbeidet med heltidskultur i Helse og velferd er et omfattende arbeid som innehar tiltak på en rekke ulike felt og av ulik kompleksitet og omfang. Det jobbes blant annet med følgende når det gjelder heltidskultur i Helse og velferd:

- Innføring av årsturnus
- Etablering av ressursteam
- Økt antall helgetimer
- Økonomisk handlingsrom for ledere
- Innføring av innleiekoordinatorer og turnusrådgivere som støtte for ledere
- Iverksettelse av heltidsforum hvor tillitsvalgte og vernetjenesten er representert
- Økt samarbeid med andre kommuner rundt heltidskulturarbeidet

5 Status og rammebetingelser

5.1 Befolkningsutvikling

Innenfor en tiårsperiode fra 2023-2033 tilsier SSBs befolkningsprognose for middels vekst følgende endringer i de gruppene som mottar hovedtyngden av kommunens tjenester:

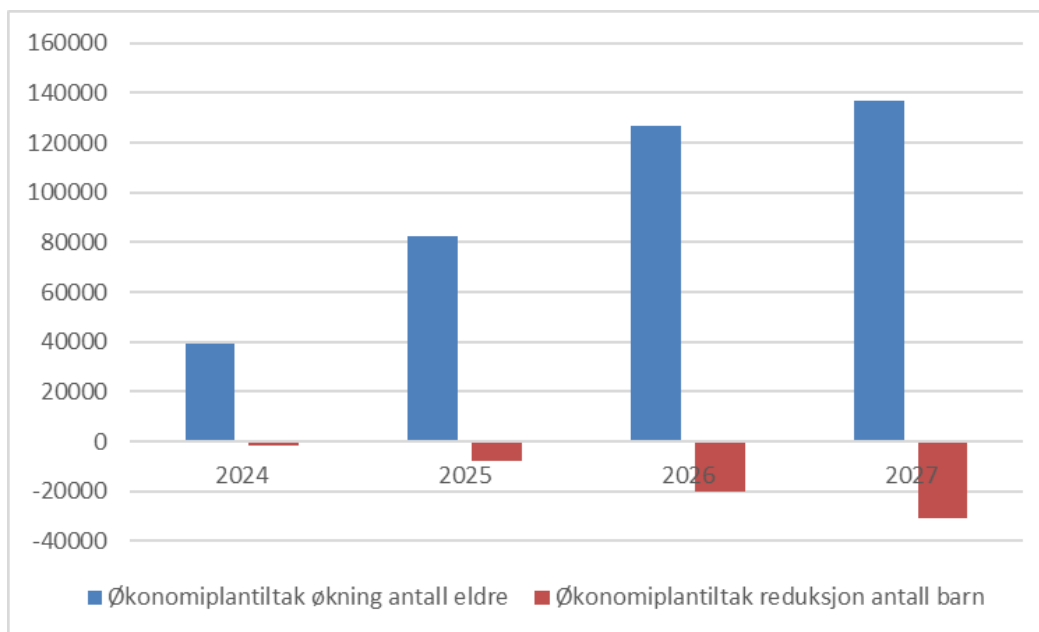
	faktisk 2023	prognose 2033	endring antall	endring %
1-5 år	2 797	2 716	-81	-2,9 %
6-15 år	6 429	5 891	-538	-8,4 %
67-79 år	7 510	8 101	591	7,9 %
80 år eller eldre	2 714	4 571	1 857	68,4 %

5.1.1 Demografi og økonomi

Det er lagt inn relativt store utgifter knyttet til demografi i økonomiplanen 2024-2027. De økte utgiftsrammene går til Helse og velferd og BDK/Eiendom for drift av nye bygg. Oppvekst får reduserte budsjettammer pga nedgang i elev- og barnetall i skole og barnehage. Tallene viser endringer fra 2023-budsjettet

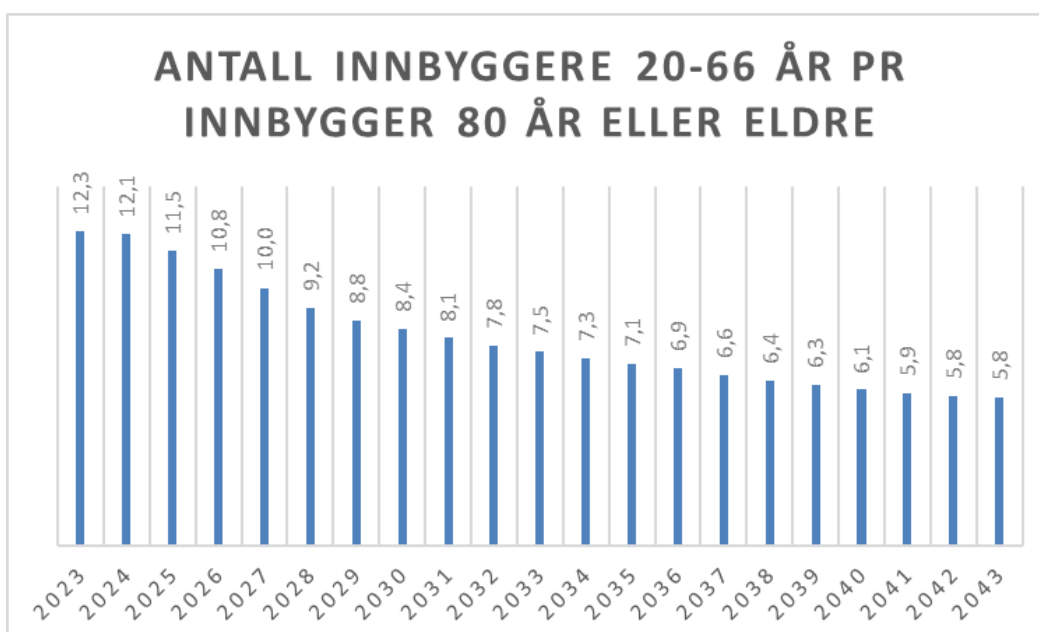
	2024	2025	2026	2027
Drift, FDV, kapitalutgifter nye sykehjem	32 500	75 500	100 000	100 000
Hjemmetjenester	6 000	6 000	6 000	6 000
Anslag ytterligere demografiutgifter eldre			20 000	30 000
Nytt legekantor Kverndalen (delvis demografi)	700	1 000	1 000	1 000
Reduksjon skole og barnehage	-1 500	-8 000	-20 000	-31 000

Grafen nedenfor viser tydelig at reduserte utgifter ved nedgang i antall barn finansierer bare mindre deler av økte utgifter ved økning i antall eldre.

5.1.2 Demografi og sysselsetting

Rekrutteringsutfordringer knyttet til demografi vil trolig være en vel så stor utfordring som økning i selve demografiutgiftene i årene framover. Antall eldre vil øke sterkt mens antall innbyggere i yrkesaktiv alder er tilnærmet uendret. I 2022 var det 12,5 innbyggere i alderen 20-66 år pr innbygger over 80 år. I 2032 viser prognosen 7,5 innbyggere i alderen 20-66 år pr innbygger over 80 år, og i 2040 er forholdstallet helt nede i 6. Det er en dramatisk utvikling når en allerede i dag ser store utfordringer med å rekruttere og beholde kompetent personell særlig innenfor pleie- og omsorgssektoren.

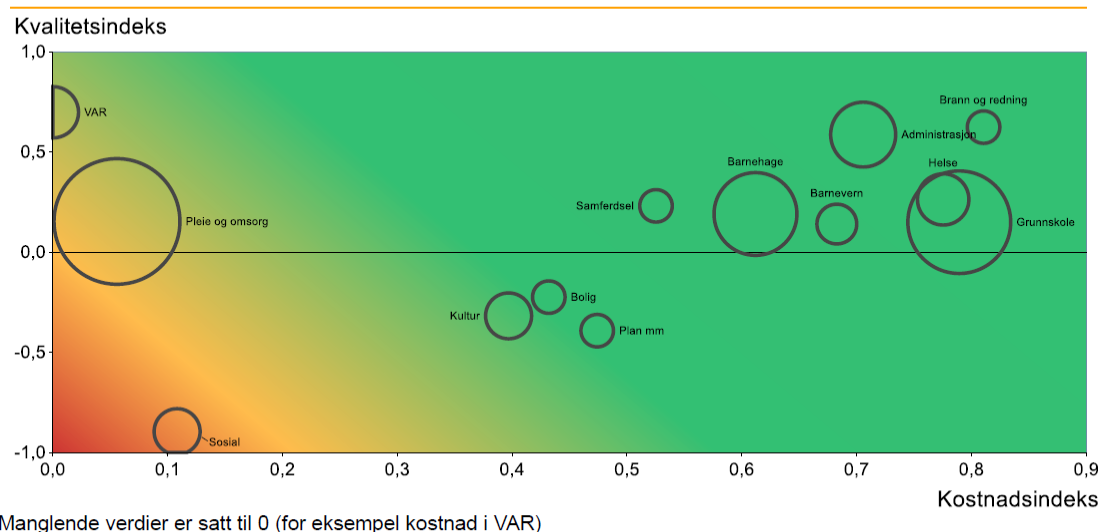

Dette er en nasjonal utfordring som innebærer at det til dels kreves nasjonale løsninger når det gjelder utdanning, nasjonale rammebetingelser for ansatte mv. Helsepersonellkommissjonen la fram sin rapport i februar 2023. Denne rapporten, "Tid for handling", belyser en rekke utfordringer, gjør analyser av

situasjonen og beskriver tiltak de mener er nødvendig for å ha nok ressurser til helse- og omsorgssektoren i fremtiden. Den nasjonale situasjonen gjenspeiler seg naturlig nok også lokalt, det er en utfordring som tvinger den enkelte kommune til å lete etter de gode løsningene, blant annet gjennom å ha fokus på endringsarbeid med tanke på god og effektiv drift. Vi trenger å ha de rette tilbudene i form av boformer og tjenesteinnsats, samt å bruke kompetansen og personellressursene rett.

5.2 Kostnader og kvalitet

Kostnadsindeks, kvalitetsindeks og størrelse på tjenesten

Norges best styrte kommuner 2023 - Kommuneindeksen Agenda Kaupang

17

Agenda Kaupang har utarbeidet en analyse for Skien kommune basert på kostnads- og kvalitetsindikatorer i Kostra og annen kommunestatistikk. Analysen viser at på de aller fleste områder har Skien lavere kostnader og høyere kvalitet enn landsgjennomsnittet. De to områdene som skiller seg ut er pleie og omsorg på kostnadsnivå og sosial på både kvalitet og kostnader. Dette siste gjenspeiler seg også i indikatorer som for eksempel andel sysselsatte og andel av sosialhjelpsmottakerne som har dette som hovedinntekt, der Skien kommer dårlig ut på begge.

Det som ikke kommer fram av figuren her er Skiens inntektsnivå. Vi er en lavinntektskommune og må av den grunn ha et gjennomgående lavere kostnadsnivå enn landsgjennomsnittet.

Agenda Kaupangs funn er at det er liten eller ingen sammenheng mellom kostnader og kvalitet. Det vises også i analysen for Skien, jfr figuren under. God ledelse og hardt arbeid er nødvendig for å skape gode resultater i kommunene.

Forklaring til figuren: Verdi null er landsgjennomsnittet. Jo lenger til høyre på kostnadsaksen og jo høyere opp på kvalitetsaksen, jo bedre gjør Skien det i forhold til landsgjennomsnittet.

5.3 Prognose for driften 2023

	Budsjett 2023	Årsprognose	Prognose årsavvik
Sentrale inntekter	-3 797 863	-3 842 593	44 730
Sentrale utgifter	249 000	249 000	0
Netto finansutgifter og inntekter	-132 754	-140 754	8 000
Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner	71 804	71 804	0
Til disposisjon	-3 609 812	-3 662 543	52 370
Selskaper og annen felles drift	230 540	224 540	6 000
Kommunedirektør	9 871	9 871	0
Oppvekst	1 453 067	1 468 067	-15 000
Helse og velferd	1 663 180	1 738 180	-75 000
NAV	173 783	185 783	-12 000
Organisasjon og Utvikling	270 101	267 801	2 300
VARF	0	0	0
Byutvikling, drift og kultur	580 030	577 330	2 700
Tjenesteovergrepene	-770 759	-765 759	-5 000
Sum disponering	3 609 812	3 705 812	-96 000
Merforbruk -/mindreforbruk +	0	43 270	-43 270

Pr 2. tertial rapporteres det et samlet netto merforbruk på kr 43 mill. Budsjettert avsetning etter budsjettrevisjon 1. tertial er kr 58 mill, med merforbruk kr 43 mill reduseres denne til kr 15 mill. Det er likevel en bedring fra opprinnelig budsjett, da det var budsjettert med bruk av fond kr 10,8 mill. Det er store merforbruk i kommunalområdene (netto kr 96 mill), og prognose for økte skatteinntekter (totalt kr 75 mill over opprinnelig budsjett) og høyt utbytte (også kr 75 mill over opprinnelig budsjett) er ikke tilstrekkelig til å balansere dette merforbruket.

5.4 Overordnede økonomiske målsettinger

Situasjonsanalysen leder til følgende overordnede mål for økonomiplanen 2024-2027:

1. Driftsbalanse i kommunalområdene

- Ambisiøse, men realistiske budsjettammer
- Omfordeling i/mellom kommunalområdene
- "Handlingsrom 2026"

2. Unngå bruk av fond til løpende drift

Å avgjøre hva som er realistiske budsjettammer er en utfordrende "øvelse". Budsjettammer vil ofte av tjenesten selv oppleves som stramme, mens hensynet til stram økonomistyring kanskje tilsier det motsatte. I tillegg har vi hatt år med pandemi og en innleie- og godtgjøringskultur som er krevende å snu. På toppen av dette kommer høye forventninger om hva kommunen skal levere, noe de som står midt i tjenestene opplever tett på i hverdagen.

Likevel må vi holde fast ved målsettingen om at budsjettammene skal ha en ambisjon om effektiv drift innenfor rammene av det realistiske.

Finansielle måltall - handlingsregler

Kommunene skal forvalte økonomien slik at økonomisk handleevne blir ivaretatt over tid. Kommunene skal derfor vedta finansielle måltall eller handlingsregler som et verktøy for langsiktig styring av

økonomien. Det foreligger ikke noe krav til størrelsen på de ulike finansielle måltallene, men Skien kommune velger å følge det som anbefales og brukes av KS.

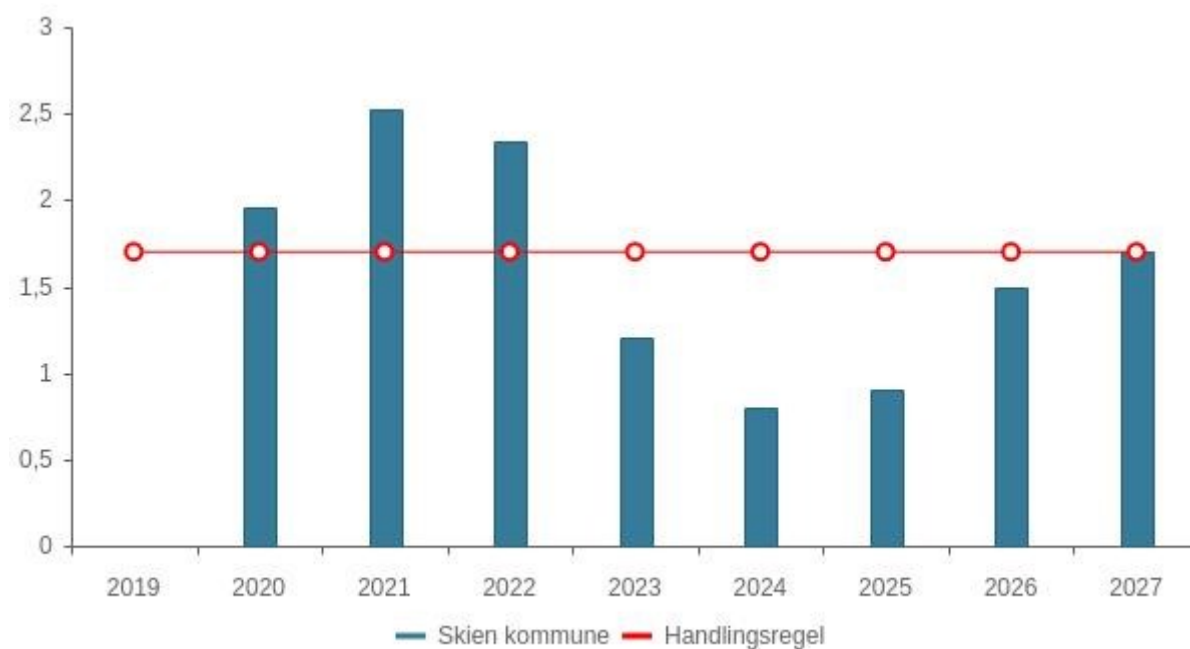
Følgende finansielle måltall legges til grunn i økonomiplanen 2024-2027:

- Netto driftsresultat skal over tid utgjøre minst 1,7% av driftsinntektene
- Disposisjonsfond skal utgjøre minst 8% av driftsinntektene.
 - Denne er tidligere satt til 5%. Bør økes til 8% jfr mindre forutsigbar økonomi
- Netto samlet lånegjeld skal over tid utgjøre maks 80 % av driftsinntektene.

De økonomiske handlingsreglene er utarbeidet for å sikre en ansvarlig og bærekraftig økonomi som gjør kommunen rustet til å takle endrede rammebetingelser og uforutsette hendelser, noe som har vist seg særs viktig nå med stigende inflasjon, renter og en usikker verdenssituasjon som også påvirker den norske kommuneøkonomien og legger press på driftsresultatene i kommunene

6 Økonomisk utvikling i planperioden

6.1 Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter

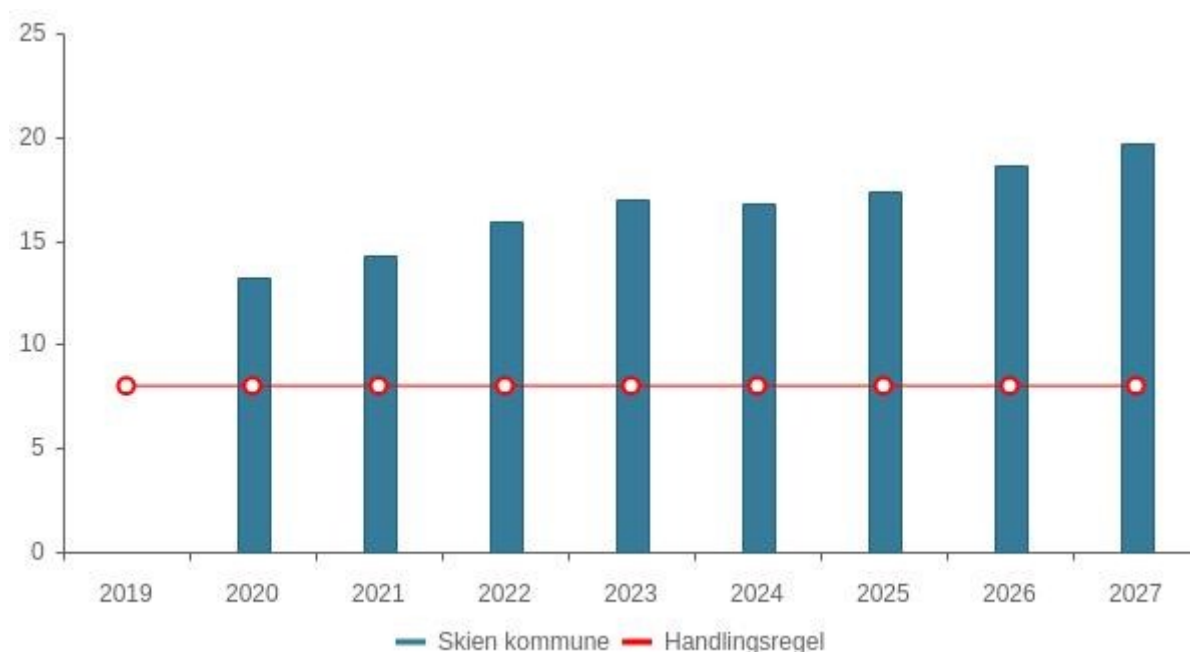
Tabell	KOSTRA 2019	KOSTRA 2020	KOSTRA 2021	KOSTRA 2022	Budsjett 2023	Økplan 2024	Økplan 2025	Økplan 2026	Økplan 2027
Skien kommune	0,0 %	2,0 %	2,5 %	2,3 %	1,2 %	0,8 %	0,9 %	1,5 %	1,7 %
Handlingsregel	1,7 %	1,7 %	1,7 %	1,7 %	1,7 %	1,7 %	1,7 %	1,7 %	1,7 %

Netto driftsresultat viser hva som kan disponeres til fondsavsetninger og finansiering av investering etter at driftsutgifter, renter og avdrag er betalt. Et positivt netto driftsresultat gir kommunen handlingsrom til å møte uforutsette hendelser eller press på økonomien, slik vi opplever i 2023, samt egenkapital som kan brukes til framtidig vedlikehold av realkapitalen og til å finansiere til investeringer.

Skien kommune har de siste årene hatt et resultat som har ligget over måltallet på 1,7 % som tilsvarer ca kr 95 mill. Merskattevekst og store utbytter har bidratt til å trekke driftsresultatet opp og har gitt kommunen mulighet til å styrke disposisjonsfondet med kr 93 mill i 2021 og kr 116 mill i 2022. Prognose pr 2. tertial 2023 tilsier avsetning kr 15 mill på disposisjonsfondet.

I økonomiplanen er det lagt inn en opptrapping til netto driftsresultat på 1,7% innen 2027. Kommunen har god størrelse på disposisjonsfondet og kan tåle resultat under 1,7% i en periode, men ikke over tid. I forrige økonomiplan lå det et resultat på 0,3% alle årene, med en forutsetning om at det i løpet av 2023 måtte settes igang et arbeid for å komme opp på måltallet. Dette er gjort i 2023, og en har for 2024 identifisert innsparingstiltak i "Handlingsrom 2026" tilsvarende ambisjonen om kr 10 mill. Et resultat på 1,7% forutsetter ytterligere innsparinger på kr 80 mill innen 2027.

6.2 Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter

Tabell	KOSTRA 2019	KOSTRA 2020	KOSTRA 2021	KOSTRA 2022	Budsjett 2023	Økplan 2024	Økplan 2025	Økplan 2026	Økplan 2027
Skien kommune	0,0 %	13,2 %	14,3 %	15,9 %	17,0 %	16,8 %	17,4 %	18,6 %	19,7 %
Handlingsregel	8,0 %	8,0 %	8,0 %	8,0 %	8,0 %	8,0 %	8,0 %	8,0 %	8,0 %

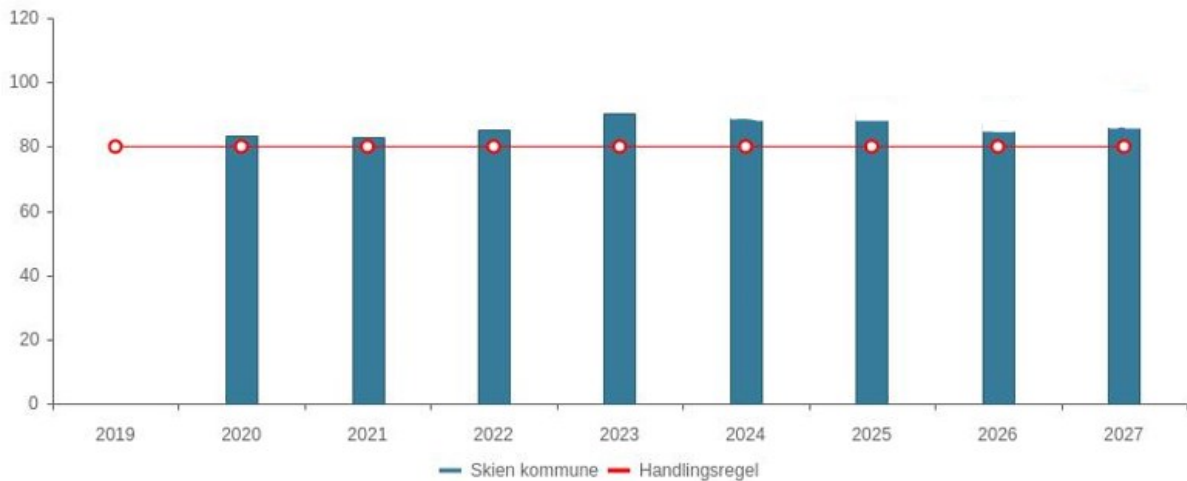
Disposisjonsfondet skal være en buffer til å håndtere risiko. Mindre svingninger i driftsutgiftene kan håndteres ved redusert driftsresultat, mens større uforutsette svingninger kan kreve at det brukes av disposisjonsfond. 2023 er et år der mange kommuner varsler bruk av disposisjonsfond, noe regjeringen også forventet at ville skje når de la fram et stramt statsbudsjett for 2023. Bruk av fond til løpende drift kan ikke være en varig løsning, kommunen ville da fort bygge ned muligheten til å møte det uforutsette. For kommuner som har relativt stort disposisjonsfond kan det være en god løsning å bruke av fond til å finansiere investeringer for å holde gjeldsgraden nede. Forholdet mellom avkastning på plasserte midler og rentenivået på lån har betydning i en slik vurdering. Det er ikke foreslått å bruke disposisjonsfond til investeringer i økonomiplanen for 2024-2027, men det ligger inne kr 110 mill fra investeringsfond til å finansiere Ibsenbiblioteket.

Skien vil ligge godt over handlingsregelen for disposisjonsfond, og øke fondene i planperioden. Dette forutsetter at en klarer å oppfylle målsettingene i "Handlingsrom 2026" og har et netto driftsresultat som gradvis øker til 1,7% innen 2027. Pr 01.01.2023 var disposisjonsfondet kr 825 mill. Prognose tilsier

avsetning kr 15 mill i 2023, budsjettert avsetning (justert budsjett) er kr 58 mill. Innen utgangen av 2027 vil det øke til kr 1 mrd ihht det framlagte forslag til økonomiplan.

Det må avsettes ca kr 35 mill til disposisjonsfondet årlig for at verdien av fondet ikke skal forringes ved økende priser og lønninger.

6.3 Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter

Tabell	KOSTRA 2019	KOSTRA 2020	KOSTRA 2021	KOSTRA 2022	Budsjett 2023	Økplan 2024	Økplan 2025	Økplan 2026	Økplan 2027
Skien kommune	0,0 %	83,3 %	82,8 %	85,5 %	90,2 %	88,9 %	88,4 %	85,5 %	85,9 %
Handlingsregel	80,0 %	80,0 %	80,0 %	80,0 %	80,0 %	80,0 %	80,0 %	80,0 %	80,0 %

Netto lånegjeld (lån fratrukket utlån og ubrukte lånemidler) i prosent av driftsinntektene er på omlag samme nivå ved utgangen av 2027 som i regnskapet for 2022. Gjeldsgraden går litt opp underveis for så å gå tilbake til 2022-nivå, dette har sammenheng med investeringer som i ettertid kompenseres med tilskudd (tilskudd sykehjem er budsjettert året etter ferdigstillelse - dette var budsjettert med en noe annen takt i forrige økonomiplan). Handlingsregelen tilsier en gjeldsgrad på 80%. En utfordring dersom gjeldsgraden blir for høy er rente- og avdragsbelastningen i driftsregnskapet, ikke minst ved et relativt høyt rentenivå.

30% av lånemassen pr idag og ca 35 % av låneopptakene i økonomiplanperioden gjelder lån til investeringer i vann og avløp. Kapitalkostnadene (avdrag og renter) ved disse lånene finansieres løpende fra VA-gebyrene og vil således ikke belaste kommunens driftsbudsjett på nettonivå.

De store investeringene i økonomiplanen, Ibsenbiblioteket og Lyngbakken sykehjem, er delvis finansiert med tilskudd eller bruk av investeringsfond. Dette bidrar til å holde gjeldsgraden nede. I og med at Skien kommune har relativt store fond kan det i framtiden være aktuelt å vurdere ytterligere bruk av fond til å finansiere investeringer. Dette er ikke lagt inn i forslag til økonomiplan 2024-2027.

7 Driftsbudsjettet

7.1 Forslag til statsbudsjett 2024

I kommuneproposisjonen i mai 2023 ble det signalisert en realvekst (dvs vekst ut over lønns- og prisstigning) i frie inntekter, som består av skatt og rammetilskudd, på kr 4,4-4,7 mrd for kommunene. Når statsbudsjettet ble lagt fram var denne veksten økt til kr 5,1 mrd, begrunnet med oppdaterte og oppjusterte anslag for pensjonskostnader. Realveksten i frie inntekter skal primært dekke økte demografiutgifter og økning i pensjonskostnader. Satsinger innenfor veksten i frie inntekter er kr 100 mill til kommuner som taper på at de ikke har slått seg sammen, kr 150 mill psykisk helse/rus, kr 40 mill helsestasjon/skolehelsetjeneste. Ut over dette gir ikke veksten noe handlingsrom til kommunene.

	Mrd. kroner
Veksten i frie inntekter	5,1
Merkostnader til demografi	-3,1
Merkostnader til pensjon	-1,8
Satsinger innenfor veksten i frie inntekter	-0,29
Handlingsrom	-0,1

Kilde: Statsforvalteren i Vestfold og Telemark

Forslag til statsbudsjett ble lagt fram 6. oktober og konsekvensene av dette er innarbeidet i forslag til handlingsprogram.

Skatteinntekter

Målsettingen er at kommunesektorens skatteinntekter skal utgjøre 40% av de samlede inntektene. For å tune inn mot dette fastsettes det en kommunal skattøre årlig, for 2024 er denne på 10,95%, som er en nedgang på 0,2 prosentpoeng fra året før. Anslaget på kommunenes skatteinntekter i 2024 bygger blant annet på sysselsettingsvekst på 0,1 prosent og en årslønnsvekst på 4,9 prosent.

Endringer som blir kompensert gjennom rammetilskuddet og som er tilført budsjetttrammene til aktuelle kommunalområder

- Redusert makspris i barnehage til 2 000,- pr mnd fra 1. august 2024 (Oppvekst kr 6,5 mill samt kr 7,9 mill som ligger til grunn for midlene som gjelder tilskudd private barnehager)
- Opptrappingsplan psykisk helse (Helse og velferd kr 1,5 mill)
- Helsestasjon og skolehelse (Oppvekst kr 380 000)
- Redusert kontantstøtte, virkning på barnehagebudsjettet (Oppvekst kr 1,2 mill)

Andre forhold av betydning for kommunen

- Tilskuddssatsene for integreringstilskudd prisjusteres ikke

- Tilskudd til investeringer i heldøgns omsorgsplasser videreføres
- Tilskudd til utleieboliger videreføres ikke
- Rentekompensasjonsordning for en mer praktisk skole, større investeringer i lokaler og utstyr samt øremerket tilskudd til praktisk utstyr i skolene
- Økt bevilgning til ALIS (allmennleger i spesialisering)
- Belønningsordningen Bypakke Grenland videreføres
- Klimasatsmidler videreføres ikke

7.2 Lønns- og prisvekst og renteforutsetninger

I kjølvannet av pandemien og med krigssituasjon i Europa har norsk økonomi gjennom det siste året vært i oppgang. Arbeidsmarkedet har vært stramt og arbeidsledigheten lav, lønnsveksten har vært økende og inflasjonen høy. Tiltak for avdemping i økonomien, gjennom rentehevinger og stramt statsbudsjett og stram økonomisk politikk fortsetter også inn i denne økonomiplanperioden.

Pris- og lønnsvekst

Kommunedirektøren har i det framlagte budsjettgrunnlaget lagt til grunn de samme forutsetningene som ble lagt i statsbudsjettet for kommunesektoren. Pris- og lønnsvekst legges til grunn i hele perioden, slik at hele budsjettet vises i pris- og lønnsnivået for 2024.

- Samlet kommunal deflator 4,3%
 - Herav lønnsandel (utgjør 57,5% av deflator) 4,9%
 - Herav prisvekst (utgjør 42,5% av deflator) 3,4%

Det er lagt inn deflator og prisvekst i de ulike driftsrammene, mens lønnsveksten er satt av på en samlet lønnsreservepost plassert på et sentralt område. Når lønnsoppgjøret for 2024 blir klart og kjent vil det overføres midler fra lønnsreserven til de ulike driftsområdene.

Renter

Det har i en periode vært hyppige og store oppganger i styringsrenten det siste året. Det er usikkert i hvilken grad rentene øker ytterligere, og når rentenivået vil synke igjen. Rentesatsene er basert på vurderinger fra blant annet kommunens gjelds- og finansforvalter BCM og Kommunalbanken som er en vesentlig långiver. Det er i kommunedirektørens budsjettframlegg lag til grunn følgende rentesatser i perioden.

	2024	2025	2026	2027
Rentesats gamle lån	4,50 %	5,00 %	5,00 %	4,50 %
Rentesats nye lån	5,30 %	5,00 %	4,50 %	4,30 %
Rentesats inntekter bank	5,00 %	4,50 %	4,00 %	4,00 %
Rentesats inntekter plasseringer	5,00 %	4,50 %	4,00 %	4,00 %

7.3 Utbytte

Utbytteinntekter fra Skagerak Energi AS har vært høye siden 2022. Med bakgrunn i fortsatt høye kraftpriser signaliserer selskapet utbytte kr 880 mill for 2023. Dette utbyttet kommer til utbetaling og budsjetteres i kommunens budsjett for 2024. Utbytte for årene videre i økonomiplanen trappes ned mot et mer moderat nivå.

For de to andre selskapene ligger utbytte fast gjennom perioden.

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Skagerak Energi AS	142 mill	173 mill	128 mill	90 mill	80 mill	70 mill
Bjorstaddalen Avfallsanlegg AS	13 mill	13 mill	13 mill	13 mill	13 mill	13 mill
Kontorbygg AS	3 mill	3 mill	3 mill	3 mill	3 mill	3 mill
	158 mill	189 mill	144 mill	106 mill	96 mill	86 mill

7.4 Kommunale eiendomsgebyrer

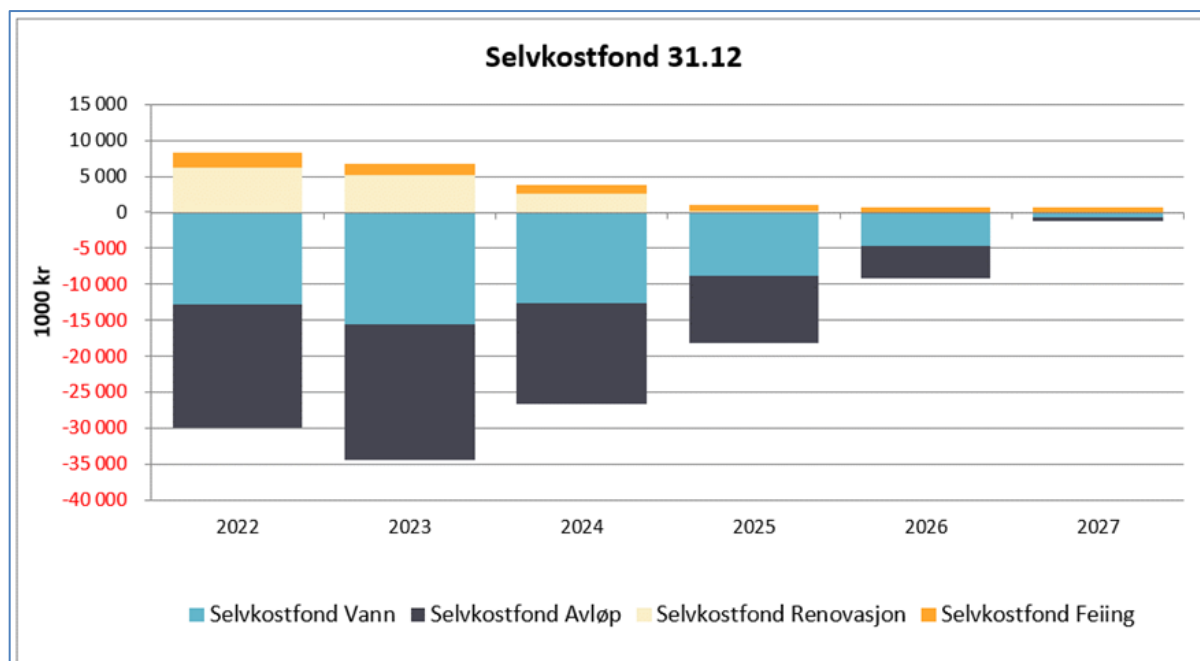
Det foreslås følgende eiendomsgebyrer for 2023, beregnet for en gjennomsnittsbolig med 120 kvm bruksareal, avfallsdunk 140 liter og én pipe. Tabellen viser også gebyrene i 2023 for Skien og kommunegruppe 11.

Gebyr (mva 25% kommer i tillegg)	Kommunegruppe 11 2023	Porsgrunn 2023	Skien 2023	Skien 2024	Økning i kroner	Økning i prosent
Vann	3 703	4 260	3 685	4 226	541	14,7%
Avløp	5 074	5 780	5 190	5 901	711	13,7%
Renovasjon	2 961	3 000	3 019	3 150	131	4,3%
Feiing	377	556	398	460	62	15,6%
Sum gebyrer ekskl mva	12115	13 596	12 292	13 737	1 445	11,8%

For de neste tre årene ligger det inne prognose for økning på 4,4 - 4,8% årlig.

Av samlet økning på 11,8% er 6,5% økning på grunn av forhøyet rentenivå. Deler av økningen er knyttet til investeringer som følge av skjerpede miljøkrav.

VARF-områdene er forutsatt å være selvkostområder, dvs at abonnentene skal betale det som det koster å produsere disse tjenestene i sin helhet. De siste årene har det vært underdekning i selvkostregnskapet for vann og avløp, denne underdekningen er finansiert over kommunebudsjettet det enkelte år. Å bringe gebyrene opp på selvkostnivå er også et hensyn å ta inn i gebyrberegningen. Utviklingen i selvkostfond (som er bundet fond og viser akkumulert over- eller underdekning på gebyrene) ser slik ut for perioden 2022-2027 forutsatt gebyrer som beskrevet ovenfor.

Det legges fram en egen sak om selvkostområdene og eiendomsgebyrer for Teknisk utvalg, formannskap og bystyre parallelt med budsjettsaken.

7.5 Andre forhold

Strøm

Vi gikk inn i økonomiplanperioden 2023-2026 med krig og energikrise i Europa, og prisene var stigende og vesentlig over det som har vært normalnivå. Som en følge av disse høye prisene ble det lagt inn økning i energibudsjettet med til sammen kr 68,5 mill for 2023, avtagende til økning kr 27,4 mill i 2026, målt i forhold til 2022-nivå.

På den andre siden og med motsatt fortegn ble det lagt inn innsparingstiltak på energiøkonomisering i forrige økonomiplan. Dette er en innsparing, men også et klimatiltak. Det har vært gjennomført to EPC-prosjekter de siste årene som virker energisparende. I tillegg installeres det solceller på kommunale bygg. Dette arbeidet pågår og foreslås videreført ut 2026 (ligger ikke beløp i 2025 da det er midler igjen fra 2023-bevilgningen)

I løpet av 2023 har strømprisene gått noe ned ifht forventninger for 2023. I tillegg har kommunen inngått ny prisavtale med 50% fastpris. Disse forholdene gjør at vi kan moderere den store veksten som var lagt inn i forrige økonomiplan. Veksten og med det energibudsjettet er derfor redusert med kr 9 mill i 2024, deretter kr 8 mill i 2025 og kr 7 mill fra 2026.

I 2023 var det lagt inn ettårig tilskudd til høye strømutfgifter i Skien Fritidspark og til Kirkelig Fellesråd. Begge disse inngår i den nye prisavtalen, og de ekstra strømtilskuddene videreføres ikke.

Bosetting av flyktninger

Bosetting av et høyt antall flyktninger i 2022 og 2023 gir utslag på integreringstilskuddet i hele økonomiplanperioden, og da særlig i 2024 og 2025.

Det er lagt inn midler til NAV, KIE, Helse og velferd/migrasjonshelse og Oppvekst/skole i 2024 for tjenester til de som allerede er bosatt. Videre behov utover denne perioden må vurderes utfra utvikling i flyktningsituasjonen og kommende anmodninger og vedtak om bosetting.

Engangsbevilgninger i 2023-budsjettet

I budsjettbehandlingen for 2023 ble det vedtatt flere engangsbevilgninger. Disse er i hovedsak ikke videreført i kommunedirektørens budsjettforslag, bortsett fra:

- Prosjekt økt bemanning barnehage videreføres våren 2024, jfr forutsetningen om utprøving i et helt barnehageår.
- Styrking av fysioterapitjenesten med kr 800 000 videreføres. Denne hadde karakter av varig tiltak jfr at midlene var tiltenkt en stilling eller 2 hjemler. Dette er også et område kommunen har hatt relativt lav dekning på.
- Du Verden vitensenter videreføres. Regional satsning
- Midler til fritidsfondet foreslås videreført med kr 350 000 finansiert med omdisponering av midler innenfor tilskuddsfeltet. Slås sammen med kontingentkassen, som er et godt innarbeidet og treffsikkert tiltak.
- Tilskudd til Ibsen Venstøp - bygg videreføres med kr 3 mill årlig til og med 2027. Museet har da fått kr 15 mill fordelt over fem år. Dette er det beløpet det ble søkt om.

Tilskudd andre

Det kommer inn mange søknader med relativt store beløp, kommunedirektøren har i liten grad funnet rom for å imøtekomme søknader som innebærer å øke rammene for tilskudd. Se likevel de to siste kulepunktene ovenfor.

Engangstilskudd som ble bevilget ifbm budsjettbehandlingen i 2023 videreføres ikke, men det foreslås å opprette en ny investeringspott til sosialt entreprenørskap på kr 1 mill, der enkelte av de som fikk engangstilskudd i 2023 kan søke på midler. Lope, Sarepta og Homestart er eksempel på tilskuddsmottakere som vil kunne søke midler fra denne potten. Finansieres ved å omdisponere midler fra formannskapetets disposisjonskonto fra kr 3,5 til kr 2,5 mill. Gjenstående beløp på denne kontoen vil være tilstrekkelig til det som i praksis har vært brukt fra denne.

Det foreslås også å opprette en søkbar pott for integreringstilskudd i frivilligheten som erstatter dagens faste løpende tilskudd på området. Det samme gjelder søkbar ordning for tilrettelagt fritid. Begge disse finansieres innenfor eksisterende rammer.

Kommunalt tilskudd til ny frivilligsentral på Bakken finansieres ved omdisponeringer innenfor det samlede tilskuddsbeløpet til frivilligsentraler, inkl deflatorjustering for 2024. kommunen er ikke pliktig til gi tilskudd til frivilligsentraler, men det foreslås at Bakken får tilskudd fra kommunen tilsvarende beløpet de trenger å finansiere for å motta statlig tilskudd.

Ut over dette vises det til vedlegget Tilskuddsliste der beløp og kommentarer til de ulike tilskuddene og ordningene er omtalt nærmere.

8 Hovedtallene i budsjettforslaget

8.1 Sentrale inntekter

Beløp i mill. kr

	Regnskap 2022	Oppr. bud. i fjor 2023	Økonomiplan			
			2024	2025	2026	2027
Rammetilskudd	-1 738,6	-1 844,5	-2 005,0	-2 065,0	-2 087,0	-2 112,0
Inntekts- og formuesskatt	-1 841,9	-1 680,3	-1 837,5	-1 852,0	-1 866,0	-1 880,0
Eiendomsskatt	-158,1	-163,0	-163,0	-165,0	-167,0	-169,0
Andre generelle driftsinntekter	-70,5	-68,8	-88,7	-64,8	-52,8	-40,2
Sum sentrale inntekter	-3 809,2	-3 756,5	-4 094,2	-4 146,8	-4 172,8	-4 201,2

Frie inntekter

De frie inntektene skatt, inntektsutjevning og rammetilskudd er lagt inn med forutsetningene som er gitt i statsbudsjettet for 2024, herunder hensyntatt forventet skattevekst, justering for endret skattøre og med innlemminger av midler i rammetilskuddet som kompensasjon for oppgaveendringer (eks. redusert maksimalsats oppholdsbetaling barnehage).

For perioden 2025-27 er det lagt inn en forventet realvekst på 0,9% på disse inntektene, i tillegg til at grunnlaget er justert basert på statistisk sentralbyrås prognoser for befolkningsendringer for Skien og landet i denne perioden. Realveksten på 0,9% er et anslag og en forsiktig forventning og utgjør vekst på kr 3,5 mrd årlig. Til sammenligning er tilsvarende vekst for 2024 kr 5,1 mrd.

Eiendomsskatt

Det er ikke lagt inn forslag til endringer i eiendomsskatt, verken satser eller bunnfradrag. Inntekten er kun justert opp med forventet volumvekst av nybygg.

8.2 Utgifter på fellesområde (budsjettområde 9)

Pensjon

Pensjonselementer på fellesområdet

Beløp i 1000 kr

Funksjon(T)	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
Amortisering Av Tidligere Års Premieavvik	141 902	166 102	178 213	197 751
Pensjon	-35 710	-35 360	-43 160	-23 735
Premiefond	-33 938	-67 955	-70 709	-74 626
Årets Premieavvik	-246 906	-214 438	-205 496	-238 541
Totalsum	-174 652	-151 652	-141 152	-139 152

(beløpene er inkludert arbeidsgiveravgift)

Forhold som fremtidig realisert lønnsvekst og avkastning på pensjonsmidlene, samt usikkerhet knyttet til endringer i ansattebestanden vil systematisk utgjøre en usikkerhet i beregningen av fremtidige

pensjonsutgifter. Reglene for ny offentlig AFP og nye særaldersgrenser er ennå ikke klare og vil kunne påvirke framtidige pensjonsforpliktelser. Det er ikke innarbeidet i tallene pr nå.

Som en følge av høyere lønnsvekst og trygdeoppgjør inneværende år enn opprinnelig lagt til grunn, øker pensjonsutbetalingen (reguleringspremien er økt betydelig både for KLP og SKP. For SKP i 2023 er reguleringspremien økt fra opprinnelig 186 mill til 263 mill). Dette har gitt høyere utbetaling til kassene, men ikke vesentlig høyere kostnad i regnskapet. Vi har derfor økt amortiseringskostnaden i denne økonomiplanen.

Lønnsreserve

Avsetning til lønnsreserve for å dekke kostnadene ved lønnsoppjøret 2024 samt lønnsglidning ligger også på dette området. Overheng fra 2023 til 2024 (helårseffekten av lønnsoppjøret 2023) er allerede lagt inn i rammene til kommunalområdene. Lønnsreserven er beregnet på grunnlag av lønnsdelen i kommunal deflator. Det er avsatt midler til lønn og sosiale kostnader.

8.3 Finansinntekter og -utgifter

Beløp i mill. kr

	Regnskap 2022	Oppr. bud. i fjor 2023	Økonomiplan			
			2024	2025	2026	2027
Renteinntekter	-27,7	-24,7	-41,0	-39,0	-36,0	-36,0
Utbytter	-158,1	-114,2	-144,0	-106,0	-96,0	-86,0
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	9,5	-8,4	-22,5	-20,3	-18,0	-18,0
Renteutgifter	95,0	152,6	222,2	243,2	238,7	244,2
Avdrag på lån	183,7	180,0	200,0	225,0	245,0	265,0
Netto finansinntekter/finansutgifter	102,5	185,2	214,7	303,0	333,7	369,2
Finansutgifter i tjenesteområdene	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totale finansutgifter	102,5	185,2	214,7	303,0	333,7	369,2
Motpost avskrivninger	-239,2	-249,0	-18,0	-24,0	-29,0	-36,0
Motpost avskrivninger	-239,2	-249,0	-249,0	-249,0	-249,0	-249,0

9 «Handlingsrom 2026»

Økonomiplanen for 2023-2026 ble lagt fram og vedtatt med svært lavt netto driftsresultat og tilnærmet ingen avsetninger til fond i perioden. Det var heller ikke lagt inn vesentlige kutt eller innsparingstiltak. Vurderingen var at en slik økonomiplan ikke ville være bærekraftig over tid, og at det var nødvendig allerede ved inngangen til økonomiplanperioden å jobbe aktivt med tiltak som kan gi en bedre økonomisk balanse i planperioden og videre framover. Det gjelder både balanse i form av å holde budsjettet, og balanse i selve budsjettet, herunder nødvendige avsetninger slik at ikke disposisjonsfondet vårt svekkes over tid. En bærekraftig økonomi er ikke et mål i seg selv, men er et helt nødvendig verktøy for å gi oss det nødvendige handlingsrommet i en tid som er preget av usikkerhet i flere markeder, aldrende befolkning som krever både investeringer og økende driftsutgifter samt utfordringer med å rekruttere tilstrekkelig og rett kompetanse.

Allerede i januar 2023 startet arbeidet med programmet "Handlingsrom 2026", der en startet med å få opp forslag til mulige effektiviserings- og innsparingstiltak for den kommende økonomiplanperioden i

kommunedirektørens utvidede ledergruppe (kommunalsjefer og fagsjefer). Målet har vært å konkretisere innsparinger tilsvarende kr 10 mill med budsjettmessig effekt i 2024, og i tillegg finne konkrete tiltak for å ta ned merforbruket. Jfr her også at deler av merforbruket i 2023 er knyttet til engangsutgifter eller utgifter vi forventer ikke å pådra oss i 2024 i samme grad som tidligere. Eksempel her er høye utgifter til legevikarer, der åpning av nytt kommunalt legekantor må forventes å redusere merforbruket i legetjenesten. Videre er tiltak som spissing av kompetanse og resultater av sykefraværprosjekter pr nå ikke tallfestet.

Det har vært en grundig prosess der alle forslag til innsparingstiltak har vært gjenstand for en modenhetsanalyse, mer eller mindre detaljert avhengig av kompleksiteten i tiltaket. De fleste forslagene er lagt inn i "Handlingsrom 2026", noen tiltak er lagt bort som ikke gjennomførbare eller uten økonomisk effekt, og noen tiltak ligger på vent av ulike årsaker. Noen av tiltakene er prosjektorganisert, mens andre ikke har behov for en slik type organisering. Tillitsvalgte har vært orientert underveis helt fra starten av arbeidet, og medvirker i tråd med det som kreves og/eller er hensiktsmessig for det enkelte tiltaket. Felles for tiltakene er at det er høy intensitet i å jobbe for gjennomføring, selv om vi opplever at noen tiltak tar lenger tid å iverksette enn det som er ønskelig. Et eksempel på det siste er heltidskultur og årsturnus, der det har tatt nærmere ett år å få på plass en helt nødvendig avtale med Sykepleierforbundet.

Det er lagt inn tallfestede innsparings- og effektiviseringstiltak opp mot kr 80 mill for 2023. Kr 10 mill av dette har budsjettmessig effekt, det øvrige er tiltak for å komme i balanse slik at vi ikke kontinuerlig har et uløst etterslep i budsjettene våre. Det siste er i hovedsak tilfelle for Helse og velferd der det største merforbruket ligger. I forslag til økonomiplan er det lagt til grunn opptrapping i innsparings- og effektiviseringstiltak med kr 40 mill i 2025 og ytterligere kr 80 mill i 2026. Disse er i liten grad identifisert eller konkretisert pr nå. Det vil bli en fortsatt krevende prosess, og for at vi skal lykkes er vi avhengig av en stram økonomistyring, "edruelighet" på alle nivå i kommuneorganisasjonen, og at vi står fast ved ambisjonene våre i hele organisasjonen, helt fra politisk ledelse og ned til den enkelte arbeidsplassen.

Tabellen under viser tiltakene for 2024 fordelt på tiltak med regnskapsmessig effekt (dvs redusere merforbruket) og tiltak med budsjettmessig effekt (dvs reduksjon i budsjetttrammene).

Handlingsrom 2026	Ansvar	Regnskapsmessig 2024	Budsjettmessig 2024	SUM tiltak 2024
Heltidskultur og årsturnus	HV	25 000		25 000
Pasientflyt / overliggere	HV	12 000		12 000
Tettere oppfølging eksterne avtaler	HV	5 000		5 000
Omorganisere enetiltak eldre	HV	3 000		3 000
Diverse HV (Velferdsteknologi mm)	HV	5 000		5 000
Ressursteam i tilrettelagte tjenester	HV	1 000		1 000
Ny organisering Helsehuset-KBD	HV	10 000		10 000
Sentralisere innkjøp av utstyr, mat, inventar	HV	2 000		2 000

Rett kompetanse på rett sted - framtidig økonomisk effekt	HV			
Intern effektivisering - stillinger, redusert innleie, redusert overtid, mm	BDK		2 000	2 000
Optimalisere fordeling utgifter mellom drift og investering	BDK		1 100	1 100
Kulturområdet - stillinger, tilskudd, egne arrangementer, kunstfeltet	BDK		1 400	1 400
Arealeffektivisering - foreløpig ikke satt måltall	BDK			
Energieffektivisering - effekt ligger allerede i økonomiplan 2023-2026	BDK			
Utsendelse av fakturaer - endring i rutiner	OU		100	100
Telefoni - abonnement, utskiftingstak t mv	OU		1 700	1 700
Innkjøpsfunksjon - følge opp innkjøpsavtaler ved anskaffelser	OU		2 000	2 000
Forskudd pleiepenger - tilpasse praksis til regelverk og nabokommuner	OU		2 000	2 000
Spesialpedagogisk praksis - organisering, kvalitet og økonomi (effekt fra 2025)	OV			
Digitale lisenser skole og barnehage	OV	300		300
Ny tildelingsmodell skole - mer treffsikker ifht utfordringsbilde	OV	5 000		5 000
Spesialundervisning barnehage	OV	100		100
Sykefravær - ta ned merforbruk	Alle			
Gevinstmodell sykefraværsreduksjon - verktøy for å tallfeste gevinst	Alle			
Sum		68 400	10 300	78 700

10 Investeringer i økonomiplanen

I kommende økonomiplan er det lagt inn investeringer for totalt kr 2,4 mrd. Investeringene skal, sammen med driften, bidra til sosial, økonomisk og miljømessig bærekraft, og legge til rette for god drift.

Behov for forbedringer og omstillinger i de kommunale tjenestene for å møte utfordringene med rekruttering av rett kompetanse og en økende andel eldre gjør det viktig å sette av investeringsmidler som kan understøtte utviklingen og bidra til effektivisering av tjenestene. Store deler av den løpende investeringsrammen til KID (kr 23 mill årlig) vil fortsatt gå til velferdsteknologi.

De største investeringene i planperioden er følgende:

Utvide sykehjemmet på Lyngbakken med 64 plasser

Brutto investeringsramme for perioden 2023-2025 er kr 297,5 mill inkl mva. Dette er basert på budsjetttramme som ble lagt fram i sak våren 2022. Etter dette har det vært økning i byggekostnader som gjør at det kan bli nødvendig å revurdere investeringsrammen. Prosjektet er fortsatt relativt tidlig i planleggingsfasen. Når en har kommet noe lenger i denne fasen vil en ha mer grunnlag for å si noe om nødvendig investeringsramme for å kunne realisere investeringen. Dette vil legges fram så fort en har mer konkrete tall. Investeringen kvalifiserer til å få tilskudd til heldøgns omsorgsplasser. Dette er lagt inn i økonomiplanen med kr 118 mill.

Nasjonalt Ibsensenter og bibliotek

Det vises her til sak i bystyret juni 2023 der brutto investeringsramme ble satt til kr 552,3 mill inkl mva. Jfr bystyrets vedtak om at "Endelig finansiering, kapitalkostnader, prisstigning og FDV legges inn i framtidig økonomiplan." Pr nå har en ikke grunnlag for å konkretisere hva prisstigning vil innebære, men også her vil dette legges fram så fort en har beregninger og prognoser på dette. Kr 115 mill av prosjektet finansieres med eksterne tilskudd og kr 111 mill fra investeringsfond.

VA-investeringer

Det er satt av kr 213 mill hvert år i økonomiplanen til VA-investeringer (vann og avløp). Miljøkrav og VA-plan vedtatt september 2022 ligger til grunn for investeringsrammene.

10.1 Oversikt over investeringer gruppert etter type (portefølje)

Beløp i 1000 kr

Portefølje (T)	Hovedprosjekt (T)	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Finansieringslinje
Annet	Egenkapital KLP	-1 650	-1 700	-1 700	-1 800	Finansiering
Annet	Egenkapital KLP	1 650	1 700	1 700	1 800	Investeringer
Annet	Egenkapital Skien kommunale pensjonskasse	-13 000	-13 000	-13 000	-14 000	Finansiering
Annet	Egenkapital Skien kommunale pensjonskasse	13 000	13 000	13 000	14 000	Investeringer
Annet	Småprosjekter investeringer oppvekst	4 500	4 500	3 750	3 750	Investeringer
Annet	Småprosjekter som understøtter driften helse og velferd	7 260	7 260	7 260	7 260	Investeringer
Sum Annet		11 760	11 760	11 010	11 010	
Bygg	Bystyresalen	1 250	0	0	0	Investeringer
Bygg	Gjerpenshallen gulv	1 250	0	0	0	Investeringer
Bygg	Heikleivveien	6 250	0	0	0	Investeringer
Bygg	Investering boliger	-5 000	-5 000	-5 000	0	Finansiering
Bygg	Investering boliger	10 309	10 309	10 309	10 309	Investeringer
Bygg	Investeringsplan formålsbygg	9 500	9 500	9 500	9 500	Investeringer
Bygg	Kollmyr skole, oppgradering og ENØK	5 000	0	0	0	Investeringer
Bygg	Kommunalt fastlegekontor	3 750	0	0	0	Investeringer
Bygg	Kverndalen bo- og aktivitetssenter netto 48 plasser	12 500	0	0	0	Investeringer
Bygg	Lyngbakken sykehjem - utvidelse plasser	0	0	-118 000	0	Finansiering

Portefølje (T)	Hovedprosjekt (T)	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Finansieringslinje
Bygg	Lyngbakken sykehjem - utvidelse plasser	178 750	112 500	0	0	Investeringer
Bygg	Ny lokasjon Mats	8 125	0	0	0	Investeringer
Bygg	Nytt bibliotek og besøkssenter	-15 550	-121 650	-53 643	-14 450	Finansiering
Bygg	Nytt bibliotek og besøkssenter	18 000	150 000	150 000	150 000	Investeringer
Bygg	Småhus STHF	1 950	0	0	0	Investeringer
Bygg	Solceller i formålsbygg	0	0	12 500	12 500	Investeringer
Bygg	Strukturendringer helsestasjoner	5 000	0	0	0	Investeringer
Bygg	Sykehjem/andre boformer eldre	0	0	0	50 000	Investeringer
Sum Bygg		241 084	155 659	5 666	217 859	
Ingen verdi	Lån og mvakomp-fellesfinansiering	-602 670	-511 712	-345 468	-561 065	Finansiering
Sum Ingen verdi		-602 670	-511 712	-345 468	-561 065	
IT/maskiner	Den digitale skole	13 125	13 125	13 125	13 125	Investeringer
IT/maskiner	Investeringsramme KID - Digitalisering prosjekter	23 251	23 251	23 250	23 250	Investeringer
Sum IT/maskiner		36 376	36 376	36 375	36 375	
Kirke	Etablere urnelund Gulset	8 200	0	0	0	Investeringer
Kirke	Kirkevergen	5 000	5 000	5 000	5 000	Investeringer
Kirke	Sikringstiltak Skien kirke og Gjerpen kirke	2 900	2 500	2 000	5 000	Investeringer
Sum Kirke		16 100	7 500	7 000	10 000	
Klima/Miljø	Investeringer Maskinforvaltning/transformasjon biogass	13 250	13 250	13 250	13 250	Investeringer
Klima/Miljø	Jernbanestoppsted i fjellet	0	0	0	-15 000	Finansiering
Klima/Miljø	Jernbanestoppsted i fjellet	0	0	0	15 000	Investeringer
Klima/Miljø	Klima og energiplan	8 750	8 750	8 750	8 750	Investeringer
Klima/Miljø	Kommunal andel Bypakka	13 750	13 750	13 750	13 750	Investeringer
Klima/Miljø	Ladeinfrastruktur Skien	3 102	3 102	3 102	3 102	Investeringer
Sum Klima/Miljø		38 852	38 852	38 852	38 852	
Næring/arealer	Arealutvikling næring og bolig	-8 000	-8 000	-8 000	-8 000	Finansiering
Næring/arealer	Arealutvikling næring og bolig	10 269	10 336	10 336	10 336	Investeringer
Næring/arealer	Utbyggingsavtale og tilrettelegging datasenter	12 000	0	0	0	Investeringer
Næring/arealer	Utbyggingsavtale Skien Brygge	0	15 000	0	0	Investeringer
Sum Næring/arealer		14 269	17 336	2 336	2 336	
Park/byutvikling	Byutviklingsprosjekter	1 199	1 199	1 199	1 199	Investeringer
Park/byutvikling	Lekeplasser/rekreasjonsområder	525	525	525	525	Investeringer
Park/byutvikling	Skien fritidspark - investeringsramme	1 500	1 500	1 500	1 500	Investeringer
Park/byutvikling	Småprosjekter investering BDK	6 098	6 098	6 098	6 098	Investeringer
Park/byutvikling	Uteområder skoler-barnehager-møtearena	602	602	602	602	Investeringer
Sum Park/byutvikling		9 924	9 924	9 924	9 924	
VARF - selvkostområde	Vann og Avløp- investeringer	213 150	213 150	213 150	213 150	Investeringer
Sum VARF - selvkostområde		213 150	213 150	213 150	213 150	

Portefølje (T)	Hovedprosjekt (T)	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Finansieringslinje
Vei og samferdsel	Aksjon skoleveg	-570	-570	-570	-570	Finansiering
Vei og samferdsel	Aksjon skoleveg	950	950	950	950	Investeringer
Vei og samferdsel	Infrastruktur i bakken	0	0	0	2 404	Investeringer
Vei og samferdsel	Oppgradering av veger/bruer/sikkerhetstiltak	15 750	18 250	18 250	18 250	Investeringer
Vei og samferdsel	Reduksjon andel grusveger	2 500	0	0	0	Investeringer
Vei og samferdsel	Veg og gateløys i distriktene	525	525	525	525	Investeringer
Sum Vei og samferdsel		19 155	19 155	19 155	21 559	
Totalsum		-2 000	-2 000	-2 000	0	

Merk at investeringsbeløp i tabellen er inkl. eventuell merverdiavgift.

10.2 Oversikt Investering og finansiering

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Investeringer i varige driftsmidler	627 194	642 336	526 085	594 085
Tilskudd til andres investeringer	5 000	5 000	5 000	5 000
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	14 650	14 700	14 700	15 800
Sum finansieringsbehov	646 844	662 036	545 785	614 885
Kompensasjon for merverdiavgift	-71 413	-74 120	-53 970	-63 963
Tilskudd fra andre	-21 120	-57 070	-143 570	-20 020
Salg av varige driftsmidler	-8 000	-8 000	-8 000	-3 000
Bruk av lån	-531 661	-437 996	-291 902	-497 102
Videreutlån	130 000	140 000	150 000	150 000
Bruk av lån til videreutlån	-130 000	-140 000	-150 000	-150 000
Avdrag på lån til videreutlån	30 000	30 000	30 000	30 000
Mottatte avdrag på videreutlån	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000
Overføring fra drift	-14 650	-14 700	-14 700	-30 800
Avsetninger til bundne investeringsfond	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	0	-3 741	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	0	-66 409	-33 643	0
Sum finansiering	-646 844	-662 036	-545 785	-614 885
Sum finansieringsbehov	646 844	662 036	545 785	614 885
Sum finansiering	-646 844	-662 036	-545 785	-614 885
Udekket finansiering	0	0	0	0

Ca 72% av investeringene i fireårsperioden lånefinansieres. Årsaken til en forholdsvis lav lånefinansieringsgrad er at både Lyngbakken sykehjem og Ibsenbiblioteket delfinansieres med tilskudd samt at det brukes investeringsfond i finansieringen av biblioteket.

Lånerammen til videreutlån av startlån fra Husbanken foreslås utvidet fra kr 120 mill til kr 130 mill i 2024, og gradvis økende til kr 150 mill i 2026. Dette er et godt virkemiddel slik at familier som ikke får tilstrekkelig finansiering i det ordinære lånemarkedet får mulighet til å skaffe seg egen bolig. Også for startlån foretas det vurdering av familiens mulighet til å betjene lån. Det er svært lite tap på startlån.

11 Klimabudsjett

Klimabudsjettet er en integrert del av kommunens handlings- og økonomiplan og følger årshjul og rapporteringsrutiner på samme måte som budsjettet.

Klimaarbeidet omfatter ulike innsatsområder, og kan sorteres i følgende hovedgrupper:

- *redusere* utslipp av klimagasser
- *ivareta* opptak og lagring av klimagasser
- *tilpasse* til klimaendringer

Reduksjon av klimagassutslipp omfatter bl.a. utslipp fra veitrafikk, energi, oppvarming, jordbruk, avfall og avløp. Indirekte utslipp som gjøres via forbruk og innkjøp i organisasjonen kan også beregnes som ledd i kommunes utslippsregnskap. Videre er naturens egen funksjon for opptak og lagring av klimagasser en nøkkelfaktor i klimaarbeidet. Arealbruk og beregning av klimautslipp ved endring i arealbruk er en viktig del av det helhetlige klimaregnskapet. Klimatilpasning handler om å jobbe fram løsninger som vil imøtekomme eller dempe virkningen av klimaendringer som f.eks. økning i temperatur, nedbør, vind eller branner.

Skien kommune jobber innenfor denne helhetlige tilnærmingen til klima. Gjennom å følge opp to ulike utslippsregnskap; det geografiske regnskapet publisert av Miljødirektoratet hvert annet år, og det interne regnskapet for Skien kommune som virksomhet (Klimakost) publisert etterskuddsvis hvert år, har man to verktøy for å se på utvikling i utslipp og måloppnåelse. Likevel sier ikke dette alt, og metoder og verktøy utvikles videre. Arealverktøy for å måle utslipp ved omdisponering og endret arealbruk har høyt fokus. Skien kommune er med i regionale og nasjonale samarbeider for å få gode og brukervennlige kartverktøy i planleggingen. Under denne tredelte helheten (reduksjon, ivareta og tilpasse) løfter Skien klimaarbeidet på tvers av arbeidsområder og ansvar.

Kommunens klimamål

Skien og Porsgrunn kommune vedtok i 2018 felles kommunedelplan for Klima og energi (Kommunedelplan for klima og energi, Skien og Porsgrunn 2018-2025). Den legger til grunn at i 2030 er Skien robust til å møte klimaendringer og være klimanøytrale innen 2050.

Overordnede strategier er:

1. Klimahensyn skal være førende for langsiktig byutvikling i Porsgrunn og Skien. Planlegging og myndighetsutøvelse skal bygge på føringer om reduserte klimagassutslipp og tilpasninger til endret klima.
2. Kommunene skal ha fokus på lavt klimafotavtrykk ved innkjøp, tjenestereiser og i egne utbyggingsprosjekter
3. Kommunene skal være pådrivere for klimavennlige vaner hos innbyggerne
4. Kommunene skal være pådrivere for utvikling av klimavennlig teknologi og næringsvirksomhet, og legge til rette for det grønne skiftet gjennom samarbeid med virksomheter og kunnskapsmiljø
5. kommunene skal legge til rette for kompetanseheving og samarbeid om klimatiltak og klimatilpasning både internt i organisasjonen og befolkningen for øvrig
6. De positive tiltakene som gjennomføres i kommunen skal kommuniseres ut til kommunens innbyggere

I løpet av handlingsplanperioden vil kommunedelplan for klima og energi revideres. Her vil mål for Skien kommune ses sammen med internasjonale og nasjonale mål for utslippsreduksjon.

Mål for geografiske utslipp

Utslippene av klimagasser innenfor Skien kommunes geografiske område utgjorde i 2015 om lag 124 000 tonn CO₂e^[1]. Det er utslippene fra 2015 som er vår referanse i henhold til reduksjonsmålet på 35% innen utgangen av 2025, og er grunnlaget for klimabudsjettet. En reduksjon på 35% med 2015 som referanseår er et ambisiøst mål. Ikke først og fremst fordi det prosentvise målet er så høyt, men fordi referanseåret er så kort tilbake i tid. Andre kommuner bruker 2009 eller 1990 som referanseår. Reduksjonsmålene for geografiske utslipp for Porsgrunn og Skien er som følger:

- 20 % (46 000 tonn CO₂e) innen 2020, sett i forhold til 2015.
- 35 % (80 000 tonn CO₂e) innen 2025, sett i forhold til 2015.

Regnskapet omfatter utslippene som skjer innenfor kommunens geografiske grense. Miljødirektoratet oppdaterer regnskapet to år tilbake i tid. Det tas med alle klimabidrag, både utslipp av klimagasser fra kilder innenfor et geografisk område (direkte utslipp), men også indirekte gjennom utslipp av klimagasser som oppstår som en konsekvens av forbruk og innkjøp av varer og tjenester.

^[1] Disse utslippstallene inkluderer ikke utslippene fra sektorene «Industri» og «sjøfart» da disse sektorene opererer med utslippstillatelser fra enten Statsforvalter eller Miljødirektoratet. På den måten er utslippstallene utenfor kommunens myndighet, og de holdes derfor utenfor vårt klimaregnskap.

Mål for kommunen som virksomhet

Klimafotavtrykket til Porsgrunn og Skien sin egen virksomhet^[1] skal reduseres med:

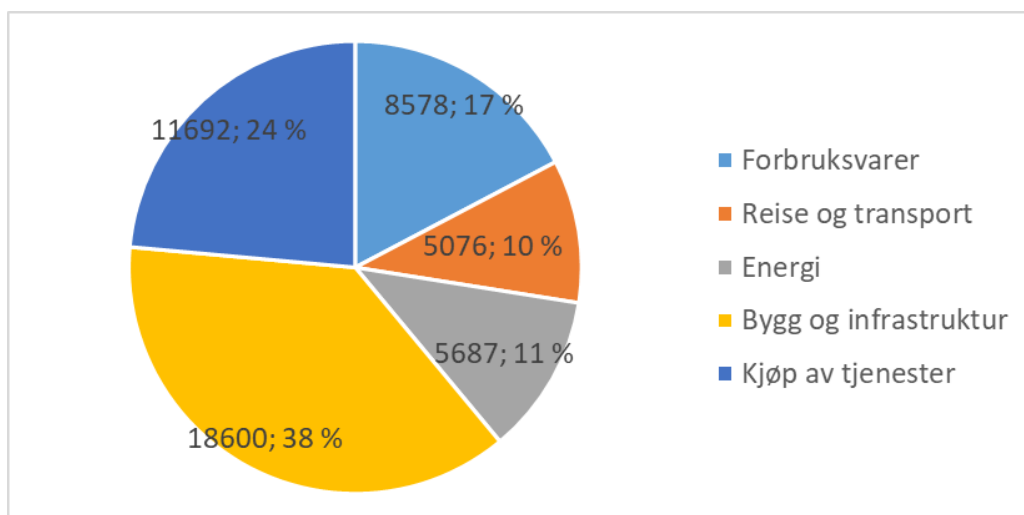
- 15 % (12 000 tonn CO₂e) innen 2020, sett i forhold til 2015.
- 30 % (24 000 tonn CO₂e) innen 2025, sett i forhold til 2015.

Målene er beregnet ut fra KOSTRA data. Her beregnes klimafotavtrykket for ulike tjenesteområder og kostnadsarter ved hjelp omregningsfaktorer for utslipp på de innrapporterte kostratallene.

Klimabudsjett egen virksomhet

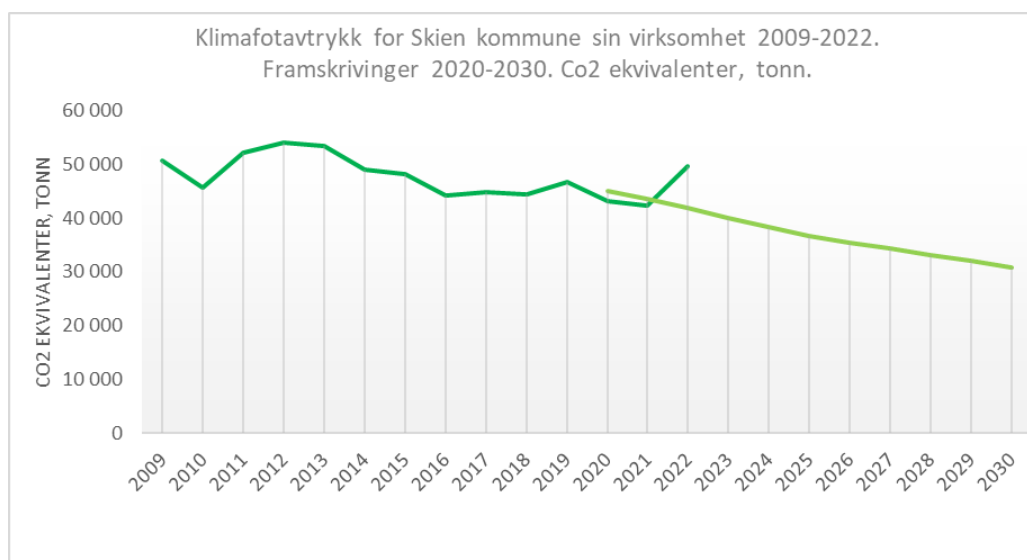
Skien kommune hadde i 2022 et totalt klimafotavtrykk fra sin egen virksomhet på 49 633 tonn CO₂e. Figur 1 viser hvordan utslippet fordeler seg på ulike utslippsområdene. Samlet sett var det en oppgang på omtrent 15% fra 2021 (seg figur 2). Oppgangen skyldes i hovedsak at utslippene innenfor investeringer i byggeprosjekter (bygg og VA-prosjekter) steg i 2022, med blant annet bygging av Kverndalen Bo- og Dagsenter. Det samme gjør utslippene knyttet til forbruksmateriell. Det er viktig å huske på at beregningen av disse utslippene er kostnadsbaserte. Om kommunen bruker mer penger, vil utslippene gå opp. På den måten vil alle store investeringer føre til at utslippene går opp. Selv om det er spesielt høye bidrag innen hovedkategorien bygg og infrastruktur, er det viktig å være klar over at slike investeringer ofte vil gi positive effekter over tid, eksempelvis med mer energieffektive løsninger.

En positiv utvikling som er viktig å trekke frem er at utslippene knyttet til energi går kraftig ned. Disse utslippene har tidligere vært det neste største bidraget til klimagassutslipp. Utslippene er redusert fra 9949 tonn CO₂e i 2021 til 5687 tonn CO₂e i 2022. Dette er en reduksjon på 42%, og det viser at de energibesparende tiltakene vi gjør har effekt.

Figur 1. Fordeling av hovedkategorier, klimafotavtrykk 2022

Figur 2 viser det totale klimafotavtrykket for Skien kommunes egen virksomhet fra 2009 til 2022, med framskrivninger fra 2020 til 2030.

Figur 2. Totalt klimafotavtrykk for Skien kommunes egen virksomhet, med framskrivning til 2030.

Klimakostmetodikken, som brukes for kommunens egen virksomhet, egner seg godt til å få et overordnet bilde av hvor i virksomheten utslippene skjer. Men beregningene er knyttet til kostnadstall og tiltak som gjennomføres i kommunen vil ikke nødvendigvis gjenspeiles i et slikt regnskap. Det er mange klimatiltak kommunen gjør som ikke lar seg direkte regnes om til utslippskutt. Det jobbes parallelt for å finne en metode for rapportering av klimafotavtrykk fra egen virksomhet basert på kommunes grunnlagstall etter mal og veiledning fra Vestfold og Telemark fylkeskommune. Dette er i all hovedsak basert på direkte utslipp fra kommunens egen virksomhet. Disse målbare tallene ble presentert i tertialrapporten for andre tertial 2022.

Klimatiltakene i Skien kommune inkluderer både tiltak som reduserer indirekte og direkte klimagassutslipp. Skien kommune bevilger 7 millioner kroner årlig til en investeringspott for internt klimaarbeid. Investeringsmidlene støtter prosjekter som bidrar til reelle utslippskutt i kommunens drift. Tiltak som både kan vise til klimareduserende effekt og høy måloppnåelse på gjennomføring blir

prioritert. Likeså er prosjekter som kan samfinansieres med statlige eller regionale tilskuddsordninger prioritert. Dette gjelder f.eks. Klimasatsordningen til Miljødirektoratet. Holdningsskapende prosjekt kan også prioriteres.

Klimabudsjett geografiske utslipp

Hvert annet år publiserer Miljødirektoratet statistikk over utslipp av klimagasser i norske kommuner.

Figur 3. Sektorfordelte utslipp per år, Skien kommune. Miljødirektoratet.

De nyeste tallene fra Miljødirektoratet er fra 2021 (figur 4), og viser et utslipp på omlag 102 000 tonn CO₂e. Det er en nedgang på 19,5% fra referanseåret i 2015. Delmålet med 20% reduksjon innen 2020 kan derfor sies å være nådd. Følgelig er det grunn til å anta at reduksjonsmålet for 2025 er innenfor rekkevidde om utslippstrendene forsetter. Dette forutsetter riktignok at det kuttes 20 000 tonn CO₂e fra 2021 frem til utgangen av 2025. De største utslippsdriverne er sektorene «veitrafikk» og «annen mobil forbrenning». Kort fortalt innbefatter dette utslipp fra fossildrevne maskiner, enten det er med registreringskilt på vei (veitrafikk), eller i form av en maskin uten registreringskilt på en anleggsplass (annen mobil forbrenning). Utfordringene er derfor knyttet til disse to sektorene, og mye avgjøres av hvilke tiltak og endringer som skjer innenfor overnevnte sektorer. Her er det naturlig å se på hvordan anleggsvirksomheten kan gjøres mer miljøvennlig gjennom fossilfrie anleggsmaskiner og gjenbruk, samt hvordan overordnede tiltakspakker som for eksempel Bypakke Grenland kan være med på å redusere utslipp.

I planperioden vil arbeidet med kommunedelplan for klima og energi være viktig å jobbe videre med. Måltallene for Skien går fram til 2025, og basert på nye internasjonale avtaler og nasjonale utslippsmål må Skien revidere sine strategier og mål i tråd med disse.

[1] Måltallene er for Porsgrunn og Skien kommunene kombinert, dvs antall tonn referer til det totale utslippskuttet i begge kommunene til sammen

11.1 Klimatiltak med i økonomiplanen

11.1.1 Oppfølging av klima- og miljøplan

Klimatiltak er fordelt mellom direkte utslipp og andre samfunnseffekter. Alle disse prosjektene er en form for samfinansiering mellom klimapotten, egne budsjetter og statlige midler.

Tiltakene kategorisert som andre samfunnseffekter er Grønne bydeler, Biogass i tungtransport, Økosystemkart i planlegging og Valgfag ENØK og gjenbruk. Disse er det pr nå ikke gjort beregninger av CO₂ reduksjoner, men de er viktige tiltak, både holdningsskapende og som forprosjekt, og kan gi kutt framover.

11.1.2 Direkte utslipp

Reduksjoner vises i tonn CO₂ ekvivalenter

Klimatiltak	Reduksjon 2024	Reduksjon 2025	Reduksjon 2026	Reduksjon 2027
Elektrisk sitteklipper	13,4	13,4	13,4	13,4
Elektrisk vaskehenger	4,0	4,0	4,0	4,0
Elektrisk vibratorplate	1,7	1,7	1,7	1,7
Energioptimering Engrav skole	0,0	0,0	0,0	0,0
Robotklipper	5,0	5,0	5,0	5,0
Solcelle på øvingslokaler	0,4	0,4	0,4	0,4
Solcelledrevet gatelys, Melum	0,1	0,1	0,1	0,1
Solcellepanel i Skienshallen	25,7	25,7	25,7	25,7
Utskifting lysarmatur, skoler	1,1	1,1	1,1	1,1
Sum	51,4	51,4	51,4	51,4

Kommunens tjenesteområder

12 Kommunedirektør

12.1 Økonomi

12.1.1 Rammeoversikt

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Opprinnelig budsjett	7 992	7 992	7 992	7 992
Sum Vedtak forrige periode	-300	-300	-300	-300
Sum Budsjettendring i år	429	429	429	429
Sum Lønns- og prisvekst	-32	-32	-32	-32
Konsekvensjusteringer	97	97	97	97
Konsekvensjustert ramme	8 089	8 089	8 089	8 089
Nye tiltak				
Ekstern analyse utvalgte tjenesteområder	2 000	0	0	0
Sum Nye tiltak	2 000	0	0	0
Nye tiltak og realendringer	2 000	0	0	0
Ramme 2024-2027	10 089	8 089	8 089	8 089

Nye tiltak

Ekstern analyse utvalgte tjenesteområder

I forbindelse med Handlingsrom 2026 og at driften skal reduseres med et titalls millioner i løpet av få år ser en at det vil være nyttig med et "blikk utenfra" på deler av organisasjonen. Dette kan være analyse og gjennomgang av organisering, drift, tjenestenivå eller struktur. Det settes derfor av kr 2 mill hos kommunedirektøren til det rte formålet i 2024.

13 Oppvekst

13.1 Innledning

Kommunalområdet har 1324 årsverk fordelt på 20 kommunale barnehager, 13 barneskoler, 6 ungdomsskoler og 2 spesialskoler.

Spesialpedagogiske tjenester, Voksenopplæringen og Kulturskolen gir pedagogisk tilbud til barn og voksne. I tillegg er PPT, Fagenheten, forebyggende helse og Barnevernet sentrale tjenester for barn og unge. Fagenheten utøver spesialpedagogisk hjelp til barn i barnehagealder.

13.2 Dette skal vi oppnå

Strategisk plan for oppvekst (2013-2023) har gitt rammene for samfunnsoppdraget i kommunalområdet i perioden 2013-2023. Et overordnet mål har vært å øke fullføringsgraden i videregående opplæring. Det

har vært en positiv utvikling i perioden, og 80 % av ungdommer i Skien fullfører og består videregående opplæring. Målet videreføres i den kommende perioden.

Skien kommunes *Plan for samordnet forebygging av omsorgssvikt og atferdsvansker* skal bidra til å fremme gode oppvekstvilkår. Et formål med planen er at alle barn og unge skal inkluderes i fellesskapet, og det skal bygges sterke lag rundt dem. Dette fører til at innsatsen ikke kun kan rettes mot det enkelte barn. Tidlig innsats forutsetter at kommunale tjenester samarbeider om å forebygge utfordringer og hjelper hverandre med å identifisere barn og unge med vansker. For å få til dette, er det nødvendig at tjenestene samarbeider. Plan for samordnet forebygging av omsorgssvikt og atferdsvansker er førende for alle ansatte i kommunen og legges premisser for Temaplan for oppvekst. Et av fire hovedmål i temaplanen er at de ulike enhetene i oppvekst samhandler slik at alle gravide, barn, unge og deres familier får rett hjelp, på rett sted til rett tid. De øvrige hovedmålene er hentet fra Kommuneplanens samfunnsdel, *Inkluderende kommune*, og er beskrevet i dette satsingsområdet.

Ny temaplan er videre delt inn i tre hovedområder:

- Fremtidens læring
- Inkludering og deltakelse
- Spesialpedagogikk og inkluderende praksis

Følgende delmål er foreslått:

- Alle barn og unge opplever læringsarenaer kjennetegnet av mestring, trivsel, faglig og sosial utvikling.
- Alle elever skal ha faglig progresjon.
- Alle skoler skal ha positiv resultatutvikling over tid.
- Alle barn og unge opplever å ha en meningsfull hverdag og fritid.
- Skien kommune deltar i forpliktende samarbeid med gravide, barn og unge, foresatte, frivilligheten og andre aktører.
- Alle barnehager og skoler skal være demokratibyggende arenaer der demokratiet leves, utvikles og legitimeres.
- Samhandling skal foregå der barn og foresatte er.
- Flere barn og unge får sitt barnehage- og skoletilbud i det ordinære fellesskapet.

13.3 Måltabell

Hovedmål	Delmål
Den grønne kommunen omstiller seg til et lavutslippssamfunn	Vi skal bygge kunnskap og jobbe med holdningsendring som skaper klimavennlige vaner og levemåter
Den inkluderende kommunen er en kommune der alle har tilbud om arbeid eller aktivitet som skaper mening, tilhørighet og mestring	Vi skal gi utdanning og kvalifisering som møter behovet i arbeidsmarkedet. Skien kommune skal, i samarbeid med frivilligheten og andre, legge tilrette for fysisk aktivitet og sosiale møteplasser, og gjennom det bidra til bedre folkehelse og inkludering.
Den inkluderende kommunen er en kommune der barn er trygge og vokser opp som robuste individer	Vi skal jobbe forebyggende, sørge for tidlig innsats og sømløse overganger Vi skal styrke foreldrekompetansen og mobilisere familiens egne ressurser. Vi skal åpne og utvikle skoleområdene, slik at de bli gode sosiale møteplasser, som gir inkluderende lavterskeltilbud til unge i hele kommunen. Kommune, frivillighet og andre aktører skal utvikle samarbeidet for å skape inkluderende aktiviteter og møteplasser. Vi skal arbeide for at flere barn fra lavinntektsfamilier går i barnehage. Vi skal arbeide for at alle unge fullfører videregående skole.

13.4 Status og utfordringsbilde

Nedenfor beskrives status og utfordringsbilde i Oppvekst ved inngangen til ny handlingsprogramperiode

13.4.1 Status

Det gis gode tjenester til barn, unge og familier i Skien kommune. En rapport utarbeidet av Agenda Kaupang, *Norges beste styrte kommuner*, viser at Skien kommune har gjennomgående god kvalitet og høy kostnadseffektivitet innenfor hele oppvekstområdet. For grunnskolen viser rapporten at Skien kommune sammenlignet med kommunegruppe 11 (K 11), er over gjennomsnittet i nasjonale prøver 5. og 8. trinn, skolebidrag 1-4 trinn og trivsel 7. trinn. Skien scorer lavere på grunnskolepoeng og skolebidrag 5-7. trinn. Det er allikevel mye godt arbeid å bygge videre på.

I barnehagene er det i samme rapport vist til at det i Skien kommune er noe høyere kostnader enn i kommunegruppen, men høyere kvalitet. Foreldretilfredshet og barnehagedekning for minoriteter er over gjennomsnittet.

Barnevernet i Skien har en høyere effektivitet enn gjennomsnittet i kommunegruppen. Kostnadseffektiviteten er god og kvaliteten omtrent på gjennomsnittet. Det er kun kvalitetsindeks *Evaluert plan* der barnevernet i Skien scorer markant dårligere enn K 11, og dette har tjenesten hatt fokus på dette året. Tjenesten jobber målrettet for å dreie tjenestene til å i større grad gjennomføre tiltak lokalt, men vi må forvente stor økonomisk usikkerhet knyttet til kjøp av institusjonsplasser fremover. Kjøp av institusjonsplasser har en stor økning i 2023 og vil vedvare i 2024. Denne situasjonsbeskrivelsen gjelder i stor grad for barneverntjenester i hele landet, og departementet setter søkelys på problemstillingen.

Alle rettighetsbarn har tilbud om barnehageplass. Skien kommune har i tråd med vedtak om fleksibelt barnehageopptak økt antall plasser høsten 2023. Dekningsgraden for barn 1-5 år har økt fra 90,9 % i 2020 til 91,6 % i 2022. Legger vi til barn som har barnehageplass i andre kommuner, i hovedsak Porsgrunn, er dekningsgraden i overkant av 93 %. For aldersgruppen 5 år er dekningsgraden 96,3 % i 2022, ikke medregnet plasser i andre kommuner. De kommunale barnehagene oppfyller både pedagognorm og bemanningsnorm slik den er beskrevet i barnehageloven og forskrift.

En rapport utarbeidet av KS Konsulent viser at Skien kommune har en høyere andel barn og elever (2022 tall) med vedtak om spesialpedagogisk hjelp eller undervisning. Skien kommune har en noe høyere ressursbruk innen det ordinære barnehagetilbudet, men har en lavere ressursbruk enn K 11 i styrket førskoletilbud, dvs. at organisering og gjennomføring av spesialpedagogisk hjelp i barnehagene er kostnadseffektiv. Fagenheten som gjennomfører spesialpedagogiske hjelpetiltak i barnehagene har søkelys på å dreie ressursbruken til å styrke tilbudet for grupper av barn. Det krever tett samarbeid med ansatte i barnehagen, PPT og foresatte.

Analysen viser at Skien kommune totalt for hele grunnskolen ligger noe over gjennomsnittet og K 11 når det gjelder elever som mottar spesialundervisning. Andelen er lavere på 1 - 4 trinn og høyere i ungdomsskolen. Ressursbruken knyttet til spesialundervisning er lavere i barneskolen, men er markant høyere i ungdomstrinnet. De segregerte skoletilbudene/skoleprosjektene framstår som en driver for denne ressursbruken.

Det er nødvendig å se på volumet og kvaliteten i de spesialpedagogiske hjelpetiltakene. Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis, der alle barnehagene og skolene

deltar, gir nødvendig kompetanseheving og bevissthet i det pågående arbeidet. Målet er å dreie innsatsen og ressursbruken til det ordinære tilbudet i barnehager og skoler. Det vil med stor sannsynlighet heve kvaliteten til tilbudet for alle barn, og være mer kostnadseffektivt enn i dag. I dette arbeidet har PPT en svært sentral rolle. Tjenesten vil måtte jobbe grunnleggende annerledes fremover ved å være tettere på barn, foresatte og ansatte i barnehager og skoler. Dette arbeidet har høy prioritet.

Antallet deltakere og ansatte i Voksenopplæringen har vært stabilt de siste to årene. Det faglige fokuset er rettet mot nevropedagogikk, og systematikk i arbeidet med enkeltvedtak, individuelle opplæringsplaner og årsrapporter. Tjenesten løser oppdraget på en meget god måte og er i god utvikling.

Kulturskolen har en nedgang i elevplasser som i hovedsak forklares med færre elever i dans. Forklaringen til dette er utfordringer knyttet til rekruttering av dansepedagoger. MIKS prosjektet er blitt svært vellykket og det er økende interesse for kulturskolens etterskoletid tilbud. En suksessfaktor er at tilbudet har vært gratis og utvelgelsen skjer ved en dialog med skolen slik at tilbudet når de som trenger det. Et mål er å få disse elevene til å bli ordinære betalende elever i kulturskolen ved hjelp av kontingentkassa og fritidsfondet. MIKS har i tillegg bidratt til kompetanseoverføring mellom ansatte i kulturskolen og de deltakende skolene.

Forebyggende helsetjeneste for barn, ungdom og gravide (FH) har de 4 siste årene hatt en øking på nær 8000 oppfølgingssamtaler. Økingen skyldes i stor grad at gravide, barn, ungdom og deres familier oppsøker tjenesten grunnet psykiske helse- og/eller familieutfordringer. Screeningsamtaler med alle barn, ungdom og deres foreldre genererer flere oppfølgingssamtaler og medfører mer arbeid i forbindelse med individuell oppfølging og lavere kapasitet til forebyggende arbeid. Forventninger fra samarbeidspartnere om at FH i større grad skal bistå som «hjelpetjeneste» i de mest kompliserte sakene er økende og utfordrende for tjenesten. Det er på den ene siden positivt at tjenesten møter flere barn, unge og gravide, men det kan se ut til at hjelpeapparatet i og utenfor kommunen har utfordringer med å møte de som har hjelpebehov over tid.

De aller fleste barn, ungdom og deres familier i Skien har det bra, men det er bekymringsfullt at flere enn tidligere sliter med store psykiske helse- og/eller familieutfordringer. Barneverntjenesten ser en øking i ungdom med alvorlig problematikk. Miljøterapeutene og Forebyggende helse treffer flere barn og unge som strever med tilhørighet, ulike grader av engstelse, økt bekymring, ensomhet, angstproblematikk, mobbing og strev med emosjonsregulering. Psykologtilbudet for unge er overbelastet og flere får ikke den hjelp de har behov for. 122 barn fikk avslag på henvisningen til BUP i 2022 og må følges opp i kommunen. Det er kostnadseffektivt å jobbe forebyggende, men utviklingen går i en retning der barn og unge må følges opp over tid. De kommende årene må arbeidet rettes mot mer og bedre forebygging samtidig som barn og unge med vedvarende hjelpebehov ivaretas.

Rekruttering til oppvekstsektoren blir en stor oppgave fremover. Antall studenter til barnehage- og lærerutdanninger er synkende, og gjennomsnittsalderen blant ansatte er forholdsvis høy. Antall søkere til hovedrekrutteringen i barnehager og skoler har fram til nå vært god, men har vært mer utfordrende denne høsten. Rekruttering av kvalifisert personell gjennom året er svært krevende. Å håndtere vikarbehov og rekruttering til faste stillinger er en prioritert oppgave.

13.4.2 Demografi

Prognose for antall barn 1-5 år og 6-15 år har stor betydning for dimensjonering av tjenestene i grunnskole og barnehage. Bemanningsnormene gjør at store deler av ressursbehovet i disse to tjenestene endres proporsjonalt med svingninger i barne- og elevtall. Forebyggende helse og

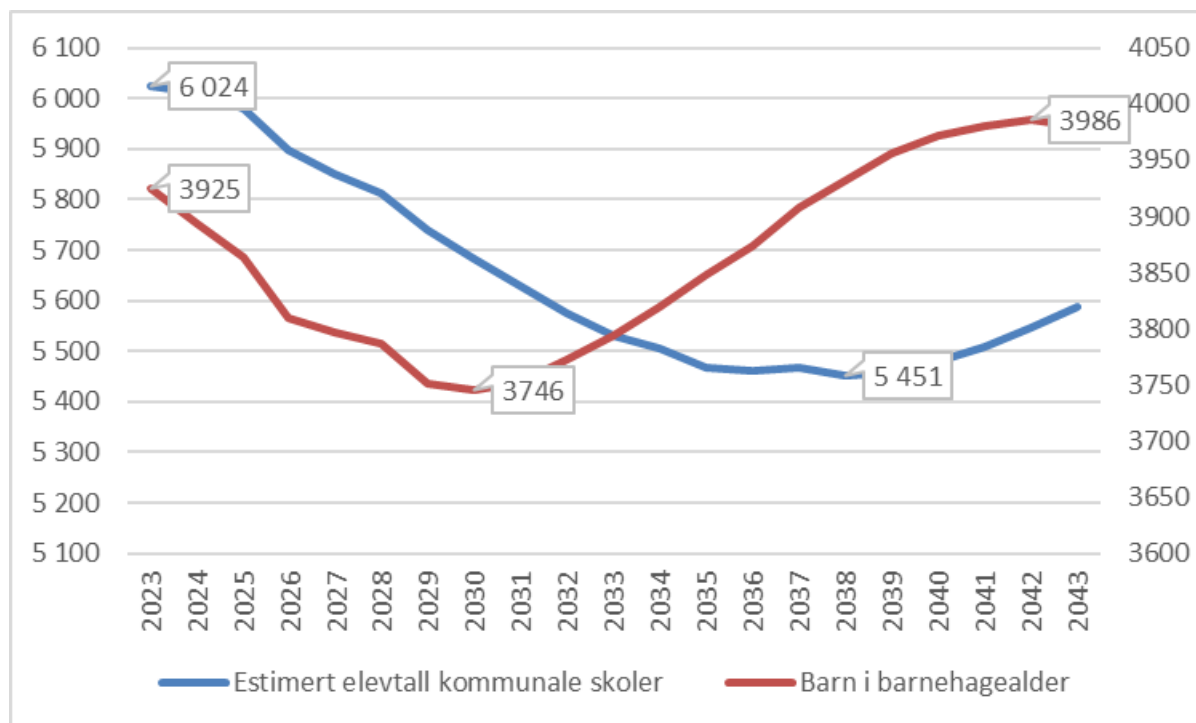
Barneverntjenesten påvirkes også noe av demografiendringer, men er i større grad påvirket av levekårsfaktorer i kommunen.

I barnehagene er det en fleksibilitet i å justere antall avdelinger og til dels størrelsen på avdelingene i den enkelte barnehage. I skolene vil svingninger i elevtall først ha en markant effekt når antall klasser kan reduseres. For å opprettholde en kostnadseffektiv drift er det et mål at skolene organiserer elevtall tett opp mot lærernorm.

Skien kommune er i sentralitetsklasse 3, mellomsentrale kommuner, og har relativt sett små geografiske avstander. Skoleåret 2021–2022 var det i gjennomsnitt 230 elever per skole i Norge (hele landet), og det er 25 flere enn for ti år siden. Fortsetter økningen vil det gjennomsnittlige elevtallet i norske grunnskoler være om lag 280 i 2050. I Skien var det gjennomsnittlige elevtallet forrige skoleår 293 elever per skole på barnetrinnet og 297 elever på ungdomstrinnet. Basert på SSBs befolkningsframskriving vil elevtallet synke til 277 på barnetrinnet og 282 på ungdomstrinnet frem mot 2050. Skien kommune vil med andre ord ha skoler på størrelse med det nasjonale gjennomsnittet i 2050. Det er verdt å merke seg at det er store regionale forskjeller der tendensen i byer er høyere elevtall i skolene. F. eks har elevtallet i Oslo skolene økt med 14 % de siste 10 årene. Mer enn 40 % av Oslo skolene har et elevtall høyere enn 500 elever. I Skien er det kun Klyve som har et elevtall over 500 elever.

Med utgangspunkt i sentralitetsindeksen og en forventet elevtallsnedgang blir det tydelig et behov for for å se på strukturer i oppvekstfeltet de kommende årene.

Basert på SSBs befolkningsframskriving (middels-alternativet, som ikke hensyntar dagens store antall flyktninger) ser prognosene for elever i kommunale skoler og samlet antall barn i barnehagealder slik ut (akse på venstre side er skole, på høyre side barnehage):

13.4.3 Utfordringsbilde

Nasjonale føringer og utredninger, innebefattet gjennomførte og kommende lovendringer, blir helt sentrale i utviklingen av tjenestene i oppvekstsektoren framover. Overordnet dreier dette seg om:

- Forpliktende samhandling
- Tidlig innsats og forebygging
- Kompetanse nærmere barnet
- Barnets stemme og brukermedvirkning

En grunnleggende utfordring i norsk skole, og i Skiensskolen, er at læringsutfordringer i for stor grad får utvikle og forsterke seg over tid. Tidlig innsats i starten av et barns liv er avgjørende for at barn som står i fare for å henge etter, skal ha en mulighet til å ta igjen tapt progresjon. I skolen skal elever fra første- til fjerdetrinn motta intensiv opplæring i lesing, skriving og regning når det er nødvendig. Intensiv opplæring er ikke spesialundervisning, men skal være en naturlig del av det ordinære tilbudet. I kommunen vår er det i dag en systematisk sen innsats innenfor spesialundervisningen. Andel elever som mottar den er sterkt økende på mellom- og ungdomstrinnet. Et viktig tiltak for oss vil være å etablere mer tidlig innsats med vekt på de grunnleggende ferdighetene.

Gjennom Kompetanseløftet for inkluderende praksis er det satt søkelys på laget rundt barnet, og hvordan kompetansen skal komme nærmere barnet. Våre ansatte med pedagog- eller spesialistkompetanse skal først og fremst jobbe med barn. Det krever en endring av måten vi jobber på. Eksempelvis bør ansatte i PPT og Forebyggende helse jobbe mer ute i skolene og barnehagene. Det er der barna er. En målrettet bruk av kompetansen vil i tillegg føre til at barneverntjenesten kan ha fokus på å hjelpe barn som lever under omsorgssvikt.

Barns muligheter til medvirkning og å bli hørt er forsterket i en rekke lovverk de senere årene. Reell medvirkning vil ikke bare gi barn og unge innflytelse på egen hverdag, men også være et bidrag til å gi demokratiforståelse og demokratiutøvelse. Mange elever sliter med dalende motivasjon gjennom grunnskolen, og en ensidig teoretisk tilnærming kan være en del av forklaringen. Manglende muligheter for reell medvirkning kan være en annen. Det er viktig å skille mellom å medvirke og å bestemme. Det er pedagoger og ledere som i første rekke legger rammene for et meningsfullt innhold i barnehager og skoler. På den annen side kan barns medvirkning gi verdifulle bidrag for å heve kvaliteten.

13.5 Dette skal vi jobbe med

For å nå målene i kommuneplanens samfunnsdel og ny temaplan for oppvekst foreslås følgende strategier:

- Vi skal skape utviklingsorienterte profesjonsfelloppgjør gjennom økt samarbeid og kompetanseheving.
- Vi skal skape trygge læringsmiljøer med en god balanse mellom mestring og utfordringer.
- Vi skal ha fokus på lek og utforskning i læringsmiljøene.
- Vi skal sikre en aktiv, praktisk og variert opplæring som oppleves relevant.
- Vi skal involvere barn og elever i større grad i beslutningsprosesser.
- Vi skal ha enheter som setter seg ambisiøse mål med tydelige indikatorer for progresjon.
- Vi skal åpne opp og utvikle områder i nærmiljøet slik at de blir gode sosiale møteplasser, som gir inkluderende lavterskeltilbud til barn og unge i hele kommunen.
- Vi skal etablere arenaer som legger til rette for at barn, unge og deres foresatte, ansatte i Oppvekst og andre aktører kan møtes for sammen å finne de gode løsningene.
- Vi skal ha et systemfokus som utgangspunkt når hjelp og støtte til barn og unge utvikles.

13.6 Økonomi

Med stramme driftsrammer for kommunen er det i liten grad funnet rom for nye tiltak i planperioden. For Oppvekst er nye tiltak i all hovedsak knyttet til forslag i statsbudsjettet eller helårsvirkningen av forrige års statsbudsjett.

13.6.1 Rammeoversikt

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Opprinnelig budsjett	1 342 248	1 342 248	1 342 248	1 342 248
Sum Vedtak forrige periode	-13 690	-19 580	-31 580	-42 580
Sum Budsjettendring i år	124 563	124 563	124 563	124 563
Sum Lønns- og prisvekst	12 557	12 557	12 557	12 557
Konsekvensjusteringer	123 430	117 540	105 540	94 540
Konsekvensjustert ramme	1 465 679	1 459 789	1 447 789	1 436 789
Politisk vedtak				
Bystyret sak 80/23: Fleksibelt barnehageopptak	3 500	3 500	3 500	3 500
OP Prosjekt økt bemanning barnehage	2 000	0	0	0
Sum Politisk vedtak	5 500	3 500	3 500	3 500
Innsparingstiltak				
OPPV Innkjøp læremidler i skole	0	0	0	-1 000
Redusere omfang spesialundervisning	0	-1 500	-3 000	-3 000
Sum Innsparingstiltak	0	-1 500	-3 000	-4 000
Nye tiltak				
Du Verden Vitensenter - videreføre engangsbevilgning 2023	300	300	300	300
Flere elever i velkomstklasser vår 2024	1 800	0	0	0
Forebyggende helse - helsetjenester barn i asylmottak	600	0	0	0
Gratis 12 timer SFO 2. trinn fra 1.8.23, helårseffekt - RNB 2023	8 510	8 510	8 510	8 510
Gratis 3. barn i barnehage fra 1.8.23, helårseffekt - RNB 2023	235	235	235	235
Justering av tilskudd til ikke-kommunale barnehager	3 900	3 900	3 900	3 900
Statsbudsjett 2024: Makspris barnehage kr 2000 fra 01.08.	6 500	6 500	6 500	6 500
Statsbudsjett 2024: Rammetilskudd forebyggende helse øker mer enn deflator	381	381	381	381
Statsbudsjettet 2024: Redusert kontantstøtte, virkning på barnehage	1 180	1 180	1 180	1 180
Sum Nye tiltak	23 406	21 006	21 006	21 006
Nye tiltak og realendringer	28 906	23 006	21 506	20 506
Ramme 2024-2027	1 494 585	1 482 795	1 469 295	1 457 295

Politisk vedtak

Bystyret sak 80/23: Fleksibelt barnehageopptak

Bystyret vedtok i sak 80/23 at Skien kommune fra barnehageåret 23/24 vil praktisere løpende fleksibelt barnehageopptak. Dette gjøres uten endring i vedtektene. For å håndtere dette er det pr oktober 2023 opprettet 9 plasser til barn over tre år og 9 plasser til barn under tre år, i hovedsak i sentrumsnære barnehager.

Innsparingstiltak

OPPV Innkjøp læremidler i skole

Læremiddelbudsjettet ble økt med kr 2,5 mill for perioden 2023-2026 knyttet til Fagfornyelsen og nye læreplaner. Det vurderes at behovet avtar fra og med 2027, og denne bevilgningen blir derfor justert noe ned.

Redusere omfang spesialundervisning

Erstatter tidligere tiltak rettet mot å dreie innsatsen til tilrettelegging innenfor det ordinære skoletilbudet og redusere omfanget av spesialundervisningen i tråd med Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis.

Nye tiltak

Flere elever i velkomstklasser vår 2024

Gjelder elever bosatt i 2023 som fortsatt skal ha undervisning i velkomstklasser våren 2024. Det tas høyde for 30 elever mer enn ordinært (25 elever). Budsjett for bosetting i 2024 gis i etterkant av bosettingsvedtak vår 2024. Grunnskole for barn i asylmottak dekkes av tilskudd til formålet og inngår ikke i denne budsjettposten.

Justering av tilskudd til ikke-kommunale barnehager

Regulering basert på samlet tilskuddsberegning for 2024. Kompensasjon for lavere makspris på foreldrebetalingen, to familiebarnehager som er lagt ned, samt deflatorjustering ut over årets deflatorøkning (4,3%) er hensyntatt i denne reguleringen

Statsbudsjett 2024: Makspris barnehage kr 2000 fra 01.08.

I forslag til statsbudsjett for 2024 ligger det inne en reduksjon i makspris barnehage fra kr 3000 til kr 2000 fra 1.8.2024. Kommunen er kompensert kr 14,4 mill i rammetilskuddet for dette. Beløpet som kompenseres Oppvekst her gjelder kommunale barnehager, den delen som gjelder private barnehager inngår i regulering av tilskuddene for 2024

Statsbudsjettet 2024: Redusert kontantstøtte, virkning på barnehage

Fra og med august vil ikke lenger barn i alderen 20 til 23 måneder få kontantstøtte. Forventet økning i søkning til barnehage er kompensert i statsbudsjettet med ca kr 1,2 mill. Disse midlene tilføres Oppvekst

13.6.2 Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Økonomiplan				Sum
	2024	2025	2026	2027	2024-27
Den digitale skole	13 125	13 125	13 125	13 125	52 500
Småprosjekter investeringer oppvekst	4 500	4 500	3 750	3 750	16 500
Sum investeringsprosjekter	17 625	17 625	16 875	16 875	69 000

Den digitale skole

Fornyelse av PCer og nettbrett til elevene etter fastsatt plan for utskiftning

Småprosjekter investeringer oppvekst

Kr 1 875 000 av investeringsrammen (inkl mva) er tiltenkt opprusting av uteområder ved skoler og barnehager i årene 2024 og 2025. Dette gjøres i nært samarbeid med avdeling Bydrift i BDK. Ut over det disponerer kommunalsjef midlene til ulike investeringsbehov, herunder universell utforming / tilpasninger for barn/elever med særlige behov.

13.7 Medarbeidere/organisasjon

13.7.1 Årsverk

Antall årsverk i kommunalområdet har hatt en liten økning de siste tre årene.

	2020	2021	2022
Antall årsverk i Oppvekst	1 320	1 325	1 347

13.7.2 Sykefravær

Kommunalområdet har et lavere fravær i år, spesielt i de første månedene av året, og alle månedene viser en nedgang. Oppvekst har et mål om å komme ned på 7% fravær totalt.

Det jobbes godt med nærværsfaktorer på enhetsnivå, og det er en systematisk og god oppfølging av sykemeldte arbeidstakere. Det er igangsatt et arbeid med å redusere sykefraværet i SFO som fortsatt er høyt ved en del skoler.

Fravær i prosent	2020	2021	2022	Gjenn.snitt 1. og 2. tertial
Korttidsfravær (1-16 dager)	2,30 %	2,62 %	2,76 %	1,99 %
Langtidsfravær (17.d – 1 år)	5,52 %	5,51 %	5,41 %	5,29 %
Totalt fravær	7,82 %	8,12 %	8,17 %	7,28 %

14 Helse og velferd

14.1 Innledning

Kommunen skal sørge for at personer som oppholder seg i Skien, tilbys nødvendige helse- og omsorgstjenester. Helse og velferdsområde har et ansvar som omfatter alle pasient- og brukergrupper, herunder personer med somatisk eller psykisk sykdom, skade eller lidelse, rusmiddelproblem, sosiale problemer eller nedsatt funksjonsevne.

Kommunalområdet organiserer nødvendig hjelp ved ulykker og andre akutte situasjoner, og fastlegeordningen sikrer nødvendig utredning, diagnostisering og behandling for kommunenes innbyggere.

Videre tilbys kommunens innbyggere nødvendige helse- og omsorgstjenester i form av helsetjenester i hjemmet og plass i institusjon, herunder sykehjem.

Kommunens ansvar rommer også sosial, psykososial og medisinsk habilitering og rehabilitering og dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens.

14.2 Dette skal vi oppnå

- Økt pasientflyt
- Redusert bruk av innleie og overtid
- Frigjort tid til ledelse og oppdrag
- Bedre fastlegesituasjonen
- Tilby boenheter tilpasset personer i behov av ressurskrevende tjenester innenfor rus, psykisk helse, nedsatt funksjonsevne, overføringer fra kriminalomsorgen, domfelte etter psykisk helsevern -eller kombinasjoner av disse
- Legge til rette for alternative boformer til våre eldste innbyggere

14.3 Måltabell

Hovedmål

Den attraktive kommune har et mangfoldig næringsliv som skaper nye jobber

Den inkluderende kommunen er en aldersvennlig kommune som fremmer deltakelse og livskvalitet

Delmål

Vi skal legge tilrette for videreutvikling av Sykehuset i Telemark og sørge for vekst og nye arbeidsplasser innen helsesektoren og -industrien.

Vi skal tilrettelegge for at eldre kan bo trygt i eget hjem så lenge som mulig. Nye og sosiale boformer skal undersøkes og utprøves

Vi, kommunen, frivillighet og andre, skal sammen utvikle nærmiljø og møteplasser som forebygger ensomhet og fremmer aktivitet.

Vi skal ta i bruk velferdsteknologi og sørge for brukervennlige digitale tjenester.

Vi skal samle og dele eksisterende tiltak og aktiviteter som gjør Skien til en aldersvennlig by.

Skien kommune skal være offensiv og nytenkende for å rekruttere og beholde riktig og tilstrekkelig kompetanse, som sikrer gode tjenester.

14.4 Status og utfordringsbilde

Helse og velferd har utfordringer knyttet til økonomi, pasientflyt, rekruttering og kompetanse. Det er iverksatt og planlagt en rekke tiltak for å møte utfordringsbilde, og det vil i løpet av 2024 bli synlig om tiltakene er tilstrekkelige og presise nok.

14.4.1 Status

Mye godt arbeid pågår i Helse og velferd om dagen. Sykefraværet går i riktig retning, rammene for årsturnus er satt og vårt etterlengtede sykehjem i sentrum har åpnet.

Helse og velferd har fremdeles utfordringer knyttet til økonomi, pasientflyt, rekruttering og kompetanse

På bakgrunn av utfordringene Helse og velferd meldte i 2023 er det fremmet og iverksatt en rekke tiltak som forventes å få effekt i 2024-2025.

- Det er inngått avtaler og iverksatt tiltak med årsturnus og heltidskultur som vil gi effekt på kompetanse- og rekrutteringssituasjonen.
- Etableringen av et nytt kommunalt fastlegekontor forventes å gi effekt på kommunens fastlegekrise. Planlagt oppstart i august 2024
- Det er planlagt oppstart av små boenheter tilpasset personer i behov av ressurskrevende tjenester innenfor rus, psykisk helse, nedsatt funksjonsevne, overføringer fra kriminalomsorgen, domfelte etter psykisk helsevern -eller kombinasjoner av disse, i 2024

- Åpningen av Kverndalen bo- og behandlingssenter forventes å gi en effekt på pasientflyten fra sykehuset og internt i kommunen.
- Omstruktureringen av Skien Helsehus antas å ha effekt på pasientforløpet og liggetiden, som igjen påvirker pasientflyten mellom tjenestenivåene.
- Hjemmetjenesten er forsterket i takt med demografiendringene
- Kommunen har fulgt en tiltakspakke beskrevet i "Plan for legetjenesten" for å bedre på situasjonen rundt fastlegekrisen. Tiltakene ser ut til å virke positivt på rekruttering av leger.
- Det er iverksatt struktur og organisasjonsendringer på både sykehjem, hjemmetjeneste og Helsehus som ser ut til å virke positivt på rekruttering av sykepleiere og vernepleiere.
- Det planlegges omsorgsboliger som et alternativ til sykehjemsplasser. Dette er tiltak som iverksettes på grunn av demografiendringer som gir seg utslag i økt antall eldre, samtidig som tilgangen på helsepersonell reduseres.
- Ulike ambulante tjenester innenfor rus- og psykisk helse demmer opp for noen av overføringene fra spesialisthelsetjenesten til kommunen

En rapport utarbeidet av Agenda Kaupang, «Norges best styrte kommuner», basert på kostradata fra 2022 viser at Skien har god kvalitet på tjenestene innenfor Helse og Velferds område. Vi har en samlet score som ligger høyere enn både landet og kommunegruppe 11 på kvalitet. Fastlege (målt ved andel åpne fastlegelister) og fysioterapi er de områdene kommunen ligger dårligst, og en del under landsgjennomsnittet, på kvalitetsindikatorer. Fastlege er som kjent et utfordringsområde der det er iverksatt rekrutteringstiltak i 2022/2023. Fysioterapi er tilført midler til flere hjemler og/eller stillinger siden 2022. Rapporten viser at Skien har et lavere kostnadsnivå enn landsgjennomsnittet, men vi har et høyere kostnadsnivå enn kommunegruppe 11 i pleie- og omsorgstjenestene.

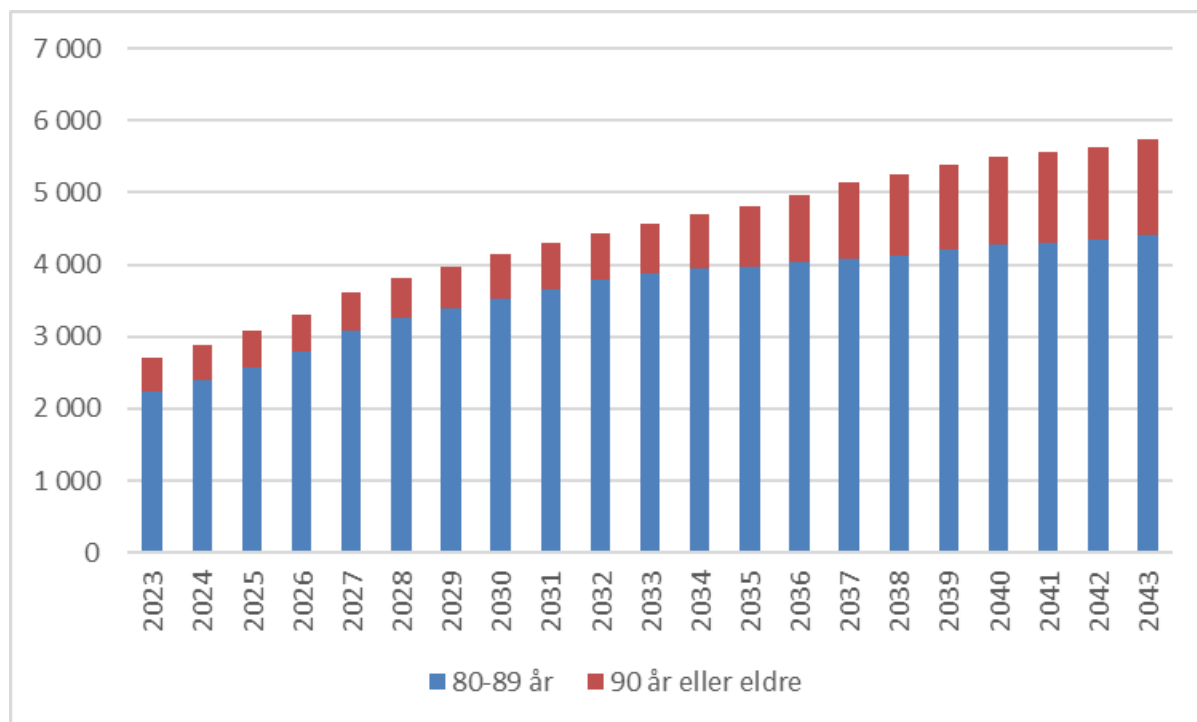
14.4.2 Demografi

Prognosene for demografiendringene viser at andelen eldre øker kraftig sett opp mot andelen innbyggere som er i arbeidsfør alder. For Helse og velferd gir dette særlig to utfordringer:

1. Det blir behov for å gi helse- og omsorgstjenester til flere eldre
2. Det blir behov for flere helsepersonell som kan utføre tjenestene

Kombinasjonen av disse utfordringene gir et bilde som ikke kan løses med dagens metoder. I tillegg til økte kostnader, vil rekruttering av personell og samlet kompetanse i kommunalområdet være under sterkt press i årene fremover.

For dimensjonering av fremtidig tjenestebehov legges SBB sin befolkningsframskriving og tall fra tjenesten til grunn.

Demografiutvikling og estimert behov for helsetjenester i eget hjem i Skien 2021-2040:

År	Antall personer <u>over 80 år</u> *	Antall personer <u>under 80 år</u>	Totalt behov
2021	660	605	1265
2025	760	696	1456
2030	1018	932	1950
2035	1184	1085	2269
2040	1354	1240	2594

* Antall personer i behov av helsetjenester i eget hjem pr 2021 er hentet fra SSB tabell 12209 Utvalgte nøkkeltall (24,6 % av innbyggere > 80 år). I perioden 2025 til 2040 er antall oppgitt som 24,6 % av estimert antall innbyggere > 80 år (tabell 13600 SSB).

Som vist i tabellen over, øker behovet for helsetjenester i eget hjem med 105 % frem mot 2040, forutsatt videreføring av dagens nivå og omfang på tjenester. Med en så stor økning i antall eldre i løpet av kort tid vil det være avgjørende å ha tilbud både på boligsiden og innsats-/tjenestesiden som er tilstrekkelig differensierte til at en kan gi gode tjenester og samtidig ha en effektiv utnyttelse av de knappe personellressursene. Her er det startet et analysearbeid som skal være kunnskapsgrunnlag for å gjøre de gode langsiktige valgene.

Innbyggere med demensdiagnose ventes å øke til det firedoblede i perioden frem mot 2040. Dette er en gruppe som kan få et høyt bistandsbehov som yngre eldre. I dag har om lag en av tre sykehjemsbeboere demens som hovedutfordring.

14.4.3 Utfordringsbilde

Endringene i demografien krever en bevissthet omkring dimensjoneringen av tjenesten. Det vil være utfordrende å tilby tjenester på samme nivå og omfang som i dag, dersom det forutsettes at personer over 80 år vil ha tilsvarende behov for tjenester de neste 20 årene. Derfor er det nødvendig å ha et kontinuerlig fokus på endrings- og utviklingsarbeid. Faktorer som ressursutnyttelse, kompetanse, institusjonsplasser, mottakerkapasitet og pasientflyt, saksbehandling, samhandling, tekniske og digitale løsninger, arbeidsprosesser m.m. påvirker det totale tjenesteresultat. Forventninger fra sentrale myndigheter, innbyggere og samarbeidsparter har også innvirkning på hvordan tjenestene innrettes og dimensjoneres.

Utfordringer rundt kompetanse og personellbehov

- Tradisjonell organisering og bruk av ressurser er ikke en bærekraftig tilnærming for å løse utfordringene med stadig økende antall eldre. Vi må se på endret arbeidsform i alle ledd av tjenesten for å optimalisere bruken av eget personell og tilgjengelig kompetanse, og vi må i større grad enn i dag se tjenester i sammenheng og tenke på tvers at tradisjonell inndeling av tjenestene.
- Utgiftene kommunen har for en sykehjemsplass er tolv ganger høyere enn snittprisen for en bruker av hjemmesykepleie. Fremtidens tjenester må i større grad enn i dag foregå i hjemmet, både fordi det er minst inngripende, men også fordi vi da kan gi tjenester til flest mulig innenfor gitte økonomiske rammer.
- Knapphet på kompetanse tvinger frem en endring i oppgavefordeling for å sikre at kompetansen brukes der det er nødvendig i forhold til tjenestekvalitet og pasientsikkerhet. Dette betyr at ledere i helse og velferd må ha et bevisst forhold til oppgavefordeling og kompetansekrav.
- Det vil være behov for å optimalisere dagens arbeidsprosesser ved å redusere kulturelle og innarbeidede «tidstyver», tilrettelegge infrastruktur og arbeidsverktøy samt ta i bruk og utnytte teknologiske muligheter.
- Fremtidig behov for heldøgns omsorgsplasser må vurderes fortløpende utfra demografiutvikling, og sett i sammenheng med dreining av tjenester.

Kommunen har stadig oftere utfordringer med å rekruttere tilstrekkelig og riktig kompetanse til oppdragene. Det er mangel på leger, sykepleiere, vernepleiere og helsefagarbeidere. Når tilgangen på personell er redusert vil deltidsansatte jobbe utover sin oppsatte stillingsbrøk noe som medfører rettskrav for økt stilling.

Frigjort tid til ledelse og oppdrag

Det er iverksatt en rekke tiltak for å redusere bruken av innleie og overtidbruk i form av endrede arbeidsplaner, årsturnus, nærværsprosjekt mm. Teknologien utvikles i raskt tempo og kan potensielt bidra til å friggi personalressurser, øke tjenestekvaliteten og forbedre pasientsikkerheten. Skien kommune har digitalisering som et av sine satsningsområder

Legge til rette for alternative boformer til våre eldste innbyggere

- Nasjonale føringer legger til grunn at kommunene skal tilrettelegge for at innbyggerne skal kunne «Leve hele livet». For å imøtekomme idealet om å gripe minst mulig inn i den enkeltes liv, må vi i større grad enn i dag sette seg inn i hva den enkelte selv mener er viktig å få hjelp til slik at tilbudet som gis ikke blir mer omfattende enn pasienten så for seg, eller ønsket seg.
- Vi må vurdere mer fleksible tjenester som støtter opp om den enkeltes evne til å bo hjemme. Dette kan også være tiltak som ikke er lovpålagte, men som kan demme opp for økt omsorgsbehov.
- Ansvar for å bo i egnet bolig vil trolig måtte legges til den enkelte, men kommunen må også legge til rette for at det finnes boliger som er tilrettelagt for alderdom.

- Dimensjonering av avlastningstilbud for pårørende må styrkes for å sikre at pårørende over tid kan ivareta omsorgsoppgavene på en god måte. Avlastning kan være alt fra et par kveldstimer i uken i eget hjem, til to ukers avlastningsopphold på institusjon.

Boenheter tilpasset personer i behov av ressurskrevende tjenester

Kommunen har stadig oftere ansvaret for personer med store ressursbehov innenfor rus, psykisk helse, nedsatt funksjonsevne, overføringer fra kriminalomsorgen, domfelte etter psykisk helsevern -eller kombinasjoner av disse. Enkeltpersoner kan være i behov av tjenester som trenger høy personaltetthet, sikkerhetstiltak eller spesialtilpassede boliger. Disse ressurskrevende tjenestene har ofte en lang planleggingsperiode med høy grad av usikkerhet på om ansvaret vil overføres kommunen, eller forbli i spesialisthelsetjenesten.

14.5 Dette skal vi jobbe med

For å møte utfordringsbilde vil Helse og velferd jobbe med følgende tiltak:

- Lederopplæringsprogram
- Nye måter å organisere tjenestene på, for eksempel sykepleierteam på sykehjem og hjemmetjeneste
- Oppgavefordeling mellom ulike kompetanse
- Utvikle hjemmetjenestene innenfor økonomiske rammer for demografivekst
- Opprette omsorgsboliger
- Optimalisere den nyopprettede seksjonen for e-helse, slik at velferdsteknologi og digitalisering blir implementert i tjenesten på en hensiktsmessig måte.
- Utarbeide framskrivninger som kan brukes i planverket for å dimensjonere eller bygge ut ulike tjenester.
- Utvikle dagtilbud til mennesker med demens eller somatisk sykdom
- Styrke avlastningstilbudet
- Finne gode arbeidsområder og arenaer for frivilligheten og frivillig innsats

14.6 Økonomi

Helse og velferd har over tid hatt utfordringer med å holde de økonomiske rammene som er satt. Bildet kommunalområdet tegner speiler nasjonale utfordringer som fastlegekrise, tilgang på helsepersonell, demografiendringer og overføring av kostnadskrevende oppgaver fra spesialisthelsetjenesten til kommunen. I vår kommune har også pasientflyt og overliggerproblematikk vært forklaringer på overforbruket.

Økonomi - drift - tiltak

Rammene for driften er generelt stramme, og det skal i løpet av planperioden gjennomføres store effektiviseringsgrep, og det må gjøres prioriteringer mellom tiltak som medfører økte utgifter. Kommunedirektøren har derfor ikke funnet rom for andre innspill eller tiltak i økonomiplanen enn det som går fram av tabellen nedenfor.

14.6.1 Rammeoversikt

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Opprinnelig budsjett	1 510 564	1 510 564	1 510 564	1 510 564
Sum Vedtak forrige periode	25 813	42 563	51 563	51 563
Sum Budsjettendring i år	155 119	155 119	155 119	155 119
Sum Lønns- og prisvekst	1 961	1 961	1 961	1 961
Konsekvensjusteringer	182 894	199 644	208 644	208 644
Konsekvensjustert ramme	1 693 458	1 710 208	1 719 208	1 719 208
Politisk vedtak				
Lyngbakken fullfinansiere driften	0	17 500	28 000	28 000
Sum Politisk vedtak	0	17 500	28 000	28 000
Nye tiltak				
Fysioterapistilling/-hjemler - videreføre engangsbevilgning 2023	800	800	800	800
Generell styrking Helse og velferd	10 000	10 000	10 000	10 000
Helsetjenester bosatte flyktninger og asylmottak	1 000	0	0	0
Hjemmetjenesten	6 000	6 000	6 000	6 000
Kjøp av legehjemler	1 200	0	0	0
Kommunalt fastlegekontor	700	1 000	1 000	1 000
Statsbudsjett 2024: Opptrappingsplan psykisk helse	1 482	1 482	1 482	1 482
Tilskudd sosiale entreprenører	1 000	1 000	1 000	1 000
Sum Nye tiltak	22 182	20 282	20 282	20 282
Nye tiltak og realendringer	22 182	37 782	48 282	48 282
Ramme 2024-2027	1 715 640	1 747 990	1 767 490	1 767 490

Politisk vedtak

Lyngbakken fullfinansiere driften

I tidligere økonomiplan er det lagt inn midler til drift av 32 plasser. Det legges nå inn midler til drift av også de siste 32 plassene, inkl organisering i tråd med heltidskultur og årsturnus for hele sykehjemmet samt lønns- og prisvekst fra vedtak og fram til nå. Midler til FDV er lagt inn i budsjetttrammen til BDK. Dette innebærer at tidligere plan om å flytte plasser fra Gulset sykehjem til Lyngbakken for å ruste opp deler av Gulset utgår. Ved åpning av Lyngbakken vil det da være en tilvekst på 64 plasser.

Nye tiltak

Hjemmetjenesten

Hjemmetjenesten tilføres kr 6 mill, i hovedsak for å finansiere tiltak som allerede er i gang og som bidrar til merforbruk i 2023, så som utgifter knyttet til økning i antall brukere og antall besøk

Kjøp av legehjemler

Det er eller vil bli ledige fastlegehjemler ved ulike legekantor, der legen som eier hjemmelen ikke lenger praktiserer som lege i Skien. Kommunen bør kjøpe legehjemlene med tanke på rekruttering. Bevilgningen gir rom for å kjøpe 3-4 hjemler.

Kommunalt fastlegekontor

Fra forrige økonomiplan ligger det inne kr 2,8 mill i 2024 og kr 4,8 mill fra 2025 til drift av kommunalt fastlegekontor. Etter dette vedtaket er det besluttet å legge legekantoret til Kverndalsenteret. Årlige driftsutgifter inkl husleie er beregnet til minst kr 5,8 mill. Dette beløpet forutsetter at legene har egen næringsvirksomhet og at kommunen drifter kontoret for øvrig. Dersom det ansettes leger med fastlønnsavtale vil legekantoret ha behov for en noe høyere budsjettamme. Evt økning i rammen fremmes når det gjennom tilsettingsprosessen blir kjent hvilke avtaler legene ved kontoret kommer til å

ha. Anskaffelse av utstyr ifbm etablering legges til investeringsbudsjettet. Legekontoret er forutsatt åpnet etter sommeren 2024.

Tilskudd sosiale entreprenører

Det foreslås å opprette en fast søkbar tilskuddsramme til sosialt entreprenørskap. Finansieres ved reduksjon i formannskapetets disposisjonskonto, som da reduseres fra kr 3,5 til 2,5 mill.

14.6.2 Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Økonomiplan				Sum 2024-27
	2024	2025	2026	2027	
Heikleivveien	6 250	0	0	0	6 250
Kommunalt fastlegekontor	3 750	-0	0	0	3 750
Småhus STHF	1 950	0	0	0	1 950
Småprosjekter som understøtter driften helse og velferd	7 260	7 260	7 260	7 260	29 040
Sum investeringsprosjekter	19 210	7 260	7 260	7 260	40 990

14.7 Medarbeidere/organisasjon

14.7.1 Årsverk

	2020	2021	2022
Antall årsverk i Helse og velferd	1 486	1 495	1 573

Veksten i antall årsverk skyldes økninger på bakgrunn av stillingskrav samt tiltak vedtatt i handlingsprogrammet.

14.7.2 Sykefravær

Fravær i prosent	2020	2021	2022	Gjenn.snitt 1. og 2. tertial 2023
Korttidsfravær (1-16 dager)	2,80 %	2,83 %	3,14 %	2,55 %
Langtidsfravær (17.d – 1 år)	7,61 %	8,50 %	8,03 %	8,62 %
Totalt fravær	10,41 %	11,33 %	11,16 %	11,17 %

Helse og velferd har en målsetting om et sykefravær som ikke overstiger 8,5%. Det vil si at sykefraværet i Helse og velferd ligger høyere enn ønskelig, og det er iverksatt tiltak i form av lederopplæring, nærværprosjekt og arbeidsmiljøtiltak som "En bra dag på jobben". Videre antas det at bedre arbeidstidsplaner vil redusere sykefraværet.

Det er i tillegg iverksatt ulikekompenenserende tiltak for å gi lederne tid til å følge opp sykefravær.

15 NAV

15.1 Innledning

De langsiktige og overordnede føringene for NAV er nedfelt i en langtidsplan som bygger på NAV sin virksomhetsstrategi:

- Vi gir mennesker muligheter
- Tydelig, til stede og løsningsdyktig

De kommunale tjenestene i NAV Skien består av økonomisk sosialhjelp, økonomisk rådgivning, forvaltning, kvalifiseringsprogrammet, midlertidig botilbud, individuell plan, bostøtte og startlån.

15.2 Dette skal vi oppnå

Overordnede mål ligger fast og vil også i perioden 2024-2027 være:

- Flere i arbeid
- Bedre brukermøter
- Pålitelig forvaltning.

De prioriterte målgruppene er:

- Langtidsledige
- Innvandrere fra land utenfor EØS
- Personer med nedsatt arbeidsevne
- Unge som ikke har fullført videregående opplæring

Innenfor disse målgruppene er brukere under 30 år særskilt prioritert.

De prioriterte målgruppene sammenfaller i stor grad med de gruppene som utgjør den største andelen av sosialhjelpsmottakerne i kommunen.

15.3 Måltabell

Hovedmål	Delmål
Den attraktive kommune har boliger som dekker alles behov	Skien kommune skal utvikle en boligstrategi som skal se på hva slags boliger som bør bygges, hvilke rolle kommunen skal ha og hvilke samarbeidspartnere man bør ha.
Den inkluderende kommunen er en aldersvennlig kommune som fremmer deltakelse og livskvalitet	Vi skal tilrettelegge for at eldre kan bo trygt i eget hjem så lenge som mulig. Nye og sosiale boformer skal undersøkes og utprøves Skien kommune skal være offensiv og nytenkende for å rekruttere og beholde riktig og tilstrekkelig kompetanse, som sikrer gode tjenester.
Den inkluderende kommunen er en kommune der alle har tilbud om arbeid eller aktivitet som skaper mening, tilhørighet og mestring	Vi skal gi utdanning og kvalifisering som møter behovet i arbeidsmarkedet. Vi skal ha et spesielt fokus på unge under 30 år, flyktninger, innvandrere og nasjonale minoriteter
Den inkluderende kommunen er en kommune der barn er trygge og vokser opp som robuste individer	Vi skal legge til rette for sysselsetting av voksne med mindreårige barn.

15.4 Status og utfordringsbilde

Det norske arbeidsmarkedet fungerer bra, og arbeidsledigheten er svært lav. Likevel ser vi at enkelte grupper ikke lykkes med å skaffe og beholde et arbeid.

De prioriterte målgruppene er:

- langtidsledige
- innvandrere fra land utenfor EØS
- personer med nedsatt arbeidsevne
- unge som ikke har fullført videregående opplæring

Innenfor disse målgruppene er brukere under 30 år særskilt prioritert.

De prioriterte målgruppene sammenfaller i stor grad med de gruppene som utgjør den største andelen av sosialhjelpsmottakerne.

Velferdssystemet med ulike statlige inntektssikringsordninger treffer de aller fleste som ikke kan forsørge seg selv gjennom eget arbeid. De som ikke tilfredsstiller kravene som stilles til å være kvalifisert til disse ordningene, vil ofte bli henvist til sosialhjelpsordningen for å sikre sitt livsopphold.

NAV sin overordnede prioritering av disse gruppene vil derfor sammenfalle med kommunens behov for å begrense utgiftene til økonomisk sosialhjelp.

15.4.1 Status

Indikator	2020	2021	2022	K11/Land
Sysselsatte i befolkningen 15-74 år	61,4 %	62,9%	63,2%	68,5% Land
Innvandrere i arbeid (prosent)	57,0%	59,6%	59,5%	65,0% K11
Utenfor arbeid, utdanning og opplæring 15-29 år (prosent)	13,1%	11,3%	11,7%	9,7% Land
Andel mottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde	66,6%	62,7%	59,4%	40,3% K11

Indikatorene ovenfor viser utviklingen av nøkkeltall som er tilknyttet vår målgruppe, vårt utfordringsbilde og hva vi skal jobbe med fremover. Utviklingen i resultatene fra 2020 til 2022 er positive. De viser at det er blitt en større andel sysselsatte i kommunen, og flere innvandrere har en jobb å gå til. For de unge så ser vi at færre personer står utenfor arbeid, utdanning eller opplæring. Vi har en kraftig nedgang i andelen sosialhjelpsmottakere som har sosialhjelp som hovedinntekt. Likevel bekrefter indikatorene at Skien har utfordringer knyttet til utenforskap på dette området sammenlignet med både kommunegruppe 11 og landet.

Indikatorene viser en positiv trend, men samtidig så ser vi at 2023 er et utfordrende år. Det ligger an til å bli en betydelig økning i antall stønadsmottakere på økonomisk sosialhjelp. Prognosen viser at vi får en økning på 15 prosent stønadsmottakere sammenlignet med 2022. For brukere under 30 år, ligger det an til en økning på 11 prosent. Utbetalingene på økonomisk sosialhjelp har økt kraftig sammenlignet med 2022.

15.4.2 Demografi

Demografiutviklingen i planperioden vil i liten grad påvirke utgiftene til økonomisk sosialhjelp og de sosiale tjenestene. Behovet for sosialhjelp er relativt uavhengig av alder og andre demografiske forhold.

Behovet for bosetting av flyktninger og personer med rett til midlertidig beskyttelse (Ukrainske statsborgere) og hvor stor den faktiske bosettingen i Skien blir, vil kunne ha stor betydning for utgiftene til sosialhjelp. Dette henger også sammen med hvilke andre rettigheter denne gruppen får, spesielt etter integreringsloven.

15.4.3 Utfordringsbilde

Det underliggende behovet for økonomisk sosialhjelp og øvrige sosiale tjenester påvirkes i stor grad av forhold som er utenfor NAV og kommunens påvirkningsmulighet. Den aktuelle situasjonen medfører at usikkerheten er større enn normalt.

- Generelt økte levekostnader. Hyppigere og muligens større økning av livsoppholdsnormene.
- Høyere rente vil kunne føre til at flere husholdninger vil få økonomiske vansker. Rentenivået vil også ha kunne føre til høyere husleienivåer.
- Statlige stønader holder ikke tritt med prisutviklingen i samfunnet. Flere som vil ha behov for supplerende sosialhjelp.
- Økt arbeidsledighet
- En økning i antall personer som avslutter introduksjonsprogrammet. Det kan føre til ytterligere press på sosialhjelpsapparatet.

Ved siden av at flere vil kunne få behov for sosialhjelp og at stønadsbehovet blir høyere, vil flere av disse utviklingstrekkene kunne øke behovet for råd og veiledningsbistand fra NAV.

En stor andel langtidsmottakere av sosialhjelp er lite aktuelle for det ordinære arbeidsmarkedet på grunn av sammensatte problemer av helsemessig og sosial karakter. Mange av disse har minoritetsbakgrunn og for lave språkferdigheter til å kunne fungere i et ordinært arbeidsforhold.

15.5 Dette skal vi jobbe med

Målet for NAV Skien er å videreutvikle de sosiale tjenestene i kontoret, og sikre Skiens innbyggere gode og forsvarlige tjenester.

- Rettighetsavklaring for å identifisere sosialhjelpsbrukere som kan ha rettigheter til å motta statlige trygdeytelser.
- Aktivitetstiltak for brukere under 30 år som innvilges økonomisk sosialhjelp. Målet er å finne rett plass i arbeidslivet eller ta utdanning, for å forhindre at unge mennesker blir langtidsmottakere av økonomisk sosialhjelp.
- Inkludering med mål om arbeid eller kvalifisering til arbeid for innvandrere fra land utenfor EØS.
- Økte ressurser til effektiv og kvalitetssikret drift av de sosiale tjenestene.
- Jobber for å få flere familier med i prosjektet «Barna Først», der hovedmålet er å bidra til å hjelpe barn ut av fattigdom gjennom at familien skaffer seg egen bolig.
- I større grad benytte tiltakspenger i sosialhjelpssaker.

15.6 Økonomi

Utgifter til drift av virksomheten er under tett og kontinuerlig oppfølging. Effektiv og målrettet utnyttelse av kontorets ressurser gis stor oppmerksomhet og det iverksettes tiltak fortløpende.

Utbetalingene til økonomisk sosialhjelp har i 2023 økt betydelig. I forhold til 2022, så har vi betalt ut mer enn én million kroner mer per måned. Dette skyldes blant annet bortfall av statlige pandemiltak, økt prisvekst og at barnetrygden fra høsten 2022 blir holdt utenfor inntekstberegningen. Vi ser at utbetalingene har stabilisert seg på et høyere nivå, og forventer at det vil fortsette inn i 2024. Det er knyttet usikkerhet til veksten i økonomisk sosialhjelp fremover, som følge av momentene i utfordringsbildet.

Sosialhjelpsutbetalingene er den største enkeltposten i Nav Skiens budsjett. Det er også her det finnes et innsparingspotensial av betydning. Nav Skien retter innsatsen mot tiltak som har som mål å redusere sosialhjelpsutgiftene.

15.6.1 Rammeoversikt

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Opprinnelig budsjett	168 134	168 134	168 134	168 134
Sum Budsjettendring i år	5 111	5 111	5 111	5 111
Sum Lønns- og prisvekst	4 424	4 424	4 424	4 424
Konsekvensjusteringer	9 535	9 535	9 535	9 535
Konsekvensjustert ramme	177 669	177 669	177 669	177 669
Nye tiltak				
RNB 2023: Økning i satser økonomisk sosialhjelp	7 120	7 120	7 120	7 120
Økte sosialhjelpsutbetalinger ifbm høy bosetting flyktninger	2 000	0	0	0
Sum Nye tiltak	9 120	7 120	7 120	7 120
Nye tiltak og realendringer	9 120	7 120	7 120	7 120
Ramme 2024-2027	186 789	184 789	184 789	184 789

Nye tiltak

RNB 2023: Økning i satser økonomisk sosialhjelp

Satser for økonomisk sosialhjelp økte med 10% fra 1.7.2023. Denne økningen kommer i tillegg til ordinær årlig regulering. Kommunen er kompensert over rammetilskuddet, dette beløpet bør tilfalle NAV i sin helhet.

Økte sosialhjelpsutbetalinger ifbm høy bosetting flyktninger

NAV begynner å merke effekten av høy bosetting av flyktninger de siste par årene. For å dekke økte utbetalinger til denne gruppen tilføres et engangsbeløp i 2024. For evt videreføring av denne bevilgning må det gjøres ny vurdering inn mot 2025.

15.7 Medarbeidere/organisasjon

15.7.1 Årsverk

	2020	2021	2022
Antall årsverk i NAV Kommune	55	56	58

Antall årsverk har vært noe høyere under pandemien, dette er årsaken til økningen.

15.7.2 Sykefravær

Fravær i prosent	2020	2021	2022	Gjenn.snitt 1. og 2. tertial 2023
Korttidsfravær (1-16 dager)	1,20 %	1,94 %	3,00 %	2,27 %
Langtidsfravær (17.d – 1 år)	7,69 %	4,54 %	8,46 %	6,26 %
Totalt fravær	8,88 %	6,48 %	11,46 %	8,53 %

Sykefraværet for kommunalt ansatte har så langt i år vært på 8,53 prosent. Det er høyt, men en nedgang sammenlignet med året 2022. Det er stort fokus fra ledelsen på sykefraværet til Nav Skien.

- Ledergruppa og medbestemmelsesapparatet (MBA) på Nav Skien har jevnlig møter der sykefravær er et tema.
- Nav Skien har arrangert "En bra dag på jobben". Hele kontoret var med på å identifisere områder og tiltak for å skape et bedre arbeidsmiljø.
- Ledergruppa har fått opplæring i sykefraværsoppfølging av HR-rådgiver ved Nav Vestfold og Telemark.

16 Organisasjon og Utvikling

16.1 Innledning

Organisasjon og utvikling (OU) organiserer kommunens stab- og støttetjenester på områdene økonomi, HR, innovasjon og digitalisering og kommunikasjon. I tillegg er tjenesteområdene NAV og KIE (kvalifisering og integreringsenheten) plassert under området.

16.2 Dette skal vi oppnå

Oppdraget i Organisasjon og utvikling er tredelt. Området har et spesielt ansvar for å utvikle tjenestene sammen med kommunalområdene, slik at kommunen er forberedt på framtiden. Videre har området en overordnet internkontrollfunksjon. I dette ligger blant annet utvikling av styringsinformasjon, utvikling og vedlikehold av rutiner og prosedyrer samt etterlevelse av sistnevnte. Sist, men ikke minst, er OU lederstøttefunksjonen i kommunen og støtter organisasjon og ledere i forbedringsarbeid og konkrete utfordringer i det daglige. I tillegg sørger OU for opplæring av ledere i kommunen både i praktisk lederarbeid og i mer overordnede lederperspektiver.

16.3 Økonomi

16.3.1 Rammeoversikt

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Opprinnelig budsjett	236 230	236 230	236 230	236 230

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Sum Vedtak forrige periode	-10 313	-11 000	-14 313	-13 000
Sum Budsjettendring i år	25 588	25 588	25 588	25 588
Sum Lønns- og prisvekst	-29	-29	-29	-29
Konsekvensjusteringer	15 247	14 560	11 247	12 560
Konsekvensjustert ramme	251 477	250 790	247 477	248 790
Nye tiltak				
Tilskudd sosiale entreprenører	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Utgifter KIE ifbm økt bosetting flyktninger 2023	12 000	0	0	0
Sum Nye tiltak	11 000	-1 000	-1 000	-1 000
Nye tiltak og realendringer	11 000	-1 000	-1 000	-1 000
Ramme 2024-2027	262 477	249 790	246 477	247 790

Nye tiltak

Tilskudd sosiale entreprenører

Det foreslås å opprette en fast søkbar tilskuddsramme til sosialt entreprenørskap. Finansieres ved reduksjon i formannskapetets disposisjonskonto, som da reduseres fra kr 3,5 til 2,5 mill.

16.3.2 Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Økonomiplan				Sum
	2024	2025	2026	2027	2024-27
Investeringsramme KID - Digitalisering prosjekter	23 250	23 250	23 250	23 250	93 001
Sum investeringsprosjekter	23 250	23 250	23 250	23 250	93 001

16.4 Medarbeidere/organisasjon

16.4.1 Årsverk

	2020	2021	2022
Antall årsverk i Organisasjon og Utvikling	-	170	171

I OU er ca 40 årsverk knyttet til stabsfunksjoner og ledelse på områdene økonomi, HR, innovasjon og digitalisering og kommunikasjon. Disse funksjonene sikrer kommunens internkontroll, utvikling av felles tjenester og lederstøtte for lederne i organisasjonen, i nært samarbeid med kommunalområdene. De resterende 130 årsverkene leverer tjenester til organisasjonen, slik som lønn og regnskap, eller til brukergrupper, slik som KIE (kvalifiserings- og integreringsenheten). To av enhetene som leverer tjenester til organisasjonen er interkommunale tjenester hvor Skien er vertskommune (GKI og ITG, til sammen ca 40 årsverk).

Det har vært små endringer i de administrative årsverkene de siste årene, selv om tjenesteleveransene i organisasjonen har økt. KIE, som er ansvarlig for mottak og kvalifisering av flyktninger, skiller seg ut her. Det er KIE som står bak årsverksveksten i OU. I januar 2021 var KIE under oppbygging og hadde ennå ikke innlemmet flyktningavdelingen fra NAV; denne kom først høsten 2021 og vises i tallet for 2022. I tallet for januar 2023 økte årsverkstallet i KIE ytterligere som følge av tilstrømning av flyktninger fra Ukraina, en tendens som er forsterket gjennom året.

16.4.2 Sykefravær

Fravær i prosent	2020	2021	2022	Gjenn.snitt 1. og 2. tertial 2023
Korttidsfravær (1-16 dager)	-	-	1,3%	1,0 %
Langtidsfravær (17.d – 1 år)	-	-	5,0 %	0,8 %
Totalt fravær	-	-	7,9 %	3,30 %

Organisasjon og utvikling ble etablert høsten 2021 og første hele år med OU er 2022.

Fraværet i OU er på veg ned og prognosen tyder på at en lander på et lavere fravær enn i 2022. Korttidsfraværet er tilbake på den historiske normalen før pandemien, hvilket betyr at det er langtidsfraværet som har hovedfokus. De fleste seksjoner og enheter i OU har svært lavt fravær, og dette er viktig å bevare. Videre settes det inn tiltak i de enhetene hvor fraværet er høyere enn målsetting på 4-tallet, blant annet ved å bringe bedriftshelsetjenesten tettere på.

17 Byutvikling, drift og kultur

17.1 Innledning

BDK sitt samfunnsoppdrag er mangfoldig og dekker et stort spenn i ansvar og oppgaver:

- Drive langsiktig by- og samfunnsutvikling, plan- og byggesaksbehandling, landbruks- og eiendomsforvaltning
- Drive næringsutvikling for å tilrettelegge for nye og eksisterende virksomheter
- Utvikle og drifte kultur, bibliotek, fritidstilbud og friluftsliv
- Drifte, vedlikeholde og utvikle kritisk infrastruktur som veg, vannforsyning og avløp, samt kommunens bygg og eiendomsmasse
- Gjennomføre investeringer i bygg og kommunalteknisk infrastruktur
- Være synlig som pådriver innen klima, natur og miljø

For å løse oppdraget har BDK organisert seg med tydelige fagområder som løser spesifikke deler av oppdraget. Samtidig er det mange oppgaver som krever samhandling, både internt i eget kommunalområde, men også mot andre enheter i Skien kommune og eksterne aktører. Samhandling er derfor et viktig fokus i BDK for å bidra til å sikre hensiktsmessig og helhetlig tjenesteproduksjon

17.2 Dette skal vi oppnå

BDK skal bidra til at Skien er en grønn, attraktiv og inkluderende kommune, for innbyggere, besøkende og næringsliv, ved å:

- Bidra til at Skien er attraktiv for nye og eksisterende bedrifter
- Ha god dialog med, og legge til rette for medvirkning fra, innbyggere, næringsliv og frivilligheten
- Hensynta klima, miljø og bærekraft i alt arbeid
- Tilrettelegge for inkluderende bomiljøer med god og trygg infrastruktur
- Bidra til at Skien er en tydelig og attraktiv kultur- og idrettsby
- Ha et attraktivt og inkluderende sentrum hvor flere bor, jobber, handler og har gode opplevelser

17.3 Måltabell

Hovedmål	Delmål
Den attraktive kommune har boliger som dekker alles behov	Vi skal bygge attraktive boliger som bidrar til befolkningsvekst, og som underbygger målet om å være en inkluderende og aldersvennlig by.
Den attraktive kommune har et mangfoldig næringsliv som skaper nye jobber	Vi skal ha en aktiv og forutsigbar næringspolitikk Vi skal ha tilgjengelige og arealeffektive næringsarealer for små og mellomstore bedrifter, og primært for næringer som bidrar til det grønne skiftet Vi skal tilrettelegge for at planene om hyperscale datalagringscenter blir virkeliggjort, og vi skal skape ringvirkninger, blant annet gjennom et voksende IKT-miljø.
Den attraktive kommunen har et vakkert og levende sentrum	Vi skal tilrettelegge for aktiviteter og møteplasser som gjør sentrum attraktivt for familier, barn og unge. Vi skal utnytte og videreutvikle potensialet i kultur- og ibsenbyen Skien, realisere Ibsenbiblioteket og Ibsen 2028, og skape økt kulturturisme. Vi skal sikre utsatt bebyggelse og infrastruktur mot flom, ras og andre uønskede hendelser, og sørge for at nye områder er tilpasset kommende klimaendringer.
Den grønne kommunen minimerer forurensning og avfall	Vi skal legge tilrette for et samfunn som reduserer forbruk, ressursbruk og avfall.
Den grønne kommunen omstiller seg til et lavutslippssamfunn	Vi skal delta i Bystrategi Grenland og bidra til en samordnet areal og transportplanlegging som fremmer mobilitet til fots, på sykkel, kollektiv- og næringstransport. Skien kommune skal gjøre klimavennlige innkjøp og kontraktsinngåelser. Vi skal være en Smartby, som bruker innovasjon, ny teknologi og ny kunnskap, til å omstille samfunnet til et lavutslippssamfunn.
Den grønne kommunen styrker naturmangfoldet, matjord og friluftsområder	Vi skal i minst mulig grad benytte urørt areal, og andre naturforekomster og areal som kan ha stor verdi for naturmangfoldet, til nye boligområder, næring og infrastruktur. Vi skal unngå omdisponering av dyrket og dyrkbar mark

17.4 Status og utfordringsbilde

Nedenfor beskrives status og utfordringsbilde i BDK ved inngangen til ny handlingsprogram-periode

17.4.1 Status

BDK jobber med et bredt spekter av viktige oppgaver, både innen drift og utvikling. Her kommenteres kort status for noen av dem.

- Kommuneplanens arealdel er rullert og vedtatt. Hovedfokus for rulleringen var å finne nye næringsarealer. Det gjenstår noe arbeid med å få frigjort enkelte næringsområder med innsigelser.
- Tilrettelegging for fremtidig datasenterindustri på Gromstul er en viktig oppgave for Skien. Kommunen har gitt rammetillatelse til forberedende grunnarbeider, og reguleringsplan for oppgradering av veg og infrastruktur frem til tomten er vedtatt.
- Det er etablert et felles kunnskapsgrunnlag om muligheter og utfordringer for fornybar kraftproduksjon i kommunen. I tillegg jobbes det med å ha gode prosesser for håndtering av interessenter som ønsker å utvikle og etablere fornybar kraftproduksjon i kommunen.
- Arbeidet med energioptimalisering av pågått over flere år, og det er gjennomført en lang rekke innsparingstiltak. EPC2-prosjektet er gjennomført, og arbeidet med montering av solceller på kommunens formålsbygg slutføres i 2024.

- Det jobbes aktivt med å finne nok gode boliger til flyktninger og vanskeligstilte på boligmarkedet. Det er ansatt en egen utleiemegler som håndterer innleie av boliger.
- Bypakke Grenland har finansiert mange av prosjektene i sentrum og bybåndet. Det jobbes nå med å gjennomføre gjenstående prosjekter frem mot avslutningen i 2025. Parallelt med dette jobbes det med å få på plass en Bypakke fase 2 som vil gi kommunen mulighet til å styrke fremkommeligheten for kollektiv, gående og syklende, og få på plass et prosjekt som styrker overordnet vegnett.
- Byggingen av Kverndalen bo- og dagsenter er ferdigstilt og satt i drift. Ny gang- og sykkelbru over Damfossen er også på plass.
- Investeringsramme for nytt Ibsenbibliotek er vedtatt. Det nye Ibsenbiblioteket vil bli en viktig inkluderingsarena. Dette er også et viktig byutviklingsprosjekt som vil være et bærende element i satsingen inn mot Ibsen-jubileet i 2028.
- Videre jobbes det systematisk med oppgraderinger og investeringer innen kritisk infrastruktur som vann, avløp og vegnett. I tillegg pågår en KVV (konseptvalgutredning) for fremtidig renseanlegg i Grenland. KVV'en er planlagt slutført i 2024.

17.4.2 Demografi

Demografiutviklingen vil også gi føringer for hvordan ulike oppgaver i BDK løses. Eksempler på dette er:

- Behov for nye boformer, med større grad av tilrettelegging og mulighet for bemanning
- Boliger og bygg må i større grad utformes universelt
- Møteplasser må tilrettelegges og utformes universelt
- Større grad av bydelsorienterte tilbud, i samarbeid med frivilligheten

Kompetanse og kapasitet må dreies slik at demografiutviklingen hensyntas i de ulike planleggings- og tilretteleggingsprosessene.

17.4.3 Utfordringsbilde

Det er flere utfordringsområder for kommunalområdet i økonomiperioden:

- *Høye priser og høy rente* påvirker både drift og investeringer. Dette krever strammere prioriteringer av behov innenfor tilgjengelige økonomiske rammer. Det kan forventes økt gap mellom forventet og levert drifts- og tjenestenivå.
- *Strengt utslippskrav og vedlikeholdsetterslep* krever høyt fokus på avløpsområdet, samtidig som sikring av god og trygg vannforsyning også krever store investeringer i årene som kommer.
- *Endringer i klima gir mer ekstremvær*, som igjen setter nye krav til beredskap, drift og tilpasning.
- *Ambisiøse klimamål* krever spissede tiltak som må balansere ulike og delvis motstridende interesser. Eksempelvis vil vern av natur måtte prioriteres opp mot ønske om utvikling og utbygging.
- Det er krevende å skape *et levende sentrum* med varierte botilbud og et mangfold av tilbud og møteplasser.
- Det økende behovet for *fornybar kraft* er en utfordring for kommunen og regionen. Tilstrekkelig tilgang til fornybar kraft er en forutsetning for at kraftkrevende industri i Grenland kan utvikles videre.
- *Behovet for bosetting er høyt*, og flyktningssituasjonen setter ytterligere press på kommunen for å fremskaffe nok egnede boliger.

- Vekst i offentlig- og privat virksomhet hemmes på grunn av *økende mangel på kvalifisert arbeidskraft*.
- En attraktiv kulturby krever et mangfold av kulturtilbud, med gode møteplasser og aktiviteter for ulike målgrupper. Etableringen av nytt Ibsenbibliotek medfører behov for å *prioritere ressurser helhetlig på kulturområdet*.
- Det er ressurskrevende å få god *synlighet og tilgjengelighet til ulike kulturtilbud*, samt bidra til effektivt samarbeid med ulike aktører, ikke minst med frivilligheten.

Dette er sektorovergripende utføringer som krever samhandling på tvers, både internt og eksternt. BDK har en nøkkelrolle i å fasilitere og drive utviklingen for å finne gode løsninger innen disse områdene.

17.5 Dette skal vi jobbe med

Mye av arbeidet i BDK dreier seg om drift og vedlikehold av viktig infrastruktur som bygg og boliger, veger, vann og avløp. Det jobbes kontinuerlig med å optimalisere dette drift- og vedlikeholdsarbeidet, i tillegg til å ha tilstrekkelig fokus på viktige utviklingsoppgaver. Her er noe av det BDK skal jobbe videre med i økonomiperioden:

- Forstå hvordan vi kan lykkes med å bli en attraktiv bo- og arbeidsregion som er et godt vertskap for tilflyttet kompetanse. I tillegg til å bidra til gode vekstvilkår for etablerte bedrifter, må vi tilrettelegge for nye næringsetableringer, inkludert ny datasenterindustri på Gromstul
- Parallelt med avslutning av Bypakke fase 1 jobbes det med å få på plass en fase 2. Denne vil gi kommunen mulighet til å styrke fremkommeligheten for kollektiv, gående og syklende, og få på plass et prosjekt som styrker overordnet vegnett. En ny Bypakke, med varighet over 10 år, kan gi kommunen mulighet til å forhandle om byvekstavtale med staten
- Legge til rette for økt produksjon av fornybar kraft i kommunen/regionen, med forutsigbare prosesser der kommunen er involvert
- Forberede og gjennomføre viktige byggeprosjekter som nytt Ibsenbibliotek, bru over Bryggevannet, ny gs-trase i Kverndalen, utvidelse av Lyngbakken bo- og behandlingssenter, bygging av MATS og Sandviksvegen
- Sikre god involvering og gode prosesser frem til ferdigstillelse av ny kommunedelplan for sentrum
- Tverrfaglig samarbeid, internt og eksternt, for å skape inkluderende møteplasser for kultur, idrett og frivillighet
- Planlegge og forberede Ibsen 2028
- Bidra til å etablere togstopp ved nytt kollektivknutepunkt
- Gjennomføre tiltak i henhold til rullert hovedplan for vann/avløp for å innfri utslippskrav, og sikre trygg vannforsyning. Sammen med Porsgrunn og Bamble skal vi utrede fremtidig løsning for rensesanlegg i regionen
- Sikre nødvendig bosetting av flyktninger og andre vanskeligstilte
- Ferdigstille overgang til 80 % fossilfri bilpark i løpet av perioden
- Planlegge/gjennomføre arealeffektivisering av administrasjonsbygg
- Fortsette arbeidet med heltidskultur

17.6 Økonomi

Det ligger ingen reelle nye tiltak i BDKs driftsbudsjett. Innsparinger kr 14 mill er delvis knyttet til tiltak i «Handlingsrom 2026» og delvis til reduserte strømpriser / ny prisavtale fra 2024.

17.6.1 Rammeoversikt

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Opprinnelig budsjett	575 197	575 197	575 197	575 197
Sum Vedtak forrige periode	-22 104	-35 874	-49 454	-49 454
Sum Budsjettendring i år	27 534	27 534	27 534	27 534
Sum Lønns- og prisvekst	4 310	4 310	4 310	4 310
Konsekvensjusteringer	9 740	-4 030	-17 610	-17 610
Konsekvensjustert ramme	584 937	571 167	557 587	557 587
Politisk vedtak				
Attraktive skien	1 500	1 500	0	0
Sum Politisk vedtak	1 500	1 500	0	0
Innsparingstiltak				
Handlingsrom 2026 - gjennomgang av kulturområdet	-1 400	-1 400	-1 400	-1 400
Handlingsrom 2026 - intern effektivisering BDK	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Handlingsrom 2026 - optimalisere ressursfordeling drift/investering	-1 100	-1 100	-1 100	-1 100
Reduserte strømpriser, nye strømvtaler	-9 000	-8 000	-7 000	-7 000
Tilbakeføre tidligere bevilgning rådgiver landbruk	-500	-500	-500	-500
Sum Innsparingstiltak	-14 000	-13 000	-12 000	-12 000
Nye tiltak				
BDK Ibsen Venstøp	3 000	3 000	3 000	3 000
FDV-utgifter ifbm utvidelse Lyngbakken sykehjem	0	3 300	5 300	5 300
Midlertidige leieutgifter bibliotek	0	2 500	3 000	3 000
Utleiemegler jfr økt bosetting flyktninger	950	0	0	0
Økt kommunale gebyrer på kommunale bygg	1 300	1 300	1 300	1 300
Sum Nye tiltak	5 250	10 100	12 600	12 600
Nye tiltak og realendringer	-7 250	-1 400	600	600
Ramme 2024-2027	577 687	569 767	558 187	558 187

Politisk vedtak

Attraktive skien

Tiltaket finansieres ved bruk av disposisjonsfond som ble avsatt særskilt til dette formålet i 2023 fra regnskapsresultat 2022.

Innsparingstiltak

Handlingsrom 2026 - gjennomgang av kulturområdet

Stillinger, egne arrangementer, fryse tilskudd mm

Handlingsrom 2026 - intern effektivisering BDK

Interne effektiviseringstiltak som redusert overtid og innleie, kombinere stillinger/funksjoner, redusert reiseaktivitet

Handlingsrom 2026 - optimalisere ressursfordeling drift/investering

Ansattressurser som går til investeringsprosjekter kostnadsføres i investeringsregnskapet og ikke i drift. Justering som ikke reduserer samlede utgifter, men som omfordeler utgifter mellom drift og investering slik at de belastes det regnskapet der de hører hjemme.

Tilbakeføre tidligere bevilgning rådgiver landbruk

Bevilgning kr 500 000 i 2022 som ble gitt under forutsetning av at Siljan og Porsgrunn inngikk i samarbeid om stilling. En har ikke lyktes å få på plass en slik avtale og bevilgningen tilbakeføres derfor.

Nye tiltak

BDK Ibsen Venstøp

Tilskudd til Ibsen Venstøp videreføres med kr 3 mill årlig til og med 2027. Første tilskudd ble gitt i 2023. Dette er i tråd med søknad om totalt kr 15 mill til å ombygge Ibsens barndomshjem til det autentiske. Prosjektet får også statlig og fylkeskommunalt tilskudd.

Midlertidige leieutgifter bibliotek

Flyttekostnader til leide lokaler og husleie for biblioteket i byggeperioden

Utleiemegler jfr økt bosetting flyktninger

Utleiemegler ble tilsatt i 2023 ifbm betydelig økning av bosetting av flyktninger og med det økt arbeid med og større press på å skaffe egnede boliger for utleie. Tiltaket finansieres med økt integreringstilskudd.

Økt kommunale gebyrer på kommunale bygg

Kommunale eiendomsgebyrer foreslås økt med 11,8%. Dette fører til økte kostnader på kr 1,3 mill på de kommunale byggene.

17.6.2 Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

	Økonomiplan				Sum
	2024	2025	2026	2027	
Investeringsprosjekter					
Aksjon skoleveg	950	950	950	950	3 800
Arealutvikling næring og bolig	10 269	10 336	10 336	10 336	41 277
Bystyresalen	1 250	0	0	0	1 250
Byutviklingsprosjekter	1 199	1 199	1 199	1 199	4 796
Etablere urnelund Gulset	8 200	0	0	0	8 200
Gjerpenshallen gulv	1 250	0	0	0	1 250
Infrastruktur i bakken	2 404	2 404	2 404	2 404	9 616
Investering boliger	10 309	10 309	10 309	10 309	41 236
Investeringer	13 250	13 250	13 250	13 250	53 000
Maskinforvaltning/transformasjon biogass					
Investeringsplan formålsbygg	9 500	9 500	9 500	9 500	38 000
Jernbanestoppsted i fjellet	0	0	-0	15 000	15 000
Klima og energiplan	8 750	8 750	8 750	8 750	35 000
Kollmyr skole, oppgradering og ENØK	5 000	0	0	0	5 000
Kommunal andel Bypakka	13 750	13 750	13 750	13 750	55 000
Kverndalen bo- og aktivitetssenter netto 48 plasser	12 500	0	0	0	12 500
Ladeinfrastruktur Skien	3 102	3 102	3 102	3 102	12 408
Lekeplasser/rekreasjonsområder	525	525	525	525	2 100
Lyngbakken sykehjem - utvidelse plasser	178 750	112 500	0	0	291 250
Ny lokasjon Mats	8 125	0	0	0	8 125
Nytt bibliotek og besøkscenter	18 000	150 000	150 000	150 000	468 000
Oppgradering av veger/bruer/sikkerhetstiltak	15 750	18 250	18 250	18 250	70 500
Reduksjon andel grusveger	2 500	0	0	0	2 500
Småprosjekter investering BDK	6 098	6 098	6 098	6 098	24 392
Solceller i formålsbygg	0	0	12 500	12 500	25 000
Strukturendringer helsestasjoner	5 000	0	0	0	5 000
Sykehjem/andre boformer eldre	0	0	0	50 000	50 000
Utbyggingsavtale og tilrettelegging datasenter	12 000	0	-0	0	12 000
Utbyggingsavtale Skien Brygge	-0	15 000	0	0	15 000
Uteområder skoler-barnehager-møtearena	602	602	602	602	2 408

	Økonomiplan				Sum
	2024	2025	2026	2027	2024-27
Investeringsprosjekter					
Vann og Avløp- investeringer	213 150	213 150	213 150	213 150	852 600
Veg og gatelys i distriktene	525	525	525	525	2 100
Sum investeringsprosjekter	562 708	590 200	475 200	540 200	2 168 308

Etablere urnelund Gulset

Det er vedtatt i tidligere økonomiplan 10 mill til etablering av urnelund på Gulset, med 1 mill i år 2021 og 9 mill i år 2022. Prosjektet ble utsatt til år 2022, der vi regner med å bruke 0,8 mill, og med videre fremdrift, 1 mill i år 2023 og resten, 8,2 mill i år 2024. Investeringen i år 2024 overføres da til Kirkevergen.

Jernbanestoppsted i fjellet

Skien kommunes investeringsmidler skal brukes sent i handlingsprogramperioden. De første årene benyttes midler fra Bypakke Grenland til togstopp.

Solceller i formålsbygg

Solceller i kommunale formålsbygg var oppe i UKMB 55/22, dato 14.6.2022. Vi har satt opp en investering på netto 18 mill, og brutto 22,5 inkl mva., som vi har beregnet vil gi oss innsparing i drifta på ca 2,5 mill. Dette innsparingbeløpet i driftsbudsjettet er lagt inn i driftstiltaket "økte energipriser Eiendom - innsparingstiltak".

Vann og Avløp- investeringer

Prosjektporteføljen omprioriteres for å dekke myndighets-krav innenfor gjeldene investeringsramme. For å ikke øke investeringsnivået utover det som ble lagt inn i fjor, foreslås å øke driftsrammen, dette ligger som eget tiltak. Nytt avløpseanlegg er ikke inkludert i denne rammen.

17.7 Medarbeidere/organisasjon

17.7.1 Årsverk

	2020	2021	2022
Antall årsverk i BDK	458	459	468

17.7.2 Sykefravær

Fravær i prosent	2020	2021	2022	Gjenn.snitt 1. og 2. tertial 2023
Korttidsfravær (1-16 dager)	1,59 %	1,75 %	2,11%	1,70 %
Langtidsfravær (17.d – 1 år)	4,10 %	5,08 %	4,42 %	4,32 %
Totalt fravær	5,70 %	6,83 %	6,53 %	6,03 %

Sykefraværet er nedadgående totalt sett for BDK, men vi ser at langtidsfraværet fremdeles er noe høyt. Det skyldes blant annet etterslep på planlagte behandlinger/operasjoner etter pandemien. BDK har et mål om at sykefraværet ikke overstiger 6%.

18 Vedlegg

18.1 Tilskuddsliste

Vedlegg – Tilskuddsoversikt og kjøp av tjenester i selskaper som kommunen har eierinteresser i.

Under er en samlet oversikt over kommunens tilskudd og eierbidrag til selskaper og frivillige organisasjoner. Oversikten består av faste tilskudd/eierbidrag til navngitte mottakere, samt åpne søkbare tilskuddsordninger til ulike formål.

I dette forslaget til budsjett er de løpende tilskuddene for 2023 delvis framskrevet med kommunal deflator 4,3%, men noen med andre satser og tiltak basert på representantskapsbehandling.

Tilskuddene som ligger i BDK er i hovedsak ikke framskrevet med kommunal deflator både fordi en skal redusere rammene innenfor området (handlingsrom 2026) og samtidig gi et lite handlingsrom i rammen til kultur til å kunne gjøre justeringer mellom ordningene.

I tillegg er det justert for engangstiltak vedtatt i 2023, og nye tiltak vedtatt i forrige rullering av økonomiplanen.

Kommunedirektøren foreslår noen endringer i tilskudd for budsjettåret 2024. Disse er kommentert under tabellen (med henvisninger i tabellen).

Det er kommet søknader fra ulike aktører, både på tiltak som faller inn under kommunens ordninger og nye. De som faller innunder de store løpende ordningene blir behandlet iht rutinene, mens de som ligger utenfor ordningene blir lagt fram i eget vedlegg.

Særlig gjelder dette søknader fra aktører man kan kalle "sosiale entreprenører".

	Mottaker	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Kommunal- område	Merknad
Tilskudd til Kirken og Kommunale foretak:					
	Kirken	30 099 000	31 393 257	TA	
	Kirken, engangstilskudd strøm	2 000 000		TA	1)
	Skien fritidspark KF, netto bidrag	23 671 000	24 688 853	TA	
	Skien Fritidspark, engangstilskudd strøm	6 000 000		TA	2)
	Skien Fritidspark KF dekning av underskudd	4 442 433		TA	
Overføringer til AS:					
	Ibsenhuset AS	10 852 000	11 318 636	TA	
	Ibsenhuset AS midlertid rentedekning	289 000	789 000	TA	3)

	Vestfold Telemark Reiseliv AS, kjøp av tjenester	1 619 000	1 614 166	TA	
	Telemark og Vestfold regionteater AS	4 529 000	4 723 747	TA	
	Grep Grenland AS, kjøp av 103 plasser	9 399 368	9 803 541	HV	
	Grep Marensprosjektet	3 336 029	3 479 478	HV	
	E134 Haukelivegen AS	50 000	67 500	BDK	
	Mersmak AS	899 000	937 657	BDK	4)
	Skien Dalen Skipsselskap AS	200 000	200 000	BDK	
Overføringer til IKS:					
	Telemark kommunerevisjon IKS	2 803 487	2 997 000	TA	
	Buffer - særskilte oppgaver revisjon, egen fakturering	28 513	0	TA	
	Sør-Øst 110 IKS	3 738 801	3 935 931	TA	5)
	RIG IKS	74 290 000	81 104 000	BDK	5)
	Grenland brann og redning IKS	47 828 680	50 598 016	BDK	5)
	Grenland brann og redning IKS, kun Feiing	7 593 000	8 935 000	BDK	5)
	Interkommunalt arkiv IKA IKS	2 158 337	2 301 215	OU	
	Gea Norvegica Geopark IKS	459 033	478 771	BDK	
Tilskudd til stiftelser:					
	Telemark museum	3 723 000	3 883 089	TA	
Andre løpende tilskudd					
	NKS Veiledningssenter for pårørende	347 395	347 395	HV	
	Telemark Røde Kors	185 000	185 000	HV	
	NKS Veiledningssenter for pårørende	129 625	135 199	HV	
	Crux Tilja oppfølgingssenter	1 306 620	1 362 805	HV	
	Skien Diakonale senter	8 042 000	8 387 806	HV	
	SMISO - Senter mot incest og seksuelle overgrep i Telemark	345 321	360 170	HV	
	Grenland næringsforening	80 000	80 000	BDK	

	Telemarkskanalen som regionalpark	492 000	492 000	BDK	
	Skien By	483 000	483 000	BDK	6)
	Ibsen Scope	964 000	964 000	BDK	
	Skiens Kunstforening	607 000	607 000	BDK	
	Telemark kunstnersenter	551 000	575 000	BDK	
	Telemark symfoniorkester	273 000	273 000	BDK	
	Arbeiderbevegelsens arkiv	59 000	59 000	BDK	
	Folkets hus Skotfoss	22 000	22 000	BDK	
	Løvenskiold Fossum/Svanstul	478 000	498 554	BDK	
	Skien turlag	107 000	107 000	BDK	
	Telemark Turistforening	81 000	81 000	BDK	
	Tilskudd Ørn	104 000	104 000	BDK	
Søkbare tilskuddsordninger – helse og velferd:					
	Tilskudd til helse- og velferdsformål	727 974		HV/BDK	
Søkbare tilskuddsordninger – helse og velferd/OU:					
	Tilskudd sosiale entreprenører		1 000 000		7)
	LOPE - Forening for mikrointegrering	425 000		HV	se 7)
	Mental Helse hjelpetelefon	475 000		HV	se 7)
	Sarepta	100 000		HV	se 7)
	Tilskudd integreringstiltak i frivilligheten		216 000	OU	8)
	Røde kors partnerskapsavtale KIE	108 000		OU	se 8)
	KIA (Kristen int. arbeid) partnerskapsavtale KIE	108 000		OU	se 8)
Søkbare tilskuddsordninger – BDK kultur:					
	Kulturarrangementer	450 000	450 000	BDK	
	Kulturprosjekter	150 000	150 000	BDK	
	Kommunale anleggsmidler idrett	1 600 000	1 600 000	BDK	
	Drift barne- og ungdomsorganisasjoner	104 000	104 000	BDK	

	Barne- og ungdomsteater	70 000	70 000	BDK	
	Tilskudd - ungdomstiltak (via Skien Ungdomsråd)	120 000	90 000	BDK	10)
	Faste arrangører (ikke enkeltarrangementer)	650 000	700 000	BDK	9)
	Aktivitetmidler idrett	200 000	200 000	BDK	
	Nasjonale arrangementer	259 000	100 000	BDK	11)
	Åpen pott	100 000	0	BDK	12)
	Kontingentkasse	400 000	400 000	BDK	
	Kontigentkassa, ekstra formannskapet	400 000	0	BDK	
	Fritidsfond, engangsbevilgning	2 000 000	350 000		13)
	Tilskuddsordning tilrettelagte aktiviteter		150 000		14)
	Herkules idrettsf. - tilrettelagt fot-og håndball	75 000		BDK	se 14)
	Tilskudd til drift av organisasjonseide klubbhus	1 500 000	1 500 000	BDK	
	Tilskudd feriekolonier	242 000	242 000	BDK	
	Tilskudd frivilligsentraler	2 609 000	2 721 187	BDK	15) og 16)
	Tilskudd Klyve frivilligsentraler	887 000	813 751	BDK	se 15)
	Tilskudd Solum frivilligsentraler	749 000	684 147	BDK	se 15)
	Tilskudd Gulset frivilligsentral	973 000	892 649	BDK	se 15)
	Tilskudd Bakken frivilligsentral		327 640	BDK	se 15)
Engangstilskudd 2023					
	Henrik Ibsen Museum	3 000 000	3 000 000	BDK	17)
	Nora	100 000	0	BDK	18)
	Odd kvinner	150 000	0	BDK	18)

1. Engangstilskudd strøm Skien fritidspark for 2023 videreføres ikke
2. Engangstilskudd strøm kirken for 2023 videreføres ikke
3. Lagt inn en økning til dekning av renter som vedtatt i sak om nytt Sceneteppe
4. Mersmak - det ses på ny organisering av arbeidet, ferdigstilles i 2024.
5. Eierbidrag Sør-øst 100, Rig og GBR iht selskapenes handlingsprogram.

6. Skien by - det ses på ny organisering av arbeidet, ferdigstilles i 2024.
7. Sosiale entreprenører - kd foreslår å opprette en ny tilskuddsordning for sosiale entreprenører. Kriterier for ordningen må utarbeides. Aktører som Lope, Sarepta og Homestart m.fl. kan behandles innenfor en slik ordning.
8. Tilskudd integrering – kd ønsker å gjøre om partnerskapsavtale og tilskudd til Røde Kors og KIA til en lokal søkbar tilskuddsordning for integrering til frivillige organisasjoner. Ses i sammenheng med arbeidet med tildeling av IMDI-midler. Omtalte organisasjoner kan søke denne ordningen.
9. Ordningen [Tilskudd kulturarrangement](#) styrkes med kr. 50 000.
10. Feil i budsjett for 2023 – det er satt av kr. 90 000 til ordningen.
11. Nasjonale arrangementer – ordningen reduseres. Midlene flyttes til fritidsfondet
12. Åpen pott avvikles og 100 000 overføres Fritidsfondet.
13. Fritidsfond – midlene i 2022 var engangsmidler. Midler flyttes fra tilskuddsordningene Åpen pott (100 000) og nasjonale arrangementer (200 000). Slås sammen med kontigntkassen. 100' fra åpen pott og 250 fra nasjonale arrangementer.
14. Tilskuddsordning tilrettelagt fritid – kd oppretter en søkbar ordning på kr. 150 000 for lag og foreninger som gir tilbud om tilrettelagt fritid. Herkules idrettsforening, tilrettelagt fotball og håndball har mottatt støtte til sitt tilbud i en årrekke. Disse vil nå kunne søke om tilskudd til aktiviteten fra den nye ordningen, sammen med andre aktører. Midlene hentes fra andre tiltak til målgruppen innenfor enhetens ramme.
15. Tilskudd frivilligsentraler – frivilligsentralene i Skien mottar kr. 471 198 i støtte fra staten per sentral (2023), disse midlene viderefremmes direkte til sentralene. Kulturdepartementet setter som premiss at frivilligsentralene skal ha lokal finansiering tilsvarende minst 40 % av frivilligsentralens totale driftsinntekter [Forskrift om tilskudd til frivilligsentraler - Lovdata](#) De lokale midlene kan være fra kommunen, stiftelser, eller egen omsetning fra for eksempel salg av mat, billetter lodd osv. Skien kommunes tilskudd til de tre sentralene Gulset, Klyve og SMK er alle over kravet om lokal finansiering. For å imøtekomme søknaden fra den nye frivilligsentralen Bakken nærmiljøsentral innenfor den eksisterende rammen for tilskuddsordningen til frivilligsentraler, foreslår kommunedirektøren at Skien kommune dekker opp for hele minimumsbeløpet til lokal finansiering til Bakken frivilligsentral og at de tre andre sentralene får det resterende deflatorjusterte beløpet fordelt etter deres respektive andel av tilskuddet for 2023.
16. Både Gulset nærmiljøsentral og Klyve nærmiljøsentral har søkt om mer midler enn de har fått tidligere, søknadene er på henholdsvis 1 460 000 kr og 1 400 000,- kr Søknaden er ikke imøtekommet grunnet økonomi.
17. Se egen omtale av tiltaket under tjenesteområde BDK
18. Se egen liste over søknader det ikke er funnet dekning for.

18.2 Kostradata 2022

Nedenfor vises utvalgte kostratall fra 2022, som er det sist tilgjengelige statistikkåret, for de ulike kommunal- og tjenesteområdene. Dette er de samme tabellene som også ble presentert i årsmeldingen 2022.

18.2.1 Oppvekst

Grunnskole

	Skien 2019	Skien 2020	Skien 2021	Skien 2022	Kostragruppe 11 2022
Årstimer til spesialundervisning per elev med spesialundervisning (antall)	139,4	143,9	148,4	151,7	148,1
Elever på mestringsnivå 3-5, nasjonale prøver i lesing 8.trinn (prosent)	76,2 %	72,6 %	74,3 %	71,2 %	74,1 %
Elever på mestringsnivå 3-5, nasjonale prøver i regning 8.trinn (prosent)	70,5 %	65,9 %	68,9 %	69,0 %	70,3 %
Gjennomsnittlig grunnskolepoeng (antall)	39,3	41,6	42,2	42,1	43,2
1.-4. trinn Gruppestørrelse 2 (antall)	14,8	14,6	13,8	14,2	14,2
5.-7. trinn Gruppestørrelse 2 (antall)	18,3	17,9	16,8	17,9	17,1
8.-10. trinn Gruppestørrelse 2 (antall)	20,1	19,8	20,4	20,5	19,2
Netto driftsutgifter til skolefritidstilbud (215), per innbygger 6-9 år *) **)	4 270	6 707	7 893	7 376	6 890
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning	8,5 %	8,2 %	8,2 %	8,1 %	8,0 %
Andel timer spesialundervisning av antall lærertimer totalt	19,8 %	19,6 %	19,5 %	20,1 %	19,5 %
Andel innbyggere 6-9 år i kommunal SFO	56,3 %	52,3 %	51,4 %	58,1 %	62,4 %
Netto driftsutgifter til grunnskole (202), per innbygger 6-15 år korrigert for elever i private skoler (B) *) **)	104 419	104 234	109 336	107 813	105 661

*) Inflasjonsjustert med deflator**) Justert for utgiftsbehov

Barnehage

	Skien 2019	Skien 2020	Skien 2021	Skien 2022	Kostragruppe 11 2022
Andel barn 1-5 år i barnehage, i forhold til innbyggere 1-5 år (prosent)	89,9 %	90,9 %	91,0 %	91,6 %	92,6 %
5 år Alle eierforhold Alle oppholdskategorier Andel barn i barnehage i forhold til innbyggere (prosent)	96,1 %	96,6 %	96,1 %	96,3 %	97,5 %
Brutto driftsutgifter til styrket tilbud til førskolebarn (f 211) per barn som får ekstra ressurser, alle barnehager (kr) *)	59 383	65 811	81 652	76 218	78 016
Andel barn i kommunale barnehager som får spesialpedagogisk hjelp (prosent)	6,7 %	6,7 %	6,2 %	5,6 %	4,6 %
Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager (B) *) **)	175 192	184 614	195 171	186 827	184 138
Antall barn korrigert for alder per årsverk til basisvirksomhet i kommunale barnehager (B)	5,6	5,7	5,6	5,7	5,8

*) Inflasjonsjustert med deflator**) Justert for utgiftsbehov

Barnevern

	Skien 2019	Skien 2020	Skien 2021	Skien 2022	Kostragruppe 11 2022
0-17 år Andel barn med barnevernstiltak når barnet er plassert av barnevernet i løpet av året	1,6 %	1,6 %	1,5 %	1,4 %	1,1 %
0-17 år Andel barn med barnevernstiltak når barnet ikke er plassert av barnevernet i løpet av året	3,3 %	2,9 %	3,0 %	3,0 %	2,6 %
0-17 år Tiltak i alt andel barn med barnevernstiltak i løpet av året (prosent)	4,8 %	4,5 %	4,5 %	4,4 %	3,7 %
Brutto driftsutgifter per barn som ikke er plassert av barnevernet (funksjon 251) *)	47 394	61 805	50 492	59 610	47 140
Brutto driftsutgifter per barn som er plassert av barnevernet (f. 252) *)	395 728	345 205	348 389	330 815	503 450
Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år, barnevernstjenesten (B) *) **)	11 023	10 559	11 331	11 691	12 693

*) Inflasjonsjustert med deflator**) Justert for utgiftsbehov

Forebyggende helse

	Skien 2019	Skien 2020	Skien 2021	Skien 2022	Kostragruppe 11 2022
Avtalte årsverk i helsestasjons- og skolehelsetjenesten per 10 000 innbyggere 0-20 år (årsverk)	35,2	34,6	40,0	41,5	46,8
Netto driftsutg til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj. pr. innb 0-20 år (B) *) **)	2 693	2 768	3 282	3 265	3 600

*) Inflasjonsjustert med deflator**) Justert for utgiftsbehov

Kulturskole

	Skien 2019	Skien 2020	Skien 2021	Skien 2022	Kostragruppe 11 2022
Netto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per innbygger 6-15 år *)	2 366	2 445	2 610	2 247	2 085
Brutto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per bruker *)	25 166	25 945	26 665	25 010	24 075
Andel elever 6-15 år i kommunens kulturskole, av antall barn 6-15 år (B)	11,1 %	11,2 %	11,1 %	10,6 %	9,9 %

*) Inflasjonsjustert med deflator**) Justert for utgiftsbehov

18.2.2 Helse og velferd

Pleie og omsorg

	Skien 2019	Skien 2020	Skien 2021	Skien 2022	Kostragruppe 11 2022
Årsverk per bruker av omsorgstjenester (årsverk)	0,68	0,72	0,71	0,70	0,61
Andel brukere av hjemmetjenester 0-66 år (prosent)	43,6 %	44,4 %	45,2 %	44,5 %	50,3 %
Andel innbyggere 80 år og over som bruker hjemmetjenester (prosent)	26,5 %	24,7 %	24,6 %	24,6 %	26,4 %

	Skien 2019	Skien 2020	Skien 2021	Skien 2022	Kostragruppe 11 2022
Årsverk helse og omsorg per 10 000 innbygger (årsverk)	312,9	321,9	324,0	323,7	320,0
Andel innbyggere 80 år og over i bolig med heldøgns bemanning	2,3 %	2,3 %	2,3 %	2,1 %	3,0 %
Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på institusjon	10,3 %	10,0 %	10,2 %	9,3 %	9,5 %
Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass *)	1 392 751	1 431 660	1 482 191	1 480 058	1 635 564
Netto driftsutgifter per innbygger (253) helse- og omsorgstjenester i institusjon (B) *) **)	7 901	7 765	8 546	8 619	8 385
Netto driftsutgifter per innbygger (254) helse- og omsorgstj. til hjemmeboende (B) *) **)	11 401	10 930	12 278	13 206	12 789
Korrigerte brutto driftsutg pr. mottaker av hjemmetjenester (i kroner) (B) *)	383 839	396 948	411 821	397 714	335 278
Netto driftsutgifter, pleie og omsorg pr. innbygger 67 år og over (B) *) **)	129 475	124 928	137 450	138 739	141 461
Netto driftsutgifter, pleie og omsorg pr. innbygger 80 år og over (B) *)	468 926	458 416	512 856	518 419	508 817
Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 0-66 år (B)	26,4 %	13,0 %	23,4 %	22,9 %	16,9 %
Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 67-79 år (B)	15,4 %	13,3 %	14,2 %	12,5 %	15,1 %
Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 80 år og over (B)	13,9 %	12,0 %	14,0 %	12,4 %	14,2 %

*) Inflasjonsjustert med deflator**) Justert for utgiftsbehov

Kommnehelse

	Skien 2019	Skien 2020	Skien 2021	Skien 2022	Kostragruppe 11 2022
Årsverk av leger pr. 10 000 innbyggere. Funksjon 241	8,2	8,7	8,3	9,3	9,5
Gjennomsnittlig listelengde korrigert for kommunale timer	1 357,0	1 398,0	1 232,0	1 405,0	1 187,0
Andel pasienter på liste uten lege	0,0 %	1,7 %	1,5 %	7,2 %	3,7 %
Netto driftsutgifter per innbygger (233) annet forebyggende helsearbeid (B) *) **)	280	333	271	315	589
Netto driftsutgifter per innbygger (241) diagnose behandling re-/habilitering (B) *) **)	1 907	1 977	2 294	2 574	2 584
Pasienter på fastlegeliste per kapasitet i prosent (B)	99,7	101,1	102,0	101,4	101,3
Årsverk av fysioterapeuter pr. 10 000 innbyggere. Funksjon 241 (B)	5,8	5,6	5,6	5,8	7,2

*) Inflasjonsjustert med deflator**) Justert for utgiftsbehov

18.2.3 NAV

	Skien 2019	Skien 2020	Skien 2021	Skien 2022	Kostragruppe 11 2022	Landet 2022
Mottakere av kvalifiseringsstønad per 1000 innbyggere 18 - 66 år (antall)	3,4	3,3	3,5	4,4	3,3	2,9

	Skien 2019	Skien 2020	Skien 2021	Skien 2022	Kostragruppe 11 2022	Landet 2022
Gjennomsnittlig stønadstid for sosialhjelpsmottakere (antall)	6,1	6,0	5,6	5,2	5,2	4,9
Gjennomsnittlig utbetaling per stønadsmåned (kr) *)	11 279	11 431	11 495	11 998	11 112	11 076
Netto driftsutgifter per innbygger (281 økonomisk sosialhjelp (B) *) **)	1 844	1 694	1 459	1 473	1 442	1 362
Brutto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp pr. mottaker (B) *)	68 600	67 339	65 484	66 104	61 758	59 208
Netto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp pr innbygger 20-66 år (B) *) **)	3 067	2 821	2 435	2 469	2 398	2 228
Andel mottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde (B)	67,3 %	66,6 %	62,7 %	59,4 %	40,3 %	36,9 %
Andelen sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggere i alderen 18-66 år (B) **)	3,4 %	3,2 %	2,6 %	2,7 %	3,7 %	4,1 %

*) Inflasjonsjustert med deflator**) Justert for utgiftsbehov

18.2.4 Byutvikling, drift og kultur

Eiendom

	Skien 2019	Skien 2020	Skien 2021	Skien 2022	Kostragruppe 11 2022
Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere *)	24	24	22	21	20
Kommunalt eide boliger som andel av totalt antall kommunalt disp. boliger	78,0 %	77,0 %	78,0 %	78,0 %	73,0 %
Herav energikostnader per kvadratmeter (kr) *)	148,6	138,4	153,7	220,0	225,0
Utgifter til vedlikehold per kvadratmeter (kr) *)	104	149	135	106	139
Andel av energikostnader i komm. eiendomsforv. brukt på strøm, konsern	89,5 %	91,1 %	86,9 %	89,8 %	84,0 %
Andel av energikostnader i komm. eiendomsforv. brukt på fjernvarme, konsern	8,0 %	12,0 %	11,0 %	10,0 %	14,0 %
Herav utgifter til renholdsaktiviteter i kommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter (B) *)	171	198	167	162	173
Netto driftsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning per innbygger (B) *) **)	5 492	5 533	5 410	5 268	5 781
Samlet areal på formålsbyggene i kvadratmeter per innbygger (B)	4,7	4,3	4,7	4,7	4,2

*) Inflasjonsjustert med deflator**) Justert for utgiftsbehov

By- og stedsutvikling

	Skien 2019	Skien 2020	Skien 2021	Skien 2022	Kostragruppe 11 2022
Vedtatte detaljreguleringer fremmet som private forslag (antall)	5	9	4	4	63
Andel av innvilgete byggesøknader som skjer gjennom vedtak om dispensasjon fra plan (prosent)	12,7 %	11,2 %	14,9 %	18,1 %	19,6 %
Snitt saksbehandlingstid for byggesaker med 12 ukers frist (dager)	28	36	34	47	54

	Skien 2019	Skien 2020	Skien 2021	Skien 2022	Kostragruppe 11 2022
Snitt saksbehandlingstid for byggesaker med 3 ukers frist (dager)	15	15	18	24	21
Behandlede byggesøknader med 12 ukers frist (antall)	166	160	194	163	3 088
Kommunens gjennomsnittlige saksbehandlingstid fra mottatt komplett planforslag til endelig vedtak (dager)	293	145			154
Behandlede byggesøknader med 3 ukers frist (antall)	339	354	456	346	3 586
Klager på resultat av byggesaksbehandlingen, behandlet av kommunen (antall)	17	16	17	20	356
Område- og detaljreguleringsplaner vedtatt av kommunen siste år	9	12	6	5	87

) Inflasjonsjustert med deflator) Justert for utgiftsbehov*

Kultur

	Skien 2019	Skien 2020	Skien 2021	Skien 2022	Kostragruppe 11 2022
Netto driftsutgifter til allmenn kultur (f370+f373+f375+f377+f385+f386) (1000 kr) *)	1 529	1 788	1 475	1 394	1 266
Netto driftsutgifter per innbygger (380) idrett og tilskudd til andres idrettsanlegg (B) *) **)	126	114	335	91	180
Netto driftsutgifter per innbygger (381) kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg (B) *) **)	810	845	688	571	612
Netto driftsutgifter til aktivitetstilbud barn og unge per innbygger 6-18 år (B) *)	1 710	431	886	1 840	1 435
Netto driftsutgifter til folkebibliotek per innbygger (B) *)	353	320	324	319	298
Utlån alle medier fra folkebibliotek per innbygger (B)	1,3	1,7	1,8	1,8	2,2
Besøk i folkebibliotek per innbygger (B)	3,1	2,2	1,7	2,0	3,7
Netto driftsutgifter pr. innbygger til Kultur og idrett (B) (Kommunekasse) *) **)	2 979	3 208	3 056	3 057	2 634

) Inflasjonsjustert med deflator) Justert for utgiftsbehov*

Kommunalteknikk

	Skien 2019	Skien 2020	Skien 2021	Skien 2022	Kostragruppe 11 2022
Andel kommunale veier og gater med belysning i prosent av alle kommunale veier og gater	63,1 %	63,5 %	62,8 %	62,5 %	87,0 %
Årsgebyr for avfallstjenesten - ekskl. mva. (kr)	2 673	2 753	2 754	2 757	2 792
Årsgebyr for avløpstjenesten - ekskl. mva. (kr)	3 219	3 413	3 578	3 862	4 083
Andel innbyggere tilknyttet anlegg der rensekrav er oppfylt (prosent)		99,7 %	99,7 %	62,0 %	
Netto driftsutgifter til kommunale veier og gater per km (kr)	177 140	125 424	177 363	186 347	228 240
Andel km tilrettelagt for syklende i prosent av alle kommunale veier (prosent)	10,7 %	12,0 %	12,1 %	12,0 %	21,5 %

	Skien 2019	Skien 2020	Skien 2021	Skien 2022	Kostragruppe 11 2022
Årsgebyr for vannforsyning - ekskl. mva. (kr)	2 266	2 493	2 479	2 727	2 921
Årsgebyr for avfallstjenesten - ekskl. mva. (kr)	2 673	2 753	2 754	2 757	2 792
Husholdningsavfall per årsinnbygger (kg)	552,7	598,9	527,4	468,8	0,0
Årsgebyr for avløpstjenesten - ekskl. mva. (kr)	3 219	3 413	3 578	3 862	4 083
Andel kommunale veier og gater uten fast dekke	16,7 %	16,1 %	16,4 %	16,7 %	6,8 %
Vann - Andel fornyet kommunalt ledningsnett, gjennomsnitt for siste tre år (prosent) (B)	1,2 %	1,0 %	0,9 %	1,0 %	0,7 %
Avløp - Andel fornyet spillvannsnett, gjennomsnitt for siste tre år (B)	1,0 %	1,0 %	0,9 %	1,0 %	0,8 %

Landbruk

	Skien 2019	Skien 2020	Skien 2021	Skien 2022	Kostragruppe 11 2022
Omdisponering av dyrkbar jord til andre formål enn landbruk (dekar)	30,4	16,2	0,6	387,5	428,5
Søknader i alt etter jord- og konsesjonslov (antall)	16	19	17	24	359
Omdisponering av dyrka jord til andre formål enn landbruk (dekar)	81,1	3,6	5,8	0,0	88,0
Produktivt skogareal	400 002	400 033	400 046	400 400	2 234 700
Jordbruksareal i drift	39 303	39 473	39 192	39 292	553 861

) Inflasjonsjustert med deflator) Justert for utgiftsbehov*

18.3 Vedlegg – Forskriftsrapporter

18.3.1 Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 første ledd

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
Rammetilskudd	-1 738 617	-1 844 474	-2 005 000	-2 065 000	-2 087 000	-2 112 000
Inntekts- og formuesskatt	-1 841 892	-1 680 262	-1 837 500	-1 852 000	-1 866 000	-1 880 000
Eiendomsskatt	-158 138	-163 000	-163 000	-165 000	-167 000	-169 000
Andre generelle driftsinntekter	-78 936	-68 779	-88 725	-64 835	-52 765	-40 195
Sum generelle driftsinntekter	-3 817 583	-3 756 515	-4 094 225	-4 146 835	-4 172 765	-4 201 195
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	3 593 956	3 576 624	3 835 300	3 795 244	3 754 682	3 736 147
Avskrivninger	239 157	249 000	267 000	273 000	278 000	285 000
Sum netto driftsutgifter	3 833 113	3 825 624	4 102 300	4 068 244	4 032 682	4 021 147
Brutto driftsresultat	15 530	69 109	8 075	-78 591	-140 083	-180 048
Renteinntekter	-27 673	-24 749	-41 025	-39 025	-36 025	-36 025
Utbytter	-158 078	-114 167	-144 000	-106 000	-96 000	-86 000
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	9 515	-8 416	-22 500	-20 250	-18 000	-18 000
Renteutgifter	95 021	152 578	222 232	243 232	238 732	244 232
Avdrag på lån	183 691	180 000	200 000	225 000	245 000	265 000
Netto finansutgifter	102 475	185 246	214 707	302 957	333 707	369 207
Motpost avskrivninger	-239 157	-249 000	-267 000	-273 000	-278 000	-285 000
Netto driftsresultat	-121 151	5 355	-44 218	-48 634	-84 376	-95 841
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	15 240	13 600	14 650	14 700	14 700	30 800
Avsetninger til bundne driftsfond	20 190	615	115	115	115	115
Bruk av bundne driftsfond	-30 910	-7 294	-12 667	-11 700	-7 990	-7 665
Avsetninger til disposisjonsfond	136 889	15 225	40 684	42 083	74 115	84 155
Bruk av disposisjonsfond	-20 257	-27 500	1 436	3 436	3 436	-11 564
Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	121 151	-5 355	44 218	48 634	84 376	95 841
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0

18.3.2 Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 andre ledd

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
Selskaper og annen felles drift	94 301	248 289	225 459	227 966	228 738	230 388
Kommunedirektør	27 766	7 992	10 089	8 089	8 089	8 089
Oppvekst	1 341 326	1 342 251	1 494 588	1 482 798	1 469 298	1 457 298
Helse og velferd	1 575 968	1 510 220	1 715 296	1 747 646	1 767 146	1 767 146
NAV	164 137	168 114	186 769	184 769	184 769	184 769
Organisasjon og Utvikling	227 850	236 246	262 493	249 806	246 493	247 806
VARF	70 289	74 618	0	0	0	0
Byutvikling, drift og kultur	536 751	575 349	577 839	569 919	558 339	558 339
Tjenesteovergripende	-458 497	-590 451	-637 323	-673 839	-706 280	-715 778
Sum bevilgninger drift, netto	3 579 890	3 572 629	3 835 210	3 797 154	3 756 592	3 738 057
Herav:						
Avskrivninger	0	0	0	0	0	0
Motpost avskrivninger	0	0	0	0	0	0
Netto renteutgifter og -inntekter	73	-193	-193	-193	-193	-193
Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0
Overføring til investering	1 940	0	0	0	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	18 657	615	115	115	115	115
Bruk av bundne driftsfond	-23 329	-2 916	-1 448	-1 448	-1 448	-1 448
Bruk av disposisjonsfond	-11 407	-1 500	1 436	3 436	3 436	3 436
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	3 593 956	3 576 624	3 835 300	3 795 244	3 754 682	3 736 147

18.3.3 Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 første ledd

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
Investeringer i varige driftsmidler	642 465	640 689	627 194	642 336	526 085	594 085
Tilskudd til andres investeringer	9 383	8 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	17 271	13 600	14 650	14 700	14 700	15 800
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	669 119	662 289	646 844	662 036	545 785	614 885
Kompensasjon for merverdiavgift	-72 709	-78 185	-71 413	-74 120	-53 970	-63 963
Tilskudd fra andre	-9 006	-222 570	-21 120	-57 070	-143 570	-20 020
Salg av varige driftsmidler	-39 000	-8 000	-8 000	-8 000	-8 000	-3 000
Salg av finansielle anleggsmidler	-3 819	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-467	0	0	0	0	0
Bruk av lån	-519 252	-331 933	-531 661	-437 996	-291 902	-497 102
Sum investeringsinntekter	-644 253	-640 689	-632 194	-577 186	-497 442	-584 085
Videreutlån	117 769	120 000	130 000	140 000	150 000	150 000
Bruk av lån til videreutlån	-75 553	-120 000	-130 000	-140 000	-150 000	-150 000
Avdrag på lån til videreutlån	18 450	40 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Mottatte avdrag på videreutlån	-56 725	-40 000	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000
Netto utgifter videreutlån	3 941	0	0	0	0	0
Overføring fra drift	-15 240	-13 600	-14 650	-14 700	-14 700	-30 800
Avsetninger til bundne investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	-6 941	0	0	-3 741	0	0
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	-6 626	-8 000	0	-66 409	-33 643	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-28 807	-21 600	-14 650	-84 850	-48 343	-30 800
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	0	0	0	0	0	0

18.3.4 Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 andre ledd

1. Investeringer i varige driftsmidler

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2024-2027
Selskaper og annen felles drift							
Skien fritidspark - investeringsramme	0	0	1 500	1 500	1 500	1 500	6 000
Sum Selskaper og annen felles drift	0	0	1 500	1 500	1 500	1 500	6 000
Kommunedirektør							
Inventar KIE	546	0	0	0	0	0	0
Sum Kommunedirektør	546	0	0	0	0	0	0
Oppvekst							
Børnevernreformens ressurscenter	24	0	0	0	0	0	0
Småprosjekter investeringer oppvekst	2 231	3 750	4 500	4 500	3 750	3 750	16 500
Den digitale skole	0	13 125	13 125	13 125	13 125	13 125	52 500
Sum Oppvekst	2 255	16 875	17 625	17 625	16 875	16 875	69 000
Helse og velferd							
Boliger rus	53	0	0	0	0	0	0
Elbil ladestasjoner, infrastruktur	1 968	2 200	0	0	0	0	0
Småprosjekter som understøtter driften helse og velferd	10 134	4 808	7 260	7 260	7 260	7 260	29 040
Personalrom Tamburlund2	11	0	0	0	0	0	0
Bygningsmessige justeringer tilrettelagte tjenester	269	0	0	0	0	0	0
Møbler til MATS på stevneplassen	0	1 500	0	0	0	0	0
Kommunalt fastlegekontor	0	5 000	3 750	0	0	0	3 750
Nytt kjøleanlegg Scheen mat	0	2 000	0	0	0	0	0
Tilpasning av boliger - Uthauen	0	2 500	0	0	0	0	0
Skotfosstorvet oppgradering	0	2 500	0	0	0	0	0
Småhus STHF	453	19 500	1 950	0	0	0	1 950
ME-rom lavblokka	185	0	0	0	0	0	0
Heikleivveien	0	0	6 250	0	0	0	6 250
Sum Helse og velferd	13 073	40 008	19 210	7 260	7 260	7 260	40 990
Organisasjon og Utvikling							
Investeringsramme KID -Digitalisering sprosjekter	21 858	23 251	23 251	23 251	23 250	23 250	93 001
Sum Organisasjon og Utvikling	21 858	23 251	23 251	23 251	23 250	23 250	93 001
Byutvikling, drift og kultur							
Aksjon skoleveg	642	950	950	950	950	950	3 800
Oppgradering av veger/bruer/sikkerhetstiltak	15 117	14 000	15 750	18 250	18 250	18 250	70 500
Investering boliger	39 450	10 309	10 309	10 309	10 309	10 309	41 236
Investeringer	11 566	12 736	13 250	13 250	13 250	13 250	53 000
Maskinforvaltning/transformasjon biogass							
Kverndalen bo- og aktivitetssenter netto 48 plasser	240 822	149 971	12 500	0	0	0	12 500
Kommunal andel Bypakka	16 261	13 750	13 750	13 750	13 750	13 750	55 000
Byutviklingsprosjekter	576	1 199	1 199	1 199	1 199	1 199	4 796
Nytt bibliotek og besøkscenter	4 329	8 000	18 000	150 000	150 000	150 000	468 000
Småprosjekter investering BDK	5 295	6 098	6 098	6 098	6 098	6 098	24 392
Lekeplasser/rekreasjonsområder	746	500	525	525	525	525	2 100
Investeringsplan formålsbygg	6 648	6 790	9 500	9 500	9 500	9 500	38 000
Reduksjon andel grusveger	2 183	2 500	2 500	0	0	0	2 500
Veg og gateløys i distriktene	500	500	525	525	525	525	2 100
Akutte tjenester, nye lokaler legevakt	438	0	0	0	0	0	0
Klima og energiplan	3 063	8 750	8 750	8 750	8 750	8 750	35 000

	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan Sum 2024-2027
Infrastruktur i bakken	3 437	2 404	2 404	2 404	2 404	2 404	9 616
Uteområder skoler-barnehager- møtearena	557	602	602	602	602	602	2 408
Brannbiler	9 885	0	0	0	0	0	0
Ladeinfrastruktur Skien	32	602	3 102	3 102	3 102	3 102	12 408
EPC 2	4 053	0	0	0	0	0	0
P-anlegg Fritidsparken	354	0	0	0	0	0	0
Utbyggingsavtale og tilrettelegging datasenter	0	0	12 000	0	0	0	12 000
Gimsøy skole	1 268	0	0	0	0	0	0
Etablere urnelund Gulset	468	1 000	8 200	0	0	0	8 200
Jernbanestoppsted i fjellet	0	0	0	0	0	15 000	15 000
Belønningsmidler	5 406	0	0	0	0	0	0
Tiltaksmidler Korona	1	0	0	0	0	0	0
Bakkestranda friområde	3 986	0	0	0	0	0	0
Arealutvikling næring og bolig	6 027	10 269	10 269	10 336	10 336	10 336	41 277
Utbyggingsavtale Skien Brygge	0	0	0	15 000	0	0	15 000
Springkling Rådhus/Torggata 4	2 995	0	0	0	0	0	0
Diverse driftsfinansiering BDK	2 563	0	0	0	0	0	0
Ny lokasjon Mats	642	27 500	8 125	0	0	0	8 125
Åfoss skole - nytt tak	4 343	0	0	0	0	0	0
Tak Skienshallen - oppgradering	29	0	0	0	0	0	0
Lyngbakken sykehjem - utvidelse plasser	596	30 000	178 750	112 500	0	0	291 250
Nye boformer	394	12 500	0	0	0	0	0
Aircondition Skien helsehus	0	5 000	0	0	0	0	0
Forsikringsaker/uhell bygg	1 304	0	0	0	0	0	0
Solceller i formålsbygg	0	22 500	0	0	12 500	12 500	25 000
Kjørbekehøgda skole	0	8 125	0	0	0	0	0
Kvikkleire rassikring	0	10 000	0	0	0	0	0
Mulighetsstudie for lokalt banetilbud i Grenland	1 413	0	0	0	0	0	0
Statlige spillemidler	1 729	0	0	0	0	0	0
Bystyresalen	0	0	1 250	0	0	0	1 250
Gjerpenshallen gulv	0	0	1 250	0	0	0	1 250
Kollmyr skole, oppgradering og ENØK	0	0	5 000	0	0	0	5 000
Sykehjem/andre boformer eldre	0	0	0	0	0	50 000	50 000
Strukturendringer helsestasjoner	0	0	5 000	0	0	0	5 000
Sikringstiltak Skien kirke og Gjerpen kirke	0	0	2 900	2 500	2 000	5 000	12 400
Vann og Avløp- investeringer	202 593	194 000	213 150	213 150	213 150	213 150	852 600
Sum Byutvikling, drift og kultur	601 711	560 555	565 608	592 700	477 200	545 200	2 180 708
Tjenesteovergripende							
Avrunding og avstemming	58	0	0	0	0	0	0
Lån og mvakomp-fellesfinansiering	2 965	0	0	0	0	0	0
Sum Tjenesteovergripende	3 023	0	0	0	0	0	0
Org. oppsett mangler							
Sum Org. oppsett mangler	0	0	0	0	0	0	0
Investeringer i varige driftsmidler	642 465	640 689	627 194	642 336	526 085	594 085	2 389 699

2. Tilskudd til andres investeringer

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan Sum 2024-2027
Investeringer Kirkevergen	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	20 000
Skien Fritidspark - investeringsramme	1 450	0	0	0	0	0	0
Lyngbakken utvidelse 64 plasser	64	0	0	0	0	0	0
Dr. Backersveg	85	0	0	0	0	0	0
Søndre Tollmo- fornyelse VA	70	0	0	0	0	0	0
Sveene 1 - VA anlegg	10	0	0	0	0	0	0

	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan Sum 2024-2027
Bomhøvet - sanering VA	11	0	0	0	0	0	0
Uglevegen - rehab spillvann	4	0	0	0	0	0	0
Tangaråsen-Farebukta, overføringsledning	99	0	0	0	0	0	0
Tilknytning nye boligfelt m.m.- avløp	55	0	0	0	0	0	0
Nasjonalt Ibsensenter og bibliotek	26	0	0	0	0	0	0
Ventilasjon fritidsparken	0	3 000	0	0	0	0	0
Tollmotunet justeringsavtale	598	0	0	0	0	0	0
Hoppestad Nord justeringsavtale	204	0	0	0	0	0	0
Hoppestad Sør justeringsavtale	1 707	0	0	0	0	0	0
Tilskudd til andres investeringer	9 383	8 000	5 000	5 000	5 000	5 000	20 000

3. Investeringer i aksjer og andeler i selskaper

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan Sum 2024-2027
Nytt investeringselskap Vekst i Grenland IKS	3 819	0	0	0	0	0	0
Egenkapitalinnskudd KLP	1 453	1 600	1 650	1 700	1 700	1 800	6 850
EK Skien kommunale pensjonskasse (SKP)	12 000	12 000	13 000	13 000	13 000	14 000	53 000
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	17 271	13 600	14 650	14 700	14 700	15 800	59 850

4. Utlån av egne midler

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan Sum 2024-2027
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0	0
Sum del 1-4	669 119	662 289	646 844	662 036	545 785	614 885	2 469 549